

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

5/2015

OBSAH**Stanovisko vo veciach správnych**

- 61. Garančné poistenie, zjednotenie výkladu § 103 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov** - I. Rozsah uspokojenia nárokov zamestnancov z garančného poistenia upravuje zákon o sociálnom poistení v § 103 ods.2, podľa ktorého dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.
- II. Pokiaľ zákon o sociálnom poistení stanovuje, že dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, potom pod uvedeným obdobím posledných 18 mesiacov treba rozumieť obdobie 18 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo bezprostredne predchádzajúcich dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.
- (Stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2015, sp.zn. Snj 73/2014) .4

Rozhodnutia vo veciach správnych

- 62. Dôvod na zrušenie letiska** - Ak si prevádzkovateľ letiska nesplnil svoju povinnosť spočívajúcu vo vyplatení odplaty na obmedzenie vlastníckeho práva, táto skutočnosť nepredstavuje dôvod na zrušenie letiska.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. októbra 2014, sp. zn. 8 Sžo 60/2013)7
- 63. Reštrukturalizačný plán a penále** - Ak na základe reštrukturalizačného plánu, potvrdeného súdom, došlo podľa § 155 ods. 3 vety prvej zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov k zmene výšky a lehoty splatnosti v ňom uvedených pohľadávok Sociálnej poisťovne, potom pred uplynutím zmenenej lehoty splatnosti nemožno predpísať penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2014, sp. zn. 9 Sžo 10/2013)12
- 64. Telenákup** - Telenákupom, ktorý je jednou z foriem mediálnej komerčnej komunikácie, je i program alebo jeho časť, v ktorých prevádzkovateľ vysielania ponúka divákovi možnosť zúčastniť sa audiotextovej hry o cenu, ktorou je finančná výhra.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. mája 2014, sp. zn. 3 SŽ/22/2013)17
- 65. Európsky zbrojný pas**
I. Sloboda pohybu a pobytu každého občana Únie na území členských štátov je právom zaručeným v článku 20 ods. 2 prvým pododsekom písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a teda právom, ktoré, ako vyplýva z článku 20 ods. 2 druhého pododseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie, sa uplatňuje v súlade s podmienkami a obmedzeniami vymedzenými v Zmluvách a prostredníctvom opatrení prijatých na ich vykonanie, a teda aj Smernicou Rady č. 91/477/EHS z 18.06.1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní v znení Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/51/ES z 21.05.2008.
- II. Jedným z cieľov Smernice č. 91/477/EHS je v podstate zakázať cezhraničný pohyb strelných zbraní v rámci Únie, ktoré nie sú určené na poľovnícku činnosť alebo športovú strelbu, s výnimkou prípadov, v ktorých tento pohyb zbraní členské štáty povolia v súlade s postupmi stanovenými v článku 11 a článku 12 ods. 1 uvedenej smernice.
- III. Smernicu č. 91/477/EHS je potom nutné vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, a to zákonu č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý povoľuje vydať európsky zbrojný pas len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej strelby.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2015, sp. zn. 1 Sžd 40/2011)29
- 66. Zásada materiálnej pravdy a rozloženie dôkazného bremena v konaní o udelenie azylu**
I. Zásada tzv. materiálnej pravdy má v konaní o udelenie azylu svoje špecifiká spočívajúce v pravidelnej nedostatočnosti dôkazov preukazujúcich dôveryhodnosť žiadateľových tvrdení. Je však na správnom orgáne, aby preukázal, či vyvrátil pravdivosť žiadateľových tvrdení, a to buď úplne nevyvrátiteľne zistením presných

okolností viažucich sa na tvrdenie žiadateľa o azyl, alebo aspoň s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá nevyvoláva zásadné pochybnosti o správnosti úsudku správneho orgánu.

II. Špecifikám konania o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré je vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v konaní vo veci medzinárodnej ochrany, to zaťažuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi žiadateľov o medzinárodnú ochranu a správny orgán. Preukazovať jednotlivé fakty je povinný primárne žiadateľ, avšak správny orgán je povinný zabezpečiť k danej žiadosti o medzinárodnú ochranu maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, a to tých, ktoré vyvracajú tvrdenie žiadateľa, ako aj tých, ktoré ich podporujú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. januára 2015, sp. zn. 1 Sža 48/2014)33

- 67. Nevyhovujúce a zdravie ohrozujúce potraviny** - Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov stanovuje príslušným prevádzkovateľom všeobecnú povinnosť, ktorej podstatou je, aby sa potraviny, ktoré nevyhovujú požiadavkám na akosť, vôbec nedostali na trh, t. j. vôbec vylúčiť možnosť zo strany spotrebiteľov nakúpiť takéto nevyhovujúce a zdravie ohrozujúce potraviny. Viazť túto povinnosť až na zistenie kontrolných orgánov by celkom stratilo svoj zmysel, pretože do prípadnej štátnej kontroly a jej záverov by takéto nevyhovujúce potraviny boli stále na trhu a je úlohou a povinnosťou prevádzkovateľa takéhoto podniku, aby v rámci svojej podnikateľskej činnosti vykonal také kontrolné mechanizmy, ktorými zabezpečí, aby potraviny, ktoré nezodpovedajú požiadavkám na akosť, neboli vôbec uvádzané do ďalšieho obehu a nedostali sa vôbec k spotrebiteľovi.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2013, sp. zn. 2 Sžo 31/2012)42

- 68. Očkovanie maloletých detí** - Pokiaľ zákonný zástupca maloletého dieťaťa odmietne dať zaočkovať svoje maloleté dieťa, môže sa dopustiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov priestupku, za ktorý mu správny orgán môže uložiť finančnú sankciu – pokutu.

Právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) nemožno považovať za právo absolútne, a preto zásah do tohto práva automaticky neznamená aj jeho porušenie.

Povinné očkovanie ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť síce predstavuje zásah do práva na rešpektovanie súkromného života, ktoré zahŕňa osobnú, fyzickú a mentálnu integritu garantovanú článkom 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak takýto medicínsky zásah neznamená automaticky i porušenie práva, ak je vykonaný v súlade so zákonom, ak sleduje legitímny cieľ ochrany zdravia a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti (článok 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2014, sp. zn. 2 Szd 1/2013)50

- 69. Konanie daňového subjektu a jeho ekonomický zmysel** - I. Ak konaniu daňového subjektu vzhľadom na skutkové okolnosti posudzovanej veci chýba akýkoľvek ekonomický zmysel, je potom potrebné vzhľadom na všetky okolnosti posudzovanej daňovej veci vyvodiť logický záver, že i napriek formálnemu deklarovaniu podmienok vyplývajúcich zo zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, bolo v danom prípade zo strany daňového subjektu sledovanie jediného účelu, a to iba získanie nadmerného odpočtu.

II. Nemožno potom takémuto konaniu daňového subjektu prostredníctvom daňového práva poskytnúť pre daňové účely príslušnú ochranu v rámci súdneho prieskumu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. júla 2014, sp. zn. 2 Sžf 44/2013)56

- 70. Sankcionovanie generálnej klauzuly v súťažnom práve**

I. Konštrukcia generálnej klauzuly, ako je zakotvená v zákone číslo 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (§ 8 ods. 2) vo vzťahu k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám je nevyhnutná, pretože v súťažnom práve nikdy nemožno normatívne zakotviť úplný výpočet spôsobov, ktorými možno zneužiť moc na trhu na ujmu ostatných účastníkov trhu.

II. Význam generálnej klauzuly v súťažnom práve spočíva v tom, že pokiaľ určité konanie napĺňa jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené v zákone pomenovanou skutkovou podstatou, je konaním zakázaným, a to so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúci subjekt vyplývajú. Akékoľvek konanie, ktoré napĺňa znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia, a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.

III. Koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané.

IV. Argumentácia žalobcu, že v jeho správaní ide "o novú skutkovú podstatu", za ktorú by nemal byť sankcionovaný, je právne irelevantná v súťažnom práve. Pokiaľ súťažitelia používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia, tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti, a potom by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa "novú praktiku", ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva, a preto i na prípady, v ktorých ide o určitú "novosť praktík v zneužití na trhu", je aplikácia generálnej klauzuly ako inštitútu súťažného práva súladná so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže ako i s článkom 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. apríla 2013, sp. zn. 2 Sžhu 1/2012)62

61. STANOVISKO

správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2015, sp. zn. Snj 73/2014 na zjednotenie výkladu § 103 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“):

I. Rozsah uspokojenia nárokov zamestnancov z garančného poistenia upravuje zákon o sociálnom poistení v § 103 ods.2, podľa ktorého dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

II. Pokiaľ zákon o sociálnom poistení stanovuje, že dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, potom pod uvedeným obdobím posledných 18 mesiacov treba rozumieť obdobie 18 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo bezprostredne predchádzajúcich dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Predseda Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obdržal podnet Sociálnej poisťovne z 26. júna 2014, pod číslo 38701/2014-BA, na zaujatie stanoviska v zmysle § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z obsahu rozhodnutí, pripojených k tomuto podnetu, najmä z rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžso/22/2013 z 15.05.2013, sp.zn. 4Sžso/38/2013 zo 17.07.2013, 4Sžso/39/2008, sp.zn. 4Sžso/43/2013 z 20.08.2013, sp.zn. 7Sžso/6/2013 z 26.02.2013, sp.zn.9Sžso/1/2013 z 26.02.2013 a sp.zn. 7Sžso/22/2013 z 29.04.2014 na jednej strane a na druhej strane z rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/26/2013 z 29.01.2013, sp. zn. 1Sžso/23/2013 z 18.03.2014, sp. zn. 10Sžso/23/2013 z 26.03.2014 a sp. zn. 1Sžso/22/2013 z 29.04.2014 je zrejmé, že dochádza k nejednotnosti vo výklade ustanovenia § 103 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Z prvej skupiny rozhodnutí vyplýva, že ustanovenie § 103 ods. 2 zákona o sociálnom poistení treba interpretovať tak, že časový rozsah nárokov podľa § 103 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení je určený práve obdobím posledných 18 mesiacov pred vznikom platobnej neschopnosti a že nie je možné gramatickým výkladom oddeliť od seba znenie ustanovenia „v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu“ od „predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa“, ani vykladať toto znenie tak, že nárok možno uplatniť za akékoľvek obdobie pred začiatkom platobnej neschopnosti.

Naproti tomu z druhej skupiny vyššie uvedených rozsudkov je zrejmé, že najvyšší súd dospel k takému výkladu, že zo systematického a gramatického výkladu predmetných ustanovení zákona o sociálnom poistení vyplýva, že nie je rozhodujúce, kedy pracovnoprávny vzťah žalobcu u zamestnávateľa skončil, t.j. či skončil v období 18 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo nie, ale rozhodujúce je, že pracovnoprávny vzťah žalobcu u zamestnávateľa skončil v období pred začiatkom platobnej neschopnosti zamestnávateľa a dávka sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu žalobcu predchádzajúcich (nie bezprostredne) vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Podľa § 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca a na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Podľa § 25 zákona o sociálnom poistení garančné poistenie vzniká zamestnávateľovi odo dňa, v ktorom začal zamestnávať aspoň jedného zamestnanca v pracovnoprávnom vzťahu a člena družstva, ktorý je v pracovnom vzťahu k družstvu, a zaniká dňom, v ktorom už nezamestnáva ani jedného zamestnanca v pracovnoprávnom vzťahu a člena družstva, ktorý je v pracovnom vzťahu k družstvu.

V zmysle § 102 ods.1 zákona o sociálnom poistení zamestnanec zamestnávateľa podľa § 18 má nárok na dávku garančného poistenia, ak jeho zamestnávateľ sa stal platobne neschopný a nemôže uspokojiť nároky tohto zamestnanca.

Dávka garančného poistenia podľa § 102 písm. a) až h) sa poskytne v sume príslušného nároku zníženého o poistné na zdravotné poistenie, poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec, a preddavok na daň alebo daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov, vypočítaných podľa podmienok platných v kalendárnom mesiaci, za ktorý zamestnancovi vznikol uvedený nárok (§ 103 ods.1 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 103 ods.2 zákona o sociálnom poistení dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Dávka garančného poistenia je najviac v sume trojnásobku jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu určeného ku dňu vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 1. januára do 30. júna kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku dva roky predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 1. júla do 31. decembra kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť (§ 103 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Účel garančného poistenia je postavený na sociálnej udalosti, ktorou je platobná neschopnosť zamestnávateľa, a preto dávkou garančného poistenia by nemali byť uspokojené akékoľvek pracovnoprávne nároky zamestnanca, ale len také, ktoré časovo a vecne súvisia s platobnou neschopnosťou zamestnávateľa. Vznik platobnej neschopnosti zamestnávateľa je jednou zo základných podmienok nároku na dávku garančného poistenia, čo vyplýva z § 102 zákona o sociálnom poistení podmienok. Skutočnosť, že deň vzniku platobnej neschopnosti je významný aj pre posúdenie nároku na poskytnutie garančnej dávky za určité obdobie, vyplýva z § 103 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Zákon o sociálnom zabezpečení v predmetných ustanoveniach prevzal Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (§ 294a).

Podľa článku 3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (ďalej len „Smernica“) členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie zaručia podľa článku 4 výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov vyplývajúcich z pracovnoprávnych zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov vrátane výplat odstupného pri skončení pracovnoprávnych vzťahov, ak to ustanovujú vnútroštátne predpisy.

Nároky, ktoré preberie záručná inštitúcia, sú neuspokojenými nárokmi na platby súvisiacimi s obdobím pred daným dátumom a/alebo, ako je to vhodné, po danom dátume, ktorý určia členské štáty.

Podľa článku 4 ods.1 Smernice členské štáty majú možnosť obmedziť zodpovednosť záručných inštitúcií uvedených v článku 3.

Podľa článku 4 ods.2 Smernice ak členské štáty využijú možnosť uvedenú v odseku 1, určia dĺžku obdobia, za ktoré má záručná inštitúcia splniť neuspokojené nároky. Toto obdobie však nesmie byť kratšie než obdobie zahŕňajúce odmenu za posledné tri mesiace pracovnoprávneho vzťahu pred dátumom a/alebo po dátume uvedenom v článku 3 druhom pododseku.

Členské štáty môžu zahrnúť toto minimálne obdobie troch mesiacov do referenčného obdobia s obdobím trvania najmenej šesť mesiacov.

Členské štáty s referenčným obdobím najmenej 18 mesiacov môžu obmedziť obdobie, za ktoré má záručná inštitúcia splatiť neuspokojené nároky, na osem týždňov. V tomto prípade sa na výpočet minimálneho obdobia použijú tie obdobia, ktoré sú najpriaznivejšie pre zamestnancov.

Podľa článku 4 ods.3 Smernice členské štáty môžu okrem toho ustanoviť horné hranice platieb, ktoré vykoná záručná inštitúcia. Tieto horné hranice nesmú byť nižšie, než je úroveň, ktorá je sociálne zhodná so sociálnym cieľom tejto smernice.

Napriek tomu, že ustanovenie § 103 zákona o sociálnom poistení má názov „Výška dávky garančného poistenia“, toto ustanovenie je potrebné vykladať podľa jeho obsahu a vo vzájomných súvislostiach jeho odsekov 1 až 3.

Ustanovenie § 103 ods.1 konkretizuje spôsob určenia výšky priznávanej dávky garančného poistenia.

Ustanovenie § 103 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v súlade s článkom 4 Smernice 2008/94 obmedzuje zodpovednosť Sociálnej poisťovne ako záručnej inštitúcie za neuspokojené nároky zamestnancov, vyplývajúce z pracovnoprávných zmlúv alebo pracovnoprávných vzťahov tak, že v súlade s článkom 4 ods. 2 pododsek 1 a 3¹ Smernice určuje dĺžku obdobia, za ktoré má Sociálna poisťovňa plniť neuspokojené nároky na najviac 3 mesiace v referenčnom období 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich buď začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Ustanovenie § 103 ods.3 zákona o sociálnom poistení upravuje v súlade s článkom 4 ods.3 Smernice maximálnu výšku garančnej dávky. Ak teda zákonodarca v ustanovení § 103 ods.2 zákona o sociálnom poistení v súlade s článkom 4 Smernice obmedzil zodpovednosť Sociálnej poisťovne ako záručnej inštitúcie tak, že ide o obdobie 18 mesiacov predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti (alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa), potom pod takým referenčným obdobím nemožno rozumieť akékoľvek obdobie 18 mesiacov, ale iba obdobie 18 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa (alebo dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa). Ustanovenie § 103 ods.2 písm. a) zákona o sociálnom poistení preto nemožno vykladať tak, že by zamestnanec mal nárok na dávku garančného poistenia za ktorékoľvek obdobie predchádzajúce platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Ustanovenie § 103 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je potrebné vykladať tak, že zamestnanec má nárok na dávku garančného poistenia, uvedenú v § 102 ods.1 zákona o sociálnom poistení, len vtedy, ak ide o nárok za najviac tri mesiace trvania jeho pracovnoprávneho vzťahu v období 18 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich platobnej neschopnosti zamestnávateľa (písm. a) alebo bezprostredne predchádzajúcich dňu skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa (písm. b).

¹ Článok 3 druhý odsek Smernice umožňuje členským štátom určiť dátum, pred ktorým alebo prípadne po ktorom nároky zodpovedajúce neuspokojeným platbám preberie záručná inštitúcia (pozri rozsudok Súdneho dvora ES C-247/12 vo veci Melicha Veli Mustafa c/a Direktor na fond "Garantirani vzemania na rabotnicite i sluzitelite" kam Nacionalnija osiguritelne institut, Bulharsko).

62. ROZHODNUTIE

Ak si prevádzkovateľ letiska nesplnil svoju povinnosť spočívajúcu vo vyplatení odplaty na obmedzenie vlastníckeho práva, táto skutočnosť nepredstavuje dôvod na zrušenie letiska.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. októbra 2014, sp. zn. 8 Sžo 60/2013)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 12. apríla 2012, ktorým tento potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 7. februára 2012 o neudelení súhlasu so zrušením civilného letiska M. – T. a rozklad žalobcu zamietol. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynul záver, že krajský súd považoval postup žalovaného za správny, keď tento v zmysle zákonnej úpravy začal konanie na podnet žalobcu, dodržal jeho procesné práva, ako podklad pre rozhodnutie o jeho návrhu si vyžiadaval zákonom požadované podklady, a to vyjadrenia dotknutých orgánov a obcí a rozhodol na základe ich stanovísk a záväzného vyjadrenia. Konštatoval, že v konaní nebola zistená taká zmena okolností, ktorá by bola zákonným predpokladom pre vydanie žalobcom požadovaného rozhodnutia. Označil za správny názor žalovaného ako i Leteckého úradu Slovenskej republiky, že ak v priebehu obmedzenia vlastníckeho práva žalobcu došlo k neplneniu si povinnosti prevádzkovateľa letiska – vyplateniu odplaty za obmedzenie tohto práva, je žalobca oprávnený požadovať primeranú náhradu voči povinnému subjektu. Dodávajúc, že neplnenie si predmetnej povinnosti však nie je zákonom určeným dôvodom a podkladom pre vydanie rozhodnutia o zrušení letiska.

Ďalej uviedol, že nahliadnutím do predloženej kópie z mapy KN, k.ú. M., na ktorej je zakreslená plocha letiska, súd nedokázal identifikovať, ktoré parcely vo vlastníctve alebo spoluvlastníctve žalobcu sú zasiahnuté plochou letiska. Avšak mal za nespochybniteľný predpoklad, že žalobca je spoluvlastníkom parcely zahrnutej do plochy letiska. Z listu Leteckého úradu Slovenskej republiky zo dňa 7. decembra 2011, ktorým sa tento vyjadril ku konaniu, vyplynulo, že podľa dostupných informácií nie je zjavné, či žalobca je skutočne vlastníkom časti pozemku nachádzajúceho sa pod vzletovou a pristávacou dráhou alebo jej pásom. Z dostupných dát zistil, že ku dňu 3. decembra 2011 je zapísané vlastníctvo žalobcu len k parcele, pričom toto je vysporiadané len na 50 % a žalobca nie je v liste vlastníctva uvedený ako vlastník. Vyjadril nesúhlas so zrušením letiska a uviedol tiež, že ak prevádzkovateľ letiska neuhradil žalobcovi nájomné – náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, je potrebné, aby sa obrátil so svojím nárokom na náhradu škody na súd v občianskoprávnom konaní, pričom toto nemôže byť dôvodom na zrušenie letiska.

Z administratívneho spisu súd prvého stupňa zistil, že neznámi a dotknutí účastníci boli o konaní a rozhodnutiach informovaní prostredníctvom verejnej vyhlášky v zmysle zákona. Zdôraznil, že okrem žalobcu nepodal žalobu žiaden z opomenutých účastníkov, o ktorých žalobca tvrdil, že im neboli rozhodnutia zákonnou formou doručené. Vyslovil, že v súlade s ustálenou judikatúrou v danom smere a zaužívanou súdnou praxou, žalobou môže žalobca žiadať o ochranu len svojich práv, nemôže ňou namietať nedodržanie práv a právom chránených záujmov ostatných účastníkov konania. Preto krajský súd nemohol prihliadať na námietku žalobcu ohľadom okolností, že za zrušenie letiska boli aj ostatní vlastníci dotknutých pozemkov, ktorým nebolo umožnené prejavíť svoje stanovisko k veci z dôvodu, že neboli riadne informovaní o prebiehajúcom konaní vo veci zrušenia letiska. Dodal, že súd môže preskúmať len porušenie práv a právom chránených záujmov žalobcu konaním správneho orgánu. Zároveň dal do pozornosti, že z obsahu spisu súd prvého stupňa zistil, že správny orgán konal so žalobcom, tomuto riadne doručoval písomnosti a vydané rozhodnutia, preto jeho procesné práva neboli v konaní postupom správneho orgánu porušené.

Následne konštatoval, že žalovaný ako orgán príslušný konať vo veci oboznámil dotknuté inštitúcie a obce s návrhom na zrušenie letiska M. – T., z ktorých všetky vyjadrili svoj nesúhlas s jeho zrušením. Dodal, že svoje záväzné stanovisko k návrhu, ktoré bol žalovaný povinný rešpektovať pri vydaní rozhodnutia, vyjadril aj Letecký úrad Slovenskej republiky, ktorý so zrušením letiska nesúhlasil, pričom z jeho vyjadrení vyplýva, že letisko naďalej plní účel, na ktorý bolo zriadené, nenastali zmeny v jeho využívaní. Verejnoprospešný charakter letiska bol konštatovaný pred jeho zriadením, a keďže od toho času nedošlo k zmene v jeho využívaní, nedošlo k okolnosti, ktorá by bola dôvodom na jeho zrušenie. Ku skúmaniu, či v danom prípade bol na zriadení letiska verejný záujem, malo dôjsť pred jeho zriadením. Keďže rozhodnutie o zriadení letiska z dôvodu verejnoprospešného záujmu je právoplatné, mal za to, že súdu neprislúcha v tomto štádiu skúmať, či došlo

k naplneniu tohto predpokladu. Ďalej uviedol, že od tohto obdobia došlo na jeho ploche k zhodnoteniu pozemkov vybudovaním vzletových a pristávacích plôch, technických a účelových stavieb, čím dochádza k stretu záujmov vlastníkov pozemkov a vlastníkov stavieb na nich zriadených, ako i ďalších subjektov využívajúcich letisko. Zdôraznil, že všetky predmetné záujmy, a teda nielen záujem žalobcu, podliehajú právnej ochrane.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4S 101/2012-84 zo dňa 21. júna 2013 zrušil, rovnako ako rozhodnutie žalovaného zo dňa 12. apríla 2012, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 7. februára 2012 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne navrhol priznať žalobcovi právo na náhradu trov konania.

Namietal, že žalovaný v správnom konaní nepostupoval v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), keď rozhodoval na základe neúplných a nekompletných podkladov. Rovnako tak mal za to, že sa správny orgán nevysporiadal s právom na vlastníctvo, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky, ale aj medzinárodné dohovory. Taktiež krajskému súdu vyčítal, že sa nevysporiadal dostatočne s vecou a vyvodil nesprávne právne závery, keď obmedzil svoje preskúmanie len na formálno-procesné „veci“ a nezaoberal sa podstatou, t.j. zákonnosťou, a ani tým, či boli resp. naďalej existujú podmienky na vydanie rozhodnutia o zriadení letiska ako verejného letiska, čím obmedzil právo žalobcu na vlastníctvo.

Následne označil za nesprávny záver súdu prvého stupňa, že vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie o zriadení letiska z dôvodu verejnoprospešného záujmu je právoplatné, neprislúcha súdu v tomto štádiu skúmať, či došlo k naplneniu tohto predpokladu. Namietal, že v roku 1999 tým, že vlastníci neboli účastní na konaní, bolo konanie nezákonné a odvtedy možno podľa žalobcu hovoriť o stave, ktorý je v rozpore s právom. Zároveň poukázal na skutočnosť, že Okresná prokuratúra M. podnet, aby sa preskúmalo rozhodnutie Leteckého úradu Slovenskej republiky, ako aj všeobecne záväzné nariadenie schválené mestom M. odložila s odôvodnením, že vyhlásenie letiska za verejnoprospešné bolo v roku 1999 urobené v súlade s platnými predpismi. Takto postupovala aj Krajská prokuratúra Bratislava, nakoľko od právoplatnosti rozhodnutia Leteckého úradu Slovenskej republiky (20. decembra 1999) v čase podania podnetu uplynuli viac ako 3 roky a teda zo strany prokuratúry nebolo už možné konať.

Ďalej namietal, že krajský súd sa nedostatočne oboznámil s obsahom spisu, keď len mechanicky prebral tvrdenia žalovaného správneho orgánu resp. pribráneho vedľajšieho účastníka (prevádzkovateľa letiska). Za nepravdivé označil tvrdenie, že prevádzkovateľ letiska mal donedávna s vlastníkami pozemkov uzatvorené nájomné zmluvy a v dohodnutých termínoch nájomné uhradil. Za nesprávne pokladal aj tvrdenie, že žalobca je jediný nespokojný vlastník a jediný kto navrhuje zrušenie statusu „verejné letisko“, teda nie letisko. Doplnil, že zoznam ďalších vlastníkov, ktorí sa pridali k žalobcovi a splnomocnili jeho právneho zástupcu, je založený v spise spolu s podpísanými plnomocenstvami, ktorú skutočnosť žalovaný ani súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní nezohľadnili.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd odvolanie ako nedôvodné a neopodstatnené zamietol a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4S 101/2012-84 zo dňa 21. júna 2013 potvrdil. Uviedol, že s odvolaním žalobcu sa nestotožnil, nakoľko majetkové vzťahy nie sú predmetom konania podľa § 27 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dodal, že konanie na zriadenie, zmenu alebo zrušenie civilného letiska podľa cit. zákona sa nezaobrá vysporiadaním majetkových vzťahov k letisku, ale posudzuje názory dotknutých orgánov štátnej správy a obcí, účelnosť letiska, bezpečnosť a ochranu životného prostredia. S konaním o udelenie súhlasu so zriadením, ale nie zrušením civilného letiska je spojené konanie podľa osobitných predpisov, teda stavebné konanie podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon). Dal do pozornosti, že práve v stavebnom konaní podľa § 58 ods. 1 stavebného zákona musí žiadateľ - stavebník preukázať, že je vlastníkom pozemku, alebo že má k pozemku iné právo. Zdôraznil, že rozhodnutia územného alebo stavebného konania na povolenie stavby letiska nie sú predmetom žaloby. Taktiež ani právo na náhradu za užívanie nehnuteľnosti nie je predmetom konania na zrušenie letiska podľa § 27 leteckého zákona, avšak je predmetom hlavne dohody medzi vlastníkami nehnuteľností a prevádzkovateľom letiska.

Rovnako tak uviedol, že ochrana vlastníckeho práva v situácii, keď je vec súčasťou inej veci a ako taká v užívaní inej osoby ako je vlastník, je upravená v Občianskom zákonníku. Doplnil, že letecký zákon dáva žalovanému a Leteckému úradu Slovenskej republiky právomoc dávať súhlas na zriadenie, zmenu a zrušenie

letiska, avšak samotné konanie o zriadení, zmene alebo zrušení letiska nespĺnomocňuje ich na ochranu majetkových práv, ktoré sú dostatočne chránené v stavebnom konaní a činnosťou súdov.

S odvolaním žalobcu sa nestotožnil aj z dôvodu, že nie je zrejmé, či žalobca žiada zrušiť rozhodnutie o rozklade a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, alebo rozhodnutia, ktorými bolo povolené zriadenie letiska M. – T., teda napríklad rozhodnutia o zriadení letiska, rozhodnutia v stavebnom konaní a schválenie územného plánu.

Taktiež zdôraznil, že má za to, že súd prvého stupňa preskúmal zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, ako aj napadnutého rozhodnutia žalovaného v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Rozsudok súdu prvého stupňa považoval za správny a zákonný, keď tento nezistil žiadne porušenie povinností na strane žalovaného. Uviedol, že krajský súd správne skúmal dodržiavanie zákonných povinností správneho orgánu v konaní o vydanie súhlasu so zrušením letiska podľa § 27 leteckého zákona. Následne konštatoval, že súd však nemôže posudzovať účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia tak, ako to žalobca žiada. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že súd neskúmal existenciu verejného záujmu odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/150/2009.

V závere vyjadrenia uviedol, že súd prvého stupňa jednoznačne vyhodnotil, že v administratívnom konaní boli riadne zabezpečené podklady stanovené v § 27 leteckého zákona a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ako aj rozhodnutie o rozklade boli urobené na základe týchto podkladov, teda žalovaný nevybočil z medzí a hľadísk stanovených zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 9. októbra 2014 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcu, ktorou sa tento domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného zo dňa 12. apríla 2012, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ako správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 7. februára 2012 o neudelení súhlasu so zrušením civilného letiska M. – T. a zamietnutý rozklad žalobcu. Preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Podľa § 27 ods. 1 leteckého zákona zriadiť civilné letisko, vykonať jeho podstatnú zmenu alebo ho zrušiť možno len so súhlasom ministerstva, ktoré rozhoduje po dohode s dotknutými orgánmi štátnej správy a obcí. Ministerstvo v rozhodnutí určí účel, ktorému bude letisko slúžiť, ako aj podmienky a obmedzenia na zaistenie bezpečnosti leteckej prevádzky a ochrany životného prostredia pred hlukom a emisiami zo znečisťujúcich látok z lietadiel. Ministerstvo zároveň zabezpečí, aby s konaním o udelenie súhlasu bolo spojené konanie podľa osobitných predpisov.

Podľa § 27 ods. 2 leteckého zákona zriadiť letecké pozemné zariadenie, vykonať jeho podstatnú zmenu alebo ho zrušiť možno len so súhlasom leteckého úradu. Letecký úrad v rozhodnutí určí podmienky a obmedzenia na zaistenie bezpečnosti leteckej prevádzky a ochrany životného prostredia pred hlukom a emisiami zo znečisťujúcich látok z lietadiel. Letecký úrad zároveň zabezpečí, aby s konaním o udelenie súhlasu bolo spojené konanie podľa osobitných predpisov.

Podľa § 120 ods. 1 stavebného zákona pri stavbách letísk, stavbách v územných obvodoch letísk a stavbách leteckých pozemných zariadení, stavbách dráh a na dráhe, pri stavbách pozemných komunikácií, pri vodných stavbách a stavbách podliehajúcich integrovanému povoľovaniu a pri stavbách na povrchu, ktoré bezprostredne slúžia prevádzke bankských diel a bankských stavieb pod povrchom, a to ťažných vežiach, jamových budovách, strojovniach ťažných strojov a ventilátorovniach a pri stavbách skladov výbušnín

vykonávajú pôsobnosť stavebného úradu s výnimkou právomoci vo veciach územného rozhodovania a vyvlastnenia orgány vykonávajúce štátnu správu na uvedených úsekoch podľa osobitných predpisov (ďalej len „špeciálne stavebné úrady“).

Podľa § 120 ods. 2 stavebného zákona špeciálne stavebné úrady postupujú podľa tohto zákona, pokiaľ osobitné predpisy podľa odseku 1 neustanovujú inak; povoliť stavbu alebo jej zmenu možno len na základe záväzného stanoviska podľa § 140b vydaného miestne príslušným stavebným úradom, ktorý overuje dodržanie podmienok určených v územnom rozhodnutí alebo zastavovacích podmienok určených územným plánom zóny, ak sa územné rozhodnutie nevydáva.

Podľa § 28 ods. 1 leteckého zákona špeciálnym stavebným úradom pre stavby v územných obvodoch letísk a stavby leteckých pozemných zariadení je letecký úrad.

Podľa § 28 ods. 2 leteckého zákona letecký úrad je dotknutým orgánom štátnej správy v územnom konaní pri stavbách v územných obvodoch letísk a stavbách leteckých pozemných zariadení.

Podľa § 140b ods. 1 stavebného zákona záväzné stanovisko je na účely konaní podľa tohto zákona stanovisko, vyjadrenie, súhlas alebo iný správny úkon dotknutého orgánu, uplatňujúceho záujmy chránené osobitnými predpismi, ktorý je ako záväzné stanovisko upravený v osobitnom predpise. Obsah záväzného stanoviska je pre správny orgán v konaní podľa tohto zákona záväzný a bez zosúladenia záväzného stanoviska s inými záväznými stanoviskami nemôže rozhodnúť vo veci.

Podľa § 31 leteckého zákona z dôvodu zriadenia alebo prevádzkovania verejných letísk a leteckých pozemných zariadení vrátane ich ochranných pásem možno vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vo verejnom záujme za náhradu obmedziť alebo nehnuteľnosti za odplatu vyvlastniť.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán v preskúmvanej veci postupoval v intenciách na vec sa vzťahujúcich právnych noriem a jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom, z ktorých dôvodov súd prvého stupňa posúdil vec po právnej stránke správne a rozhodol vecne správne, keď žalobu žalobcu zamietol.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Keďže sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s právnym posúdením veci krajským súdom obsiahnutým v odôvodnení napadnutého rozsudku, obmedzil sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov v súlade s § 219 ods. 2 O.s.p.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza, že právo na vlastníctvo ako ústavné právo nie je totožné s vlastníckym právom ako inštitútom občianskeho práva. Ústavné právo na vlastníctvo sa chápe ako verejnoprávny inštitút, ktorý je záväzným určením pre zákonodarcu a vyjadruje vzťah medzi štátom a vlastníkom, ktorého úprava je za určitých hmotnoprávnych a procesných podmienok priamo aplikovateľná. Ústavné právo vlastníť majetok znamená predovšetkým ochranu riadne nadobudnutého vlastníctva. Okrem toho má zabezpečiť rovnaké právne predpoklady nadobúdať vlastníctvo (prístup k majetku). Obsah vlastníckeho práva ustanovuje (vymedzuje) zákon za podmienok ustanovených Ústavou Slovenskej republiky (čl. 13 a čl. 20 ústavy). Jednotlivé oprávnenia (čiastkové práva), ktoré tvoria obsah vlastníckeho práva, ustanovuje § 123 Občianskeho zákonníka. Podľa neho vlastníč je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a užívať a nakladať s ním.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že námietka žalobcu, ktorý krajskému súdu vyčítal, že sa nezaoberal tým, či boli resp. naďalej existujú podmienky na vydanie rozhodnutia o zriadení letiska ako verejného letiska, a tým obmedzil právo žalobcu na vlastníctvo, nie je namieste. Taktiež má za potrebné uviesť, že skutočnosť, že prevádzkovateľ letiska si nesplnil svoju povinnosť spočívajúcu vo vyplatení odplaty za obmedzenie vlastníckeho práva nepredstavuje zákonný dôvod na zrušenie letiska.

Vychádzajúc z uvedeného a s ohľadom na to, že vznesené odvolacie námietky neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací

napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a s poukazom na § 246c veta prvá a § 224 ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému, ako ani účastníkovi konania náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

63. ROZHODNUTIE

Ak na základe reštrukturalizačného plánu, potvrdeného súdom, došlo podľa § 155 ods. 3 vety prvej zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov k zmene výšky a lehoty splatnosti v ňom uvedených pohľadávok Sociálnej poisťovne, potom pred uplynutím zmenenej lehoty splatnosti nemožno predpísať penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2014, sp. zn. 9 Sžso 10/2013)

Krajský súd v N. rozsudkom z 13. septembra 2012, č.k. 26S/21/2011-166, zamietol žalobu proti dvom rozhodnutiam žalovanej o predpísaní penále podľa § 240 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSP“).

Rozhodnutím 1 žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne, ktorým bolo žalobcovi podľa § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSP.“) predpísané penále 5596,62 € z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len poistné a príspevky) za mesiace február 2010 až december 2010, za ktoré žalobca poistné a príspevky nezaplatil vôbec, resp. ich zaplatil v nižšej sume, pričom podľa prílohy rozhodnutia bolo penále predpísané odo dňa omeškania sa s platbou poistného do dňa jeho zaplatenia, resp. do 11.02.2011.

Rozhodnutím 2 žalovaná zmenila prvostupňové rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne a žalobcovi podľa § 240 ZSP predpísala penále 1857,39 € z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len poistné a príspevky) za január 2010, za ktoré žalobca poistné a príspevky nezaplatil vôbec, a to podľa prílohy rozhodnutia za každý deň omeškania odo dňa 23. marca 2010 do 11. júna 2010.

Krajský súd dospel k záveru, že v zmysle § 114 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 4 zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) reštrukturalizácia nemá žiadne účinky na iné ako vykonávacie, exekučné, súdne a rozhodcovské konania pre pohľadávky, ktoré sa uplatňujú v reštrukturalizačnom konaní; nemá účinky na konanie vo veciach sociálneho zabezpečenia, na také konanie sa preto nemôžu vzťahovať účinky potvrdeného Plánu. Reštrukturalizácia teda nebráni žalovanej vydať rozhodnutie voči účastníkovi reštrukturalizačného konania, pričom takým rozhodnutím správny orgán nerozhoduje o zaradení pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní, a preto jeho vydaním nemôže byť porušený ZKR. Obe pohľadávky žalovanej voči žalobcovi vznikli až po tom, ako bola reštrukturalizácia ukončená, keďže takáto pohľadávka vzniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bola vyrubená, a preto nejde o pohľadávky, ktoré je potrebné uplatniť postupom podľa § 120 ods. 1 ZKR.

Krajský súd za nedôvodnú považoval aj námietku žalobcu, že nárok na penále sa vzhľadom na ustanovenie § 138 ods. 2 ZKR považuje za odpustený z dôvodu, že vyrubené penále nie je možné považovať za príslušenstvo v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Penále ako určitý spôsob sankcie Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník nepozná, je to kategória vyplývajúca z ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná nemohla postupovať inak ako jej to ukladá ustanovenie § 240 ods. 1 ZSP. Žalobou napadnuté rozhodnutia žalovanej preto považoval za súladné so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním. Namietol, že účelom reštrukturalizácie je oživenie neprerušenej činnosti podnikateľského subjektu s tým, že v rámci zákonom stanovených pravidiel sú záväzky veriteľov z obdobia spred začatia reštrukturalizačného konania vysporiadané súdom schváleným reštrukturalizačným plánom. Termín splatnosti poistného je určený v ustanovení § 143 ods. 2 ZSP jednoznačne a ustanovenie § 120 ods. 1 a 2 ZKR dáva jasné pravidlá vo vzťahu k povinnosti veriteľov uplatniť si v reštrukturalizácii svoje pohľadávky.

Hoci v prípade porušenia povinnosti odvieť poistné včas a v správnej výške zákon o sociálnom poistení dáva Sociálnej povinnosti možnosť sankcionovať subjekt, ktorý túto povinnosť porušil, rozhodujúce je, či v čase, kedy sa má podľa ZSP určiť sankcia, nenastala aj iná dôležitá právna skutočnosť (napr. začatie

reštrukturalizačného konania platiteľa poisťného, prípadne začatie konkurzného konania), ktorá zásadne mení inak pre Sociálnu poisťovňu poskytnutý zákonný priestor na vyrubenie penále v súvislosti s porušením povinnosti zamestnávateľa zaplatiť poisťné riadne a včas a to až do času inak možného vykonania kontroly (§ 240 ods.1 posledná časť vety ZSP) až tak, že v prípade zmeškania lehoty na jej včasné uplatnenie ako samostatnej pohľadávky, a to aj v prípade pohľadávky čo aj inak zo zákona vyplývajúcej, už nie je možné v reštrukturalizácii prihladať. Vzhľadom na to nebola správne právne posúdená zákonnosť rozhodnutí žalovanej o vyrubení penále z hľadiska obdobia január až december 2010. Sociálna poisťovňa si v reštrukturalizačnom konaní riadne a včas uplatnila pohľadávku z titulu nezaplateného poisťného z rozhodujúceho obdobia január až jún 2010 (reštrukturalizačné konanie bolo začaté dňom 18.06.2010) a nič jej nebránilo v tom, aby si do začatia reštrukturalizačného konania uplatnila aj splatné penále.

Žalobca zdôraznil, že „tak ZKR ako aj ZSP nemajú vo vzťahu k Sociálnej poisťovni žiadnu právnu úpravu výnimky umožňujúcej odlišným spôsobom uplatniť predpísaným spôsobom exaktne možným spôsobom vypočítateľnú pohľadávku z titulu penále. Je preto nesprávne zdôvodnenie aj pohľadávok za obdobie času trvania reštrukturalizácie, na ktoré už je prípadne použiteľné ustanovenie § 120 ods. 2 ZKR“.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny. Penále za obdobie január až december 2010 bolo predpísané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z., ktorý ako jediný zákon upravuje oblasť sociálneho poistenia na území Slovenskej republiky. Keďže žiadne ustanovenie zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii nevyklučuje možnosť začať, resp. pokračovať už v začatom správnom konaní, akým je nesporne i konanie o predpísaní penále, považuje za neopodstatnené tvrdenie žalobcu, že Sociálna poisťovňa má pri predpísaní penále prihladať aj na iné skutočnosti, napr. na začatie reštrukturalizačného konania. Sociálna poisťovňa si nemohla uplatniť pohľadávku na penále pred začatím reštrukturalizačného konania, pretože penále ako pohľadávka vznikla až jeho predpísaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 v spojení s § 250s ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je z časti dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 114 ods.1 písm. b) ZKR začatie reštrukturalizačného konania má tieto účinky: pre pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na majetok patriaci dlžníkovi; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú.

Podľa § 118 ods.1 až 4 ZKR povolením reštrukturalizácie sa začína reštrukturalizácia. Reštrukturalizácia sa považuje za povolenú zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku. Ak tento zákon neustanovuje inak, reštrukturalizácia bráni tomu, aby sa na toho istého dlžníka začalo alebo prebiehalo konkurzné konanie; ak počas reštrukturalizácie dôjde na súd návrh na vyhlásenie konkurzu, súd návrh na vyhlásenie konkurzu uznesením odmietne. Povolením reštrukturalizácie sa konania prerušené podľa § 114 ods. 1 písm. b) zastavujú. Ak v týchto konaniach už došlo k speňaženiu majetku, avšak výťažok ešte nebol vyplatený oprávnenému, výťažok po odpočítaní trov konania sa vráti dlžníkovi. Súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou, sa povolením reštrukturalizácie prerušujú; tieto nároky možno uplatniť voči dlžníkovi len spôsobom podľa § 120 ods. 1 a § 124 ods. 4.

Z ustanovenia § 114 ods.1 písm. b) a § 118 ZKR nevyplýva, že by dôsledkom začatia reštrukturalizačného konania, resp. povolenia reštrukturalizácie bolo vylúčenie, resp. zastavenie správneho konania. Ak teda krajský súd v napadnutom rozsudku vyslovil záver, že reštrukturalizácia nemá v zmysle § 114 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 4 ZKR žiadne účinky na iné ako vykonávacie, exekučné, súdne a rozhodcovské konania pre pohľadávky, ktoré sa uplatňujú v reštrukturalizačnom konaní, a teda nemá účinky na konanie vo veciach sociálneho zabezpečenia a že reštrukturalizácia nebráni žalovanej vydať rozhodnutie voči účastníkovi reštrukturalizačného konania a preto jeho vydaním nemôže byť porušený ZKR, tento záver považoval odvolací súd za správny. Čo sa však týka záveru krajského súdu, že na konanie vo veciach sociálneho zabezpečenia sa nemôžu vzťahovať účinky potvrdeného Plánu, tento záver nemožno potvrdiť bez výhrad.

Nebolo sporné, že v reštrukturalizačnom konaní si Sociálna poisťovňa, pobočka uplatnila pohľadávku za neuhradenie poisťného za mesiace február 2010 (evidovaná v Zozname pohľadávok pod poradovým číslom

120), za marec 2010 (evidovaná pod poradovým číslom 121), za apríl 2010 (evidovaná pod poradovým číslom 122).

Reštrukturalizačný plán žalobcu bol potvrdený uznesením Okresného súdu Nitra z 10.03.2011, sp.zn.31R/4/2010, zverejneného v Obchodnom vestníku č. OV 53B dňa 17.03.2011. Rozhodnutia 1 a 2 žalovanej boli vydané 12.09.2011.

Žalobca v žalobe namietal aj to, že ustanovenia reštrukturalizačného plánu sa zverejnením uznesenia o Potvrdení plánu v Obchodnom vestníku považujú za dohodu o vzdaní sa práv a odpustení dlhov medzi žalobcom a veriteľmi podľa § 574 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (čl. 7 bod 7.2 Reštrukturalizačného plánu). Podľa žalobcu preto základ pre výpočet penále za predmetné obdobia je iba 6 % dlžnej sumy poisťného a príspevkov.

Podľa § 132 ods.1 ZKR reštrukturalizačný plán (ďalej len "plán") je listina upravujúca vznik, zmenu alebo zánik práv a záväzkov osôb v nej uvedených (ďalej len "účastník plánu"), ako aj rozsah a spôsob uspokojenia tých účastníkov plánu, ktorí sú veriteľmi prihlásených pohľadávok, prípadne akcionármi dlžníka. Po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

Podľa § 136 ods.1 ZKR záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť.

Podľa § 155 ods.1 ZKR ustanovenia plánu sa zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu; ustanovenia plánu o novom úvere sú účinné voči každému.

Plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne (§ 155 ods.3 veta prvá ZKR).

Reštrukturalizačný plán žalobcu bol schválený schvaľovacou schôdzou dňa 14.02.2011. Tento plán bol potvrdený súdom, pričom uznesenie súdu o schválení plánu č.k. 31R/4/2010-2052 bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 17.03.2011; týmto dňom došlo v súlade s § 155 ods. 3 ZKR k zmene záväzkov žalobcu, obsiahnutých v pláne aj voči žalovanej.

Z článku 3 a 4 plánu vyplýva, že žalovaná ako veriteľ dlžníka (žalobcu) sa vzdala svojich v reštrukturalizácii uplatnených pohľadávok v časti 94% ich výšky, takže zostatok týchto pohľadávok sa rovná 6% ich výšky.

Z článku 5, bodu 5.2 plánu súčasne vyplýva, že došlo i k zmene splatnosti zostatku pohľadávok žalovanej (v ich zvyšnej časti 6%) tak, že sú splatné uplynutím troch rokov od zverejnenia uznesenia o skončení reštrukturalizácie.

Napriek tomu, že podľa § 143 ods. 2 ZSP je poisťné splatné v deň, ktorý je určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca, v dôsledku potvrdenia Plánu dňom zverejnenia uznesenia súdu o potvrdení plánu došlo i k zmene splatnosti poisťného za mesiace február, marec a apríl 2010 tak, že podľa článku 5, bod 5.2 plánu je toto poisťné splatné až uplynutím troch rokov od zverejnenia uznesenia súdu o skončení reštrukturalizácie, teda je splatné až dňom 17.03.2014 (a ku dňu vydania rozhodnutia žalovanej nedošlo ani k splneniu podmienok predpokladaných ustanovením § 159 ZKR, teda k neúčinnosti plánu voči žalovanej vo vzťahu k dotknutej pohľadávke).

Na tomto závere odvolacieho súdu nič nemení okolnosť, že v zmysle bodu 5.3 plánu môže žalobca uhradiť zostatok pohľadávok aj pred uplynutím troch rokov odo dňa zverejnenia uznesenia o skončení reštrukturalizácie.

Keďže poisťné za mesiace február, marec a apríl 2010 v dôsledku potvrdeného plánu nebolo splatné, prvostupňový správny orgán ako aj žalovaná rozhodli rozhodnutiami z roku 2011 o predpísaní penále za omeškanie sa žalobcu s odvedením poisťného za február až apríl 2010 v rozpore s týmto plánom a na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, žalovaná sa so žalobcom v reštrukturalizačnom pláne dohodla na znížení sumy poisťného zo 100% na 6% jeho výšky a súčasne sa dohodla

na zmene splatnosti tohto poistného, a to dňom uplynutia troch rokov od schválenia plánu; pred uplynutím tejto doby sa preto žalobca nedostal do omeškania.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie 1 žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Čo sa týka rozhodnutia 2, týmto rozhodnutím žalovaná zmenila prvostupňové rozhodnutie pobočky Sociálnej a predpísala penále 857,39 € z dlžnej sumy poistného a príspevkov za január 2010, za ktoré žalobca poistné a príspevky nezaplatil vôbec, a to za každý deň omeškania odo dňa 23. marca 2010 do 11. júna 2010.

Nebolo sporné, že v reštrukturalizačnom konaní si Sociálna poisťovňa, pobočka uplatnila pohľadávku z titulu penále z dlžnej sumy poistného za január 2010, a to za každý deň omeškania odo dňa 01.03.2010 do 22.03.2010. Taktiež nebolo sporné, že táto pohľadávka bola zahrnutá do plánu.

Ak teda žalobca namietal, že v Zozname pohľadávok bola zahrnutá aj pohľadávka na 1904,12 €, v ktorej je zahrnuté aj penále za január 2010, a teda, že rozhodnutím 2 voči nemu žalovaná uplatňuje tú istú pohľadávku duplicitne, táto jeho námietka nebola opodstatnená. Preskúmaným rozhodnutím 2 totiž žalovaná predpísala penále podľa § 240 ZSP za omeškanie s platbou poistného a príspevkov za január 2010 iba za obdobie od 23.03.2010 do 11. júna 2010, teda za iné obdobie.

Podľa § 143 ods. 2 ZSP poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 120 ods.1 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

Podľa § 120 ods. 2 ZKR pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len "prednostné pohľadávky"). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

Podľa § 155 ods. 2 ZKR zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka; to platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou.

Predpokladom prihlásenia pohľadávky do reštrukturalizačného konania podľa § 120 ods.1 ZKR je predovšetkým existencia pohľadávky.

Podľa § 240 ods.1 ZSP fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 147 v spojení s § 241 ods. 1 a 3 ZSP právo predpísať penále sa premlčí za desať rokov odo dňa splatnosti poistného a právo vymáhať penále sa premlčí za šesť rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné predpísalo.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky; vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní

penále. Pohľadávka na penále z dôvodu omeškania sa s odvedením poistného a príspevkov za január 2010, a to za konkrétne obdobie od 23.03.2010 do 11. júna 2010, vznikla až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia žalovanej číslo 46377-2/2011-BA z 12.09.2011. Kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní. Žalovaná preto uvedenú pohľadávku vzhľadom na jej neexistenciu nemohla prihlásiť do reštrukturalizačného konania a z toho dôvodu nemohlo dôjsť ani k zániku tejto pohľadávky podľa ustanovenia § 155 ods. 2 ZKR.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie 2 žalovanej je v súlade so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa tohto rozhodnutia žalovanej potvrdil.

64. ROZHODNUTIE

Telenákupom, ktorý je jednou z foriem mediálnej komerčnej komunikácie, je i program alebo jeho časť, v ktorých prevádzkovateľ vysielania ponúka divákovi možnosť zúčastniť sa audiotextovej hry o cenu, ktorou je finančná výhra.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. mája 2014, sp. zn. 3 SŽ/22/2013)

Navrhovateľka sa včas podaným opravným prostriedkom, doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 04.11.2013, domáhala postupom podľa ustanovení § 250l a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) preskúmania zákonnosti rozhodnutia Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „odporkyňa“ aj „Rada“).

Odporkyňa, ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g/, h/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení účinnom ku dňu vydania napadnutého administratívneho rozhodnutia (ďalej len zákon č. 308/2000 Z.z.), rozhodnutím zo dňa 10.09.2013 (vydaným v správnych konaniach) uložila navrhovateľke podľa § 64 ods. 1 písm. d/ zákona č. 308/2000 Z.z. sankciu – pokutu určenú podľa § 67 ods. 5 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. vo výške 16 000 € za porušenie povinnosti uvedenej v § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. tým, že na televíznej programovej službe D. dňa 11.01.2013 o cca 00:31 hod. a dňa 20.01.2013 o cca 23:55 hod. odvysielala komunikáty s názvom *Sexy výhra* a dňa 30.03.2013 o cca 07:00 hod. a dňa 01.05.2013 o cca 07:00 hod. odvysielala komunikáty s názvom *Akčná výhra*, ktoré naplnili definíciu telenákupu, keď obsahovali nejednoznačné, nepresné a nesprávne inštruovanie o spôsobe riešenia zadaných úloh.

V odôvodnení rozhodnutia odporkyňa uviedla, že odvysielané komunikáty obsahovali priamu ponuku (zverejnenie audiotextového čísla a výzva na zavolanie) vysielanú verejnosti s cieľom poskytnúť službu (hru o cenu), a preto tieto komunikáty naplnili definíciu telenákupu, v dôsledku čoho sa na ne vzťahuje úprava § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. Odporkyňa uviedla, že na základe poskytnutých informácií v odvysielaných príspevkoch diváci nemali možnosť identifikovať všetky znaky, ktoré mali zohľadniť a ich číselné hodnoty. Hoci celá úloha bola prezentovaná ako jednoduchá a poskytnuté informácie ako dostačujúce pre jej riešenie, je zrejmé, že tieto neboli jednoznačné, úplné, presné a ani správne a nepostačovali na vyriešenie zadanej úlohy moderátorkou prezentovaným spôsobom.

Rada dospela k záveru, že odvysielané komunikáty, ktoré naplnili definíciu telenákupu boli nečestné, nakoľko boli vysielané tak, aby poskytnutím nesprávnych, nejednoznačných alebo nepresných informácií vytvoril v recipientovi klamlivú predstavu o náročnosti riešenia zadanej úlohy a spôsobe jej riešenia za účelom presvedčiť ho, aby sa hry o cenu zúčastnil. Jednotlivé úlohy boli prispôbované tak, aby recipienti nemohli identifikovať všetky znaky, ktoré majú byť nositeľmi číselnej hodnoty, resp. číselnú hodnotu týchto znakov, čím sa pre nich stali neriešiteľné na základe matematických postupov.

Pri určovaní výšky sankcie odporkyňa vychádzala zo závažnosti správneho deliktu, rozsahu a dosahu vysielania, miery zavinenia, následkov porušenia povinnosti, trvania správneho deliktu, spôsobu porušenia povinnosti a pokutu určila vo výške 16 000 €.

II.

Navrhovateľka vo svojom opravnom prostriedku uviedla, že na základe vizuálneho ako aj verbálneho zadania, viacnásobne proklamovaného počas vysielania, bolo divákovi zrejmé, že úlohou je spočítať všetky čísla viditeľné na obrázku, pričom obrázok bol vymedzený jeho zreteľným orámovaním, teda nebolo pochybností, ktorá časť obrazovky bola obrázkom, kde sa nachádzali čísllice, ktoré bolo potrebné spočítať. Zároveň odzneli pre diváka aj ďalšie podstatné informácie, ktoré divákovi naznačili správny postup, spôsob uvažovania, informovali ho o skutočnosti, že čísllice môžu byť aj ukryté a že sa má zamerať na čísllice všetkých možných sústav.

Zdôraznila, že sčítanie je počtový výkon, binárna operácia, ktorá usporiadanej dvojici reálnych čísel priraduje číslo označené symbolom $a+b$.

Čísla, ktoré sa pri sčítaní sčítavajú, sa nazývajú sčítance. Výsledok sčítania je číslo, ktoré sa nazýva súčet. Číslca alebo cifra je znak (symbol) používaný na zápis hodnoty čísla v danom ráde v pozičnej číselnej sústave.

V desiatkovej (decimálnej) sústave sa používajú číslice 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Na zápis čísiel v šestnástkovej (hexadecimálnej) sústave sa ako číslice používajú aj písmená A, B, C, D, E, F.

Rímske číslice: I = 1, V = 5, X = 10, L = 50, C = 100, D = 500, M = 1000. Pojem digitálny označuje veličiny, vyjadrené v diskkrétnej (nespojitej) číselnej forme (obvykle v binárnej sústave pomocou jednotiek a núl).

Navrhovateľka tiež podrobne rozpísala, akým spôsobom sa mali konkrétne príklady počítat', ktorým číslam a znakom bola pridelená aká číselná hodnota a aký bol správny výsledok.

Navrhovateľka uviedla, že zákon č. 308/2000 Z.z. neobsahuje definíciu *slušnosti a čestnosti*, neobsahuje výklad k tomuto ustanoveniu zákona, teda vysielateľ môže pri definovaní týchto pojmov v nadväznosti na aplikáciu predmetného ustanovenia zákona aplikovať len všeobecné a verejnosťou prijateľné normy slušnosti a čestnosti. Má za to, že celé vysielanie vysielateľa je možné považovať za také, ktoré je slušné a čestné a nemá vedomosť o tom, že by obsahom vysielania vysielateľa boli akékoľvek nečestné alebo neslušné obsahy. Vo všeobecnosti je možné čestnosť a slušnosť považovať za spoločenské hodnoty prisudzované procesom alebo javom danou spoločnosťou. Je zrejmé, že obsah týchto pojmov a ich výklad bude závisieť od spoločnosti, od doby, v ktorej sú posudzované, od okolností, za ktorých dochádza k ich posúdeniu od ďalších faktorov, ktoré budú mať jednoznačne vplyv na výklad a obsah týchto pojmov. Pojem slušnosť a čestnosť v súčasnej spoločnosti sú kritériami morálky a etiky, dôležitým javom, ktorý by mal byť princípom každej spoločnosti. Je nespochybniteľné, že vplyv na morálku spoločnosti majú aj médiá, preto je v tejto súvislosti vysielateľovi nejasné, na základe čoho považuje správny orgán napadnuté vysielanie za nečestné a neslušné. (Navrhovateľka vo svojom opravnom prostriedku citovala z odbornej publikácie: Právny rozbor, Advokátni kancelár JUDr. Anna Stará pre Objednatele: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání; z 11. apríla 2006, Praha.)

K právnej postate posúdenia predmetných vysielaní ako telenákupu navrhovateľka uviedla, že sa nestotožnila s právnym názorom odporkyne, ktorá podradila odvysielané komunikáty ustanoveniam upravujúcim vysielanie mediálnej komerčnej komunikácie, teda keď predmetné komunikáty považuje za telenákup podľa § 32 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z. Podľa názoru vysielateľa predmetné komunikáty vykazujú jasné znaky zábavného súťažného formátu, nie sú priamou ponukou vysielanou verejnosti s cieľom poskytnúť tovar alebo služby vrátane nehnuteľností, práv a záväzkov za odplatu. Navrhovateľka má za to, že pokiaľ majú byť predmetné komunikáty považované za *telenákup* tak, ako je pojem *telenákup* definovaný v ustanovení zákona č. 308/2000 Z.z., je potrebné naplniť všetky kritériá definované v § 32 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z. a zároveň musia byť naplnené kritériá definované v ustanovení § 31a ods. 1/ zákona č. 308/2000 Z.z.

Podľa jej názoru *telenákup* je formou mediálnej komerčnej komunikácie a ako taký musí byť preukázané, že vysielaný komunikát naplnil kritériá mediálnej komerčnej komunikácie vo všetkých častiach. Musí byť teda preukázané, že v danej veci išlo o skutočnú ponuku služieb, skutočné nabádanie diváka zaobstarat' si tovary alebo služby a o skutočný odplatný vzťah. V opačnom prípade nie je možné predmetné komunikáty považovať za telenákup, ale za reláciu zábavného charakteru s prvkami hry. Navrhovateľka poukázala aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len SD EÚ) vec C-195/06 (Kommunikationsbehörde Austria c/a Österreichischer Rundfunk).

Navrhovateľka uviedla, že odvysielané komunikáty boli samostatnou programovou jednotkou, vysielateľom prezentované ako zábavný formát s prvkami hry. Z pohľadu vysielateľa išlo o nakupovaný akvizitčný program, a to od spoločnosti T.TV Ltd., pričom vysielateľ nezasahuje do obsahu nakúpeného programu a zaväzuje sa odvysielat' ho tak, ako bol výrobcom diela dodaný. Vysielateľ nedisponuje obsahom týchto relácií. Vysielateľ nakupuje predmetné programy ako akvizície a tieto zaraďuje do vysielania ako akvizitčné zábavné programy, teda nepredáva vysielací čas s cieľom vysielat' reklamu alebo telenákup tretej osoby. Vysielateľ sa nepodieľa na akýchkoľvek ziskoch výrobcu diela, ktoré plynú z jeho hospodárskej činnosti pri realizácii predmetných komunikátov a ani pri akejkoľvek jeho inej podnikateľskej činnosti. Vysielateľ má právo na kontrolu obsahu zadaných súťaží tak, aby tieto neboli v rozpore s ustanoveniami zákona. Predmetné komunikáty sú vysielané v dennej periodicite, ako pravidelný programový formát, z celkového vysielacieho času tvoria minimum, nakoľko programová služba D. je vysielaná 24 hodín denne. Vysielanie predmetných komunikátov nie je nosným vysielacím programovým formátom programovej služby D., programová služba D.

je monotypovou programovou službou, ktorej viac ako 80% programov tvorí dramatika, resp. dramatický programový typ (z prevažnej časti filmy, seriály). V predmetných komunikátoch nie je nikde prezentovaný žiadny obchodný názov, obchodná značka, obchodná známka, tovary alebo služby tretích subjektov a nie je ani prezentované ďalšie vysielanie vysielateľa. Otázky, ktoré sú súčasťou predmetných komunikátov sú náhodné, nie sú spájané s nijakým obchodným menom, názvom, značkou, tovarom alebo službou tretieho subjektu. Obsah predmetných komunikátov nie je možné nijakým bežným a ani skrytým spôsobom spojiť s akoukoľvek komerčnou činnosťou akéhokoľvek tretieho subjektu. Podľa názoru navrhovateľky teda odvysielané komunikáty nie je možné považovať za telenákup a tak ich nie je možné podriadiť pod ustanovenia upravujúce vysielanie reklamy a telenákupu.

Navrhovateľka ďalej namietala aj výšku uloženú pokuty z dôvodu, že nereflektuje naposledy právoplatne uloženú sankciu, keďže vysielateľka doteraz nebola sankcionovaná za porušenie v rozhodnutí uvedeného ustanovenia zákona. Poukázala pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžo/28/2007, a tak je podľa navrhovateľky pokuta vo výške 16 000 € neprimeraná a neodôvodnená.

Poukazujúc na uvedené navrhovateľka navrhla, aby najvyšší súd predmetné rozhodnutie odporkyne zrušil a v prípade, ak uvedenému návrhu súd nevyhoví, aby adekvátne znížil uloženú sankciu tak, aby splňala svoj preventívny a výchovný účel.

III.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení k opravnému prostriedku navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odporkyne zo dňa 10.09.2013 potvrdil.

V dôvodoch uviedla, že pri otázke posúdenia odvysielaných komunikátov vychádzala z rozsudku SD EÚ vo veci C-195/06 a z definície *telenákupu* a mediálnej komerčnej komunikácie obsiahnutej v zákone č. 308/2000 Z.z. Podľa tohto rozhodnutia SD EÚ vysielanie, počas ktorého vysielateľ ponúka divákovi možnosť zúčastniť sa hry o ceny zavolaním na telefónne číslo so zvýšenou sadzbou, teda za odplatu, je telenákupom, ak spĺňa tieto kritériá:

- skutočná ponuka služby s ohľadom na účel vysielania, ktorého je hra súčasťou,
- význam hry v rámci vysielania z hľadiska časového rozsahu a predpokladaného ekonomického prínosu,
- typ otázok kladených účastníkovi hry.

Zo samotného obsahu týchto komunikátov je zrejmé, že nejde o štandardné zábavné programy. Model týchto komunikátov sa zakladá na tom, aby sa čo najväčšie množstvo recipientov pokúsilo dovoliť do štúdia. Nejde o klasické ponúknutie rozptýlenia ako je to v prípade vedomostných hier vysielaných vysielateľom, ale je evidentné, že účelom týchto komunikátov je osloviť čo najväčšie množstvo recipientov, aby využili službu tretej osoby (ponúkanú hru o cenu) zavolaním na telefónne čísla uvádzané na obrazovke. Tvrdenie, že ide o akvizitívny program je pre posúdenie, či komunikát naplnil definíciu telenákupu irelevantné. V konečnom dôsledku, telenákup ako formu mediálnej komerčnej komunikácie spravidla vždy vyrába tretia osoba. Skutočnosť, či navrhovateľ môže zasahovať do obsahu týchto komunikátov je vzhľadom na objektívnu zodpovednosť vysielateľa irelevantná. Zo všeobecných pravidiel hry *Sexy výhra* a *Akčná výhra* vyplýva, že podporujú aktivity a značky tretej osoby. Poskytovanie interaktívnych hier je obchodným modelom, na ktorom funguje spoločnosť T.TV Ltd. Odvysielané komunikáty tvoria 6 – 7% denného vysielacieho času programovej služby D., čo nie je zanedbateľné. Podľa aktuálne platnej licencie má navrhovateľka vyhradených vysielaniu doplnkového vysielania (§ 3 písm. h/ zákona č. 308/2000 Z.z.) 15% z celkového času vysielania programovej služby D. Trvanie predmetných komunikátov predstavuje z časového hľadiska cca tretinu času, ktorú vysielateľ môže podľa § 36 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z. vyhradiť vysielaniu reklamy a telenákupu v jednom dni a cca polovicu času, ktorú môže vysielateľ podľa svojej aktuálnej licencie vyhradiť vysielaniu reklamy a telenákupu. Hra o cenu predstavuje celý obsah komunikátu a jediným účelom takéhoto komunikátu je poskytnutie služby – hry.

Tvrdenie navrhovateľky, že predmetné komunikáty nakúpila ako akvizície a tieto zaraďuje do vysielania ako akvizitívne zábavné programy, čiže nepredáva vysielací čas s cieľom vyselať reklamu a že sa nepodieľa na akýchkoľvek ziskoch výrobcu diela, považuje odporkyňa za účelové. Podľa týchto vyjadrení navrhovateľky tretia osoba na programovej službe D. propaguje a poskytuje svoje služby bez toho, aby mal z toho vysielateľ akýkoľvek zisk, pričom tieto programy ani nie sú prerušované vysielaním reklamy, takže nemá ani profit z reklamy. Svojím cieľom sa však predmetné komunikáty v ničom nelíšia od bežnej reklamy a telenákupu, ich špecifické spracovanie má pôsobiť atraktívnejšie, avšak to nemá vplyv na ich právnu kvalifikáciu. Z pravidiel odvysielaných komunikátov vyplýva, že pri vysielaní audiotextových hier vysielateľ programovej služby buď vyhlasovateľovi súťaže predá vysielací čas (obdoba reklamy alebo telenákupu), alebo

sa podieľa na príjmoch vyhlasovateľa súťaže zo súťaží organizovaných prostredníctvom jeho vysielania. Vysielateľ tak za každých okolností získava odplatu za poskytovanú službu. Vysielanie audiotextových hier je prezentované ako alternatíva reklamy pre získavanie príjmov z vysielania. Vyhradenie časového úseku v rozsahu jeden a pol hodiny denne vysielaniu danej hry nasvedčuje tomu, že to nie je pre vysielateľa ekonomicky zanedbateľnosťou činnosťou. V posudzovaných komunikátoch dochádza k skutočnej ponuke služieb tretej osoby za odplatu. Odporkyňa nemohla vyhodnocovať obsah kladených otázok, keďže v predmetných komunikátoch neboli divákovi kladené otázky, ale mali za úlohu vyriešiť zadanie pripomínajúce matematický príklad. Podmienku prepojenia otázok s poskytovaním služieb a tovarov v prípade predmetných komunikátov nebolo potrebné skúmať z hľadiska ich prepojenia so živnosťami, remeslami, podnikaním a profesiami. Predmetné komunikáty predstavujú službu tretej osoby, spoločnosti T.TV Ltd., ktorá spočíva v poskytnutí možnosti divákovi vyhrať prezentovanú finančnú odmenu na základe správnej odpovede na zadanú úlohu a odplatou za jej poskytnutie je suma, ktorú volajúci zaplatia za volanie na telefónne číslo so zvýšenou sadzbou. V danom prípade nemuseli byť kladené otázky, resp. zadanie úlohy, či jej riešenie prepojené s činnosťou tretej osoby, ktorá bola vyhlasovateľom súťaže, nakoľko samotné usporiadanie hry je jej činnosťou, ktorá bola priamo ponúkaná a aj poskytovaná. Takéto konanie je typovo zhodné s inými formami telenákupu, a preto je opodstatnená aj rovnaká miera regulácie vysielania predmetných komunikátov.

Odporkyňa dospela k záveru, že pri vysielaní predmetných komunikátov navrhovateľka porušila svoju povinnosť zabezpečiť, aby jej vysielanie bolo *čestné*. Pri vymedzení pojmu čestnosť v predmetnom prípade musí byť zohľadnené jeho spojenie s vysielaním telenákupu. Pojem čestnosť je morálnou kategóriou. Čestné informovanie je také, ktorého obsah bude v súlade so všeobecne prijímanými pravidlami, verné skutočnosti, ktoré nenavádza, nesmeruje k neúplnému alebo nepresnému informovaniu vykonávanému najmä s cieľom vyvolať alebo vytvoriť predpoklady pre vyvolanie rozhodnutia v recipientovi, ktoré by pri riadnom informovaní neurobil, alebo pravdepodobne neurobil a to najmä zo zisťných dôvodov. Čestný telenákup je taký, ktorého obsah nebude zavádzajúci, nebude teda prezentovať ponúkanú službu alebo tovar tak, aby poskytnutím nesprávnych, nejednoznačných alebo nepresných informácií vytvoril v recipientovi klamlivú predstavu o ich vlastnostiach, kvalitách, použití, účinkoch, charakteristike, význame pre recipienta.

Odporkyňa poukázala na niektoré vyjadrenia moderátorky v programe odvysielanom dňa 11.01.2013 (spočítať všetky čísla na obrazovke; vypočítať matematický príklad; spočítať všetky čísla na obrázku), ktoré boli neúplné, mátauce a navzájom sa vylučujúce, v dôsledku čoho nemohli recipientov inštruovať k správne riešeniu úlohy. Recipienti mali možnosť zúčastňovať sa predmetnej hry počas celého jej trvania, preto tí, ktorí volali na začiatku, boli inštruovaní na použitie iného postupu, ako tí, ktorí ju začali sledovať v strede alebo pred koncom. Vzhľadom na rôzne zadania úlohy, ktoré sa v priebehu hry menili, bolo možné uvažovať o veľkom počte zápisov riešenej úlohy. Je zrejme, že je rozdiel medzi spočítaním čísiel na obrázku a na obrazovke, na ktorej boli okrem čísiel v obrázku aj telefónne číslo, hodnota sumy, ktorú bolo možné aktuálne vyhrať, časomiera atď. Rovnako aj označenie úlohy ako matematického príkladu a následne inštrukcia pre recipientov spočítať všetky čísla, sú zavádzajúce.

Riešenie úlohy ako matematického príkladu (teda postupovanie pri riešení úlohy s ohľadom na použité znamienka) by viedlo k výsledku 150, čo ale evidentne nebola správna odpoveď. Jednoduché počítanie čísiel na obrázku by viedlo k výsledku 88, čo ale tiež nebola správna odpoveď.

Rovnako zamieňanie pojmov číslica a číslo má za následok, že diváci nemôžu určiť, ako majú vlastne pri riešení zadanej úlohy postupovať. Kým číslo je vyjadrením množstva, počtu poradia (napr. 14), číslica je písomný znak pre číselnú hodnotu (arabské číslice 0, 1, 2 ... až 9). Číslice však môžu byť aj rímske, grécke, hebrejské. Ak teda moderátorka vyzývala divákov, aby spočítali všetky čísla, vyzývala ich k inému riešeniu úlohy, ako keď ich vyzývala, aby spočítali všetky číslice. Riešenie príkladu tak nemalo pevné pravidlá, a tak bolo fakticky neriešiteľné. V odvysielanom komunikáte boli na základe neznámeho kľúča pripisované rôznym znakom rôzne hodnoty. Vzhľadom na nejednoznačné zadanie mohol byť výsledok, ku ktorému by sa dopracovali diváci, prakticky akýkoľvek. Zo zadania nevyplývalo, že diváci mali zohľadniť aj číslice iných sústav (rímske číslice). Taktiež nie je zrejme, ako sa recipienti mohli dopracovať k záveru, že zápis *II* má mať hodnotu 1. Netransparentný je aj postup účastníka konania, na základe ktorého po sebe nasledujúcim písmenám *VI* v slovnom spojení obsiahnutom na obrázku pripísal hodnotu 6, ale po sebe nasledujúcim písmenám *IL* hodnotu 49 nepripísal. Tiež nie je zrejme, prečo mala jedna zátvorka hodnotu 100 (čo má zrejme vychádzať z toho, že má ísť o rímsku číslicu *C*) a ďalším táto hodnota pripísaná nebola a na základe akého kľúča sú znamienku = pripísané až 3 číselné hodnoty (dvakrát hodnota 1 – rímska číslica *I* a raz hodnota 2 – rímska číslica *II*), keď napr. znamienku + bola pripísaná len jedna číselná hodnota. K úlohe na obrazovke neboli

recipientom poskytnuté žiadne pravidlá, ako by ju mohli riešiť. Diváci boli informovaní neúplne a nesprávne o postupe pri riešení zadanej úlohy.

Odporkyňa podobným spôsobom rozobrala aj ďalšie odvysielané komunikáty v dňoch 20.01.2013, 30.03.2013 a 01.05.2013, kde poukázala na rozporuplné vyjadrenia moderátorky programu. Poukázala na netransparentnosť pripísania rôznych hodnôt rôznym číslam ako aj obrázkom zobrazeným na obrazovke. Riešenia boli prezentované ako „nič komplikované“, na riešenie malo byť postačujúce len spočítanie všetkých čísiel, čo však nebola pravda. Do počítania bolo potrebné zahrnúť aj ďalšie znaky, ktoré navrhovateľ označil (často na základe netransparentných pravidiel) za nositeľov číselnej hodnoty.

Zadania všetkých úloh tak, ako boli prezentované na obrázku a približované moderátorkami nedávalo divákovi možnosť na ich správne riešenie, nakoľko im neumožňovalo správne identifikovať všetky znaky, ktoré majú byť nositeľmi číselnej hodnoty. Z porovnania jednotlivých prípadov vyplýva, že navrhovateľka účelovo pripisovala rôznym znakom rôzne hodnoty. Odporkyňa v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že odvysielané komunikáty, ktoré naplnili definíciu telenákupu neboli čestné, pretože boli vysielané tak, aby poskytnutím nesprávnych, nejednoznačných alebo nepresných informácií vytvoril v recipientovi klamlivú predstavu o náročnosti riešenia zadanej úlohy a spôsobe jej riešenia za účelom presvedčiť ho, aby sa hry o cenu zúčastnil.

Odporkyňa uložila navrhovateľke pokutu za každý čiastkový útok vo výške 4000 €. Rada zohľadnila skutočnosť, že navrhovateľku sankcionuje za štyri čiastkové útoky a nie za jeden útok. Ak subjekt spáchal delikt, ktorý je vzhľadom na početnosť čiastkových útokov štyrikrát rozsiahlejší, a teda toľkokrát aj závažnejší ako predchádzajúci spáchaný delikt, tak aj sankcia bude musieť byť intenzívnejšia. Akýkoľvek iný spôsob výpočtu sankcie by bol neodôvodnený a tým pádom nepreskúmateľný. Odporkyňa poukázala na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6SŽ/7/2012, ktorý potvrdil rozhodnutie odporkyne týkajúce sa trinástich čiastkových útokov, kde bola výsledná sankcia vo výške 43.147 € (13x 3319 €). Postup Rady pri určovaní výšky sankcie za pokračujúci správny delikt spočívajúci v zohľadnení množstva čiastkových útokov pri určení závažnosti protiprávneho konania tak už bol aprobevaný aj najvyšším súdom. Odporkyňa použila správnu úvahu, ktorú podrobne vysvetlila, ktorá je v súlade so zásadami logického myslenia a nie je v rozpore so zákonom. Absorpčná zásada prichádza do úvahy pri sankcionovaní za viacero deliktov a v posudzovanom prípade navrhovateľka spáchala jeden delikt pozostávajúci z viacerých čiastkových útokov.

Odporkyňa vymedzila v oznámeniach o začatí predmetných správnych konaní skutok, ktorým mohlo dôjsť k porušeniu § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. a uviedla aj dôvody, pre ktoré mohlo byť toto ustanovenie porušené. Na základe oznámenia o začatí správneho konania sa navrhovateľka aj riadne vyjadrila k predmetu správnych konaní. Rada následne v napadnutom rozhodnutí podrobne odôvodnila, prečo dospela k záveru, že vysielaním predmetných komunikátov bol porušený § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako súd vecne príslušný na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne na základe podaného opravného prostriedku preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom podľa § 246 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 250I ods. 1 O.s.p. a § 64 ods. 6 zákona č. 308/2000 Z.z. a na pojednávaní súdu dňa 06.05.2014 po preskúmaní dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a po oboznámení sa s ústnymi vyjadreniami zástupcov účastníkov konania, ako aj s obsahom pripojených administratívnych spisov, s obsahom rozhodnutia Rady, ako aj s obsahom obrazovo-zvukových záznamov dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne potvrdí.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že v prejednávanej veci skutkový stav sporný nebol. Navrhovateľka v správnom konaní, ani v konaní pred súdom, nepoprela odvysielanie komunikátov na programovej službe D. s názvom *Sexy výhra* a *Akčná výhra*, ani ich obsah a znenie.

Úlohou najvyššieho súdu v zmysle námietok navrhovateľky obsiahnutých v opravnom prostriedku bolo posúdiť, či navrhovateľka odvysielaním programov uvedených v preskúmanom rozhodnutí porušila zákonné ustanovenia špecifikované odporkyňou v rozhodnutí a či predmetná sankcia – pokuta vo výške 16 000 € bola uložená v súlade so zákonom. Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal, či napadnuté rozhodnutie odporkyne nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, či jej závery zodpovedajú zásadám logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom.

Z obsahu spisového materiálu, ktorý bol predložený súdu vyplýva, že v tejto veci bolo začaté správne konanie oznámením o začatí správneho konania. V spise sú pripojené obrazovo-zvukové záznamy predmetných programov. V pripojených administratívnych spisoch sa ďalej nachádzajú správy o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z.z., vyjadrenia navrhovateľky, zápisnica o hlasovaní Rady a napadnuté rozhodnutie Rady.

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

V prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje súd podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 250l ods. 1 O.s.p.). Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250q ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 250l ods. 2 O.s.p. pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Úlohou senátu najvyššieho súdu v posudzovanej veci bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť postupu a zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktorým rozhodla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. tým, že na programovej službe *D.* v dňoch 11.01.2013 o cca 00:31 hod., 20.01.2013 o cca 23:55 hod. odvysielala komunikáty s názvom *Sexy výhra* a v dňoch 30.03.2013 o cca 07:00 hod. a 01.05.2013 o cca 07:00 hod. odvysielala komunikáty s názvom *Akčná výhra*, ktoré naplnili definíciu telenákupu a obsahovali nejednoznačné, nepresné a nesprávne inštruovanie o spôsobe riešenia zadaných úloh. Za uvedené bola navrhovateľke uložená sankcia – pokuta vo výške 16 000 €.

Podľa § 4 zákona o vysielaní a retransmisii poslaním Rady pre vysielanie a retransmisiu je presadzovať záujmy verejnosti pri uplatňovaní práva na informácie, slobody prejavu a práva na prístup ku kultúrnym hodnotám a vzdelaniu a vykonávať štátnu reguláciu v oblasti vysielania a retransmisie, dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie, retransmisiu a poskytovanie audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

Podľa § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. vysielateľ je povinný zabezpečiť, aby ním vysielaná reklama a telenákup boli čestné a slušné.

Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z. telenákup na účely tohto zákona je priama ponuka vysielaná verejnosti s cieľom poskytnúť tovar alebo služby vrátane nehnuteľností, práv a záväzkov za odplatu. Telenákup môže mať formu

- a) telenákupného šotu,
- b) telenákupného pásma v trvaní aspoň 15 minút.

Podľa § 5 ods. 1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z.z. do pôsobnosti Rady v oblasti výkonu štátnej správy patrí dohliadať na dodržiavanie povinností podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.

Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem ustanovení § 23v časti nesprístupnenia zápisníc o hlasovaní a § 49, 53, 54, 56 až 68 zákona o správnom konaní.

Podľa § 64 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. za porušenie povinnosti uloženej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi Rada ukladá tieto sankcie:

- a) upozornenie na porušenie zákona,
- b) odvysielanie oznamu o porušení zákona,
- c) pozastavenie vysielania alebo poskytovania programu alebo jeho časti,
- d) pokutu,
- e) odňatie licencie za závažné porušenie povinnosti.

Podľa § 67 ods. 5 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. Rada uloží pokutu vysielateľovi televíznej programovej služby okrem vysielateľa prostredníctvom internetu od 3.319 € do 165.969 € a vysielateľovi rozhlasovej programovej služby od 497 € do 49.790 €, ak porušil podmienky na vysielanie mediálnej komerčnej komunikácie vrátane reklamy a telenákupu.

Podľa smernice Rady 89/552/EHS zo dňa 03.10.1989 o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v členských štátoch týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielania, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/36/ES zo dňa 30.06.1997 sa na účely tejto smernice za televíznu ponuku tovarov (teleshopping) považuje vysielanie priamych ponúk pre verejnosť za odplatu s cieľom ponuky tovarov alebo služieb vrátane nehnuteľného majetku, práv a záväzkov.

Aj podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách), ktorou bola smernica 97/36/ES zo dňa 30.06.1997 zrušená je telenákup definovaný ako vysielanie priamych ponúk pre verejnosť za odplatu s cieľom poskytnutia tovarov alebo služieb vrátane nehnuteľného majetku, práv a záväzkov (článok 1.1 písm. l/). Smernica 2010/13/EÚ bola do právneho poriadku Slovenskej republiky prevzatá s účinnosťou od 01.01.2013 a tvorí prílohu 1 k zákonu č. 308/2000 Z.z.

Na posúdenie naplnenia zákonných podmienok pojmu telenákup v odvysielaných komunikátoch bolo potrebné skúmať jednotlivé programy z hľadiska ich obsahu, so všetkými obrazovými alebo verbálnymi zložkami a informáciami, ktoré v nich boli obsiahnuté. V danom prípade bola divákovi ponúknutá možnosť zúčastniť sa hry o finančnú odmenu zatelefonovaním na telefónne číslo so zvýšenou tarifnou sadzbou a vyriešením matematického príkladu. Poukazujúc i na výklad únieového práva v rozsudku SD EÚ vo veci C-195/06, senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že *na program alebo jeho časť, v ktorých prevádzkovateľ vysielania ponúka divákovi možnosť zúčastniť sa hry o cenu, ktorou je finančná výhra, a to priamou voľbou audiotextových čísiel, t.j. za odplatu, sa vzťahuje vymedzenie, ktoré citované ustanovenia smernice 97/36/ES zo dňa 30.06.1997, priznáva pojmu teleshopping. A to za predpokladu, ak táto relácia alebo jej časť, predstavuje skutočnú ponuku služieb na základe zohľadnenia cieľa relácie, ktorej je hra súčasťou, významu tejto hry v rámci celej relácie z hľadiska času a predpokladaných hospodárskych výsledkov vo vzťahu k výsledkom očakávaných od celej relácie, ako aj charakteru otázok položených uchádzačom.*

Na základe uvedeného výkladu únieového práva vzťahujúceho sa k definícii pojmu telenákup (teleshopping), ktorý vyplýva z citovaného rozsudku Súdneho dvora Európskej únie, nie je možné odvysielané komunikáty považovať za bežné zábavno-súťažné programy. Aj s ohľadom na ustanovenie § 32 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z. naplňajú odvysielané komunikáty zákonnú definíciu telenákupu.

Televízny divák sa v podstate vytočením telefónneho čísla zaviazal zaplatiť určitú sumu, ktorá je síce nízka (2 € s DPH), ale je vyššia ako tarifa za bežný telefonický rozhovor na Slovensku, a súhlasí s jej zaplatením v nádeji, ktorú mu dáva moderátor programu, ale i stanovené pravidlá, že za jediný telefonický hovor, po správnom zodpovedaní úlohy, vyhrá cenu – 100 €, ktorá vysoko prevyšuje jeho investíciu. V tomto prípade je možné konštatovať, že ide o ponuku finančnej služby - hry vysielateľa pre diváka.

Podľa najvyššieho súdu je v tomto prípade splnená i ďalšia zákonná podmienka, aby bolo možné posúdiť predmetný komunikát ako telenákup (§ 32 ods. 2 citovaného zákona) a to, že ide o *priamu ponuku* vysielanú verejnosti s cieľom poskytnúť službu – finančnú hru. Divák môže priamo pri sledovaní televízneho vysielania vytočením telefónneho čísla využiť priamo ponúkanú hru o finančnú výhru. Práve pojem *priama ponuka pre verejnosť* odlišuje telenákup a reklamu.

Reklama je *nepriamou ponukou tovaru alebo služby*, pretože aj keď je jej cieľom rovnako, ako je cieľom telenákupu, aby si televízny divák kúpil tovary, alebo služby, ktoré propaguje, tým, že ho presvedčí o ich vlastnostiach, konečné štádium obchodu je akcesorické vo vzťahu k jej bezprostredným cieľom a dochádza k nemu neskôr, keď sa spotrebiteľ obráti na príslušnú distribučnú sieť, aby uskutočnil nákup.

Telenákup ide totiž ďalej ako reklama, keďže sa neobmedzuje na reklamný oznam, ale zabezpečuje nie len propagáciu ale i samotný predaj tovaru, či služby.

Tieto úvahy podporujú predpoklad, že posudzované relácie ponúkajú televíznym divákovi možnosť priamo zúčastniť sa na hre tým, že im moderátor poskytuje informácie nevyhnutné na to, aby sa s ním mohli spojiť a dostali sa tak do vysielania a mohli zodpovedať na stanovenú otázku – matematický príklad, čím je splnená podmienka, aby bolo možné predmetný program posúdiť ako priamu ponuku finančnej služby divákovi.

Poukazujúc na uvedený záver považuje najvyšší súd za nedôvodnú i námietku navrhovateľky o nedostatku právomoci odporkyne na vydanie predmetného rozhodnutia. Právomoc Rady rozhodovať o porušení povinnosti vysielateľa televíznej programovej služby je v tomto prípade daná zákonom č. 308/2000 Z.z. a je ju možné vyvodiť z ustanovenia § 5 ods.1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z.z. v spojení s § 67 ods.5 písm. a/, keďže v tomto prípade navrhovateľka porušila podmienky na vysielanie mediálnej komerčnej komunikácie – telenákupu obsiahnuté v § 32 ods. 4 písm. a/ citovaného zákona, keďže ako vysielateľka je povinná zabezpečiť, aby ňou vysielaný telenákup bol čestný.

S tvrdením navrhovateľky, že z pohľadu vysielateľa išlo o nakupovaný akvizičný program od spoločnosti T.TV Ltd., ktorý zaraďuje ako zábavný program a nepredáva vysielací čas s cieľom vyslať reklamu alebo telenákup tretej osoby, sa senát najvyššieho súdu nemohol stotožniť. Tvrdenie vysielateľa, že sa nepodieľa na ziskoch výrobcu daného programu považuje senát najvyššieho súdu za účelové, pretože posudzované programy neboli ani raz prerušené vysielaním reklamy. Taktiež aj na internetovej stránke spoločnosti T.TV Ltd., www.interactiv.com je v pravidlách tejto hry uvedené, hneď na úvodnej obrazovke tejto stránky, že je to práve spoločnosť T.V Ltd., ktorá si buď kupuje vysielací čas od televízií, alebo sa podieľa na príjmoch, ktoré plynú z vysielania týchto súťaží. V danej ponuke na tejto internetovej stránke je taktiež zdôraznené, že táto ich ponuka nevyžaduje žiadne investície ani náklady zo strany vysielateľov a že vysielateľ, spoločnosť T.TV Ltd. nikdy za jej ponúkané programy platiť nebude. Keďže toto uvádza priamo spoločnosť T.TV Ltd., ktorá je vyhlasovateľom tejto súťaže, pri ponuke svojich produktov iným vysielateľom, nie je dôvod predpokladať, že by práve vysielanie na programovej službe D. malo byť iné, a mala by to byť práve navrhovateľka, ktorá platí spoločnosti T.TV Ltd. za odvysielanie predmetného komunikátu.

Reklama a telenákup sa zaraďujú do vysielania medzi jednotlivé programy (§ 35 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z.). Zákonodarcu teda zjavne neupravuje možnosť, aby sa mohol telenákup zaradiť priamo do relácie. Práve naopak vysielanie reklamy a telenákupu musí byť rozoznateľné a zreteľne oddelené od iných častí programovej služby tak, aby neboli zameniteľné s inými zložkami programovej služby; vo vysielaní televíznej programovej služby musí byť vysielanie telenákupu oddelené zvukovo-obrazovými alebo priestorovými prostriedkami.

Vo vysielaní televíznej programovej služby sa reklama a telenákup vysielajú v blokoch a oddelene od iných častí tejto programovej služby. Vysielanie samostatných reklamných a telenákupných šotov je povolené vo vysielaní športových udalostí, v ostatných prípadoch je povolené iba výnimočne (§ 34 zákona č. 308/2000 Z.z.).

S poukazom na uvedené je preto potrebné podľa najvyššieho súdu uzavrieť, že v tomto prípade sa uvedenými podmienkami na vysielanie telenákupu navrhovateľka neriadila.

V prejednávacom prípade bolo z hľadiska posúdenia porušenia zákonných povinností vysielateľa podstatný výklad pojmu *čestnosť*, keďže v zmysle § 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. je vysielateľ povinný zabezpečiť, aby ním vysielaný telenákup bol čestný. Odporkyňa vo svojom rozhodnutí rozobrala pojem čestnosť využívajúc svoju diskrečnú právomoc; uviedla, že čestnosť je morálnou kategóriou a čestné informovanie je také, ktoré je v súlade so všeobecne prijímanými pravidlami, verné skutočnosti, ktoré nenavádza a nesmeruje k nepresnému alebo neúplnému informovaniu. S takouto charakteristikou pojmu čestnosť sa najvyšší súd stotožňuje v plnom rozsahu. Aby bolo takéto vysielanie považované za čestné, musí mať jasné pravidlá, ktoré sa priebežne nebudú meniť. Ak je súčasťou programu akákoľvek úloha, je povinnosťou vysielateľa zabezpečiť formuláciu jej zadania jasne, stručne a zrozumiteľne pre priemerného recipienta.

Predmetnom preskúmania boli štyri komunikáty. Komunikát *Sexy výhra* odvysielaný dňa 11.01.2013 o cca 00:31 hod obsahoval na vyriešenie úlohu na obrázku, kde sa nachádzal obrázok speváčky Avril Lavigne spolu s jej napísaným menom a rovnica

$$\begin{aligned} &3 + (5 \times 6) + \\ &8 + 40 - 11 + \\ &2 \times (8 \times 5) \\ &= ? \end{aligned}$$

Podľa výpočtu navrhovateľky malo byť správne riešenie príkladu nasledovné:

	Hodnota	Vysvetlenie
AVRIL LAVIGNE	5	rímska V
AVRIL LAVIGNE	1	rímska I
AVRIL LAVIGNE	50	rímska L
AVRIL LAVIGNE	50	rímska L
AVRIL LAVIGNE	5	rímska V
AVRIL LAVIGNE	6	rímska VI
AVRIL LAVIGNE	1	rímska I
	3	číslo 3
	1	znamienko plus = rímska I
	100	zátvorka = rímska C
	1	číslo 5 = rímska I, nakoľko číslo 5 bolo rozdelené
	100	číslo 5 = rímska C, nakoľko číslo 5 bolo rozdelené
	10	znamienko krát = rímska X
	5	digitálne číslo 6
	6	digitálne číslo 6
	100	zátvorka = rímska C
	1	znamienko plus = rímska I
	45	digitálne číslo 8 = 1+2+3....+9
	40	číslo 40
	4	číslo 40
	1	mínus 11
	1	znamienko plus = rímska I
	2	číslo 2
	10	znamienko krát = rímska X
	45	digitálne číslo 8 = 1+2+3....+9
	10	znamienko krát = rímska X
	5	číslo 5
	1	znamienko rovná sa = rímska I
	1	znamienko rovná sa = rímska I
	2	znamienko rovná sa = rímska II
	<u>2</u>	otáznik
	<u>614</u>	→ správny výsledok

Moderátorka relácie na začiatku uviedla, že treba spočítať všetky čísla na obrazovke, neskôr, že je treba spočítať všetky číslice na obrazovke. Pojem obrázok zahŕňa iný objekt ako pojem obrazovka, je teda rozdielny, pretože na obrazovke sa nachádzali aj iné číslice, napr. telefónne číslo, výherná suma, cena jednej minúty hovoru. Moderátorka na jednej strane spomenula, že treba vyriešiť matematický príklad, na druhej strane inštruovala divákov, že treba len spočítať všetky číslice. Rovnako moderátorka spomínala aj znamienka v spojení s číslicami a počítaním. Recipienti tak boli týmto spôsobom zavádzaní o spôsobe riešenia zobrazenej úlohy. Moderátorka žiadnym spôsobom neuviedla, že na zobrazenom obrázku majú byť aj čísla iných sústav, ako sú šestnástková sústava, binárna sústava, v ktorej boli zapísané digitálne čísla, rímske číslice, ktoré sa mali vyskytovať v mene a v priezvisku speváčky AVRIL LAVIGNE.

Použitý znak x môže mať viacero významov – v matematickom príklade ide o znamienko krát, ale v sústave rímskych číslic predstavuje hodnotu 10. Taktiež je rozdiel v pojmoch *číslo* a *číslica*. Pokiaľ *číslic* je len desať – 0, 1, 2, 3...9, *číslo* je zložené z číslic a používa sa na opis množstva 28, 456 ... Recipientom preto nebol daný jednoznačný návod, ako majú zadanú úlohu riešiť, či majú spočítavať čísla, číslice, či majú spočítavať len tie, ktoré sú uvedené na obrázku alebo na celej obrazovke, ako aj, že majú zarátavať aj rímske číslice, ktoré vyzerali rovnako ako znamienka v matematickom príklade. Celá úloha bola zo strany moderátorky prezentovaná ako ľahká, avšak vzhľadom na zmiešavanie rôznych číselných sústav, ju za ľahkú nie je možné považovať. Takéto nejednoznačné zadanie úlohy je v rozpore s ustanoveniami zákona č. 308/2000 Z.z. a potom i samotného pojmu čestnosti, ktorú je povinný vysielať dodržiavať pri vysielaní telenákupu (§ 32 ods. 4 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z.).

Ostatné posudzované programy, odvysielané v dňoch 20.01.2013, 30.03.2013 a 01.05.2013 boli obdobne, ako v posudzovanom programe zo dňa 11.01.2013, prezentované značne nejednoznačným spôsobom. Vo vysielaní zo dňa 20.01.2013 boli dokonca obrázky dievčaťa, bez akýchkoľvek písmen prirúdené hodnoty –

rímska I, rímska I, rímska V a rímska C. Na rozdiel od programu zo dňa 11.01.2013 neboli v programe zo dňa 20.01.2013 podľa vysvetlenia v príklade priznané hodnoty 100 obom zátvorkám, ako rímskemu C.

$19 + 3 - (5 + 5) +$

$8 + 6 \times 3 -$

$6 + 13 + 7 = ?$

Celkový postup navrhovateľky bol v týchto prípadoch netransparentný, nečestný a zavádzajúci. Rada je v zmysle zákona č. 308/2000 Z.z. oprávnená na to, aby dohliadala na dodržiavanie povinností podľa tohto zákona a s využitím vlastnej správnej úvahy, ktorú v rozhodnutí riadne zdôvodní, posudzovala odvysielané informácie a príspevky. Rovnako, ak dospeje k záveru, že určitý program, resp. časť vysielania vysielateľa nebola v súlade so zákonom č. 308/2000 Z.z., je oprávnená skonštatovať jeho porušenie a vyvodiť z toho príslušné sankcie.

Súd po preskúmaní danej veci postupom uvedeným vyššie dospel k záveru, že správny orgán v danom prípade konal v intenciách citovaných právnych noriem, vysporiadal sa s aplikáciou únievého práva ako i s výkladom obsiahnutým v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-195/06 zo dňa 24.05.2007 vo veci Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) proti Österreichischer Rundfunk (ORF), vo veci si zadovážil dostatok relevantných skutočností pre svoje rozhodnutie, zistil riadne skutočný stav veci a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver, z ktorých dôvodov napadnuté rozhodnutie správneho orgánu je možné považovať za súladné so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje napadnuté rozhodnutie za zákonné, keďže odporkyňa nevybočila z medzí a z hľadísk ustanovených zákonom, pričom napadnuté rozhodnutie vydala na základe zákonom povoleného správneho uváženia, ktoré zodpovedá zásadám logického myslenia a vychádza z podkladov zistených v tomto prípade.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I.ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382).

V judikatúre Ústavného súdu SR sa požiadavka materiálneho právneho štátu akceptovala aj v ďalšom právnom názore, podľa ktorého: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu, čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy), sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané (I.ÚS 10/98)“ (I.ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 – II. polrok, s. 750).

Základnú premisu materiálneho právneho štátu prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

Ustanovením čl. 1 ods. 2 Ústavy SR sa Slovenská republika zaviazala, že uznáva a dodržiava všeobecné záväzné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

V intenciách čl. 154c Ústavy SR je Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (publikovaný pod č. 209/1992 Zb.) súčasťou právneho poriadku SR a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná

nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pojmy „trestné obvinenie“ a „práva a záväzky občianskej povahy“ pokiaľ ide o rozsah aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru vykladať autonómne od ich definovania vo vnútroštátnom právnom poriadku členských štátov dohovoru (pozri napr. rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976).

Najvyšší súd SR vo svojej skoršej judikatúre dospel k záveru, že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb – podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Z tohto hľadiska treba vykladať aj všetky záruky, ktoré sa poskytujú obvinenému z trestného činu. Hranice medzi trestnými deliktami, za ktoré ukladá trest súd a deliktami za ktoré ukladajú sankcie správne orgány, sú určené prejavom vôle zákonodarcu a nie sú odôvodnené prirodzeno–právnymi princípmi.

Keďže čl. 6 ods. 1 prvá veta dohovoru hovorí „o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia“ je podľa názoru Najvyššieho súdu SR nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v trestnom zákone a trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívno–právna zodpovednosť.

Napokon aj Odporúčanie výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, ktoré bolo schválené Výborom ministrov 13. februára 1991 na 452. zasadnutí zástupcov ministrov odporúča vládam členských štátov Rady Európy, aby sa vo svojom práve aj v praxi riadili zásadami, ktoré vyplývajú z tohto odporúčania. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti tohto odporúčania, je v ňom uvedené, že sa vzťahuje na správne akty, ktorými sa ukladá postih za správanie, ktoré je v rozpore s uplatniteľnými pravidlami, či už ide o pokuty alebo iné opatrenia trestnej povahy bez ohľadu na to, či majú peňažnú alebo inú povahu. Tieto druhy postihu sa považujú za správne sankcie.

Podľa zásady č. 6 citovaného Odporúčania je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle rezolúcie (77)31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.

V predmetnej veci, keďže ide o preskúvanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov o postihu za správny delikt s uložením peňažnej pokuty, treba podľa názoru súdu aplikovať na danú vec čl. 6 ods. 1 prvá časť dohovoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri posudzovaní veci vychádzal z nasledovných východísk.

Pokiaľ navrhovateľka namietala nedostatočne odôvodnenú výšku pokuty, najvyšší súd považoval túto jej námietku za účelovú a neodôvodnenú, nakoľko z napadnutého rozhodnutia odporkyne vyplýva, že pri rozhodovaní o výške uloženej pokuty zohľadnila závažnosť správneho deliktu, ktorá spočíva práve v používaní zákonom zakázaných komerčných techník, ktoré môžu viesť k získaniu neoprávnenej výhody oproti subjektom, ktoré využívajú len techniky, ktoré zákon umožňuje. Rada pri určovaní závažnosti správneho deliktu preto vzala do úvahy: skutočnosť, že v dôsledku vysielať komunikátov, ktoré naplnili definíciu telenákupu a ktoré neboli čestné, mohlo dôjsť k zavádzaniu recipientov o charaktere a spôsobe riešenia zadaných úloh tak, že v nich bola vyvolávaná klamlivá domnienka o ich jednoduchom riešení a o spôsobe ich riešenia, v čoho dôsledku mohlo byť protiprávnym konaním účastníka konania priamo dotknuté väčšie množstvo recipientov. Rovnako skutočnosť, že protiprávnym postupom pri vysielať komunikátov, ktoré mohli naplniť definíciu telenákupu, mohla navrhovateľka získať neoprávnenú konkurenčnú výhodu voči subjektom vysielaťcom komerčné komunikáty v súlade so zákonom č. 308/2000 Z. z.

Miera zavinenia napriek tomu, že navrhovateľka v danom prípade za porušenie povinnosti zodpovedá objektívne, odporkyňa poukázala na to, že v minulosti už bola právoplatne sankcionovaná za porušenie uvedenej povinnosti jednou nefinančnou sankciou – uložením upozornenia na porušenie zákona v rozhodnutí RL/328/2006, pre porušenie § 32 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z.z. (v súčasnosti § 32 ods. 4 písm. a/, b/ citovaného zákona), keď konštatovala, že odvysielanie reklamy bolo nečestné; pričom napriek skôr uloženej sankcii, táto nespĺnila ani výchovný, ani preventívny účel a navrhovateľka znovu úmyselne – nakoľko išlo o vopred pripravený program, porušila povinnosti vysielaťa upravené v zákone o vysielať a retransmisii.

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Sž/101/01 zo dňa 26.02.2002, z obsahu ktorého vyplýva, že v administratívnom trestaní uplatnenie prísnejšej sankcie sa viaže na opakované porušenie právnej povinnosti a nie na identický skutok. Súd vychádzal i z obsahu opravného prostriedku navrhovateľky, ktorý námietky v tomto smere neuplatnil.

Rozsah a dosah vysielania je zdôvodnený tým, že navrhovateľka je multiregionálnym vysielateľom. Trvanie a následky porušenia povinností - Rada sankcionovala spáchanie štyroch správnych deliktov. Tieto skutočnosti zvyšujú celkovú závažnosť posudzovaných skutkov. Spôsob porušenia povinnosti je uvedený vo výroku rozhodnutia odporkyne. Vzhľadom na zákonné rozpätie umožňujúce uloženie pokuty za porušenie predmetnej povinnosti, v tomto prípade pri viacčinnom súbahu, vo výške od 3319 € do 165 069 €, najvyšší súd konštatuje, že uložená sankcia vo výške 16 000 € bola uložená blízko dolnej hranice zákonného rozpätia a z tohto dôvodu možno konštatovať, že v danom prípade Rada prihliadla i na absorpčnú zásadu viažucu sa k výške uloženej pokuty.

Keďže v rozsahu navrhovateľkou vymedzených dôvodov nebolo zistené pochybenie pri aplikovaní relevantných zákonných ustanovení, najvyšší súd s poukazom na vyššie uvedené, napadnuté rozhodnutie Rady podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

65. ROZHODNUTIE

I. Sloboda pohybu a pobytu každého občana Únie na území členských štátov je právom zaručeným v článku 20 ods. 2 prvým pododsekom písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a teda právom, ktoré, ako vyplýva z článku 20 ods. 2 druhého pododseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie, sa uplatňuje v súlade s podmienkami a obmedzeniami vymedzenými v Zmluvách a prostredníctvom opatrení prijatých na ich vykonanie, a teda aj Smernicou Rady č. 91/477/EHS z 18.06.1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní v znení Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/51/ES z 21.05.2008.

II. Jedným z cieľov Smernice č. 91/477/EHS je v podstate zakázať cezhraničný pohyb strelných zbraní v rámci Únie, ktoré nie sú určené na poľovnícku činnosť alebo športovú strelbu, s výnimkou prípadov, v ktorých tento pohyb zbraní členské štáty povolia v súlade s postupmi stanovenými v článku 11 a článku 12 ods. 1 uvedenej smernice.

III. Smernicu č. 91/477/EHS je potom nutné vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, a to zákonu č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý povoľuje vydať európsky zbrojný pas len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej strelby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2015, sp. zn. 1 Sžd 40/2011)

1. Rozhodnutím o odvolaní zo dňa 16.02.2011 (ďalej na účely rozsudku tiež „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný ako odvolací orgán postupom podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline z 21.12.2010 o zamietnutí žiadosti žalobcu na vydanie európskeho zbrojného pasu v zmysle § 46 ods. 3 zákona č. 190/2003 Z.z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase podania žiadosti (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 190/2003 Z.z.“).

Podľa § 46 ods. 3 veta prvá zák. č. 190/2003 Z.z. v citovanom znení európsky zbrojný pas vydá policajný útvar na základe písomnej žiadosti fyzickej osobe, ktorá má miesto pobytu na území Slovenskej republiky, je vlastníkom zbrane uvedenej v odseku 2 a je držiteľom skupiny D alebo E zbrojného preukazu.

2. Základom nesúhlasu žalobcu bolo to, že európsky zbrojný pas môže získať len držiteľ zbrojného pasu skupiny D alebo E, tzn. len pre zbrane na športové a poľovné účely. Takýto prístup národnej legislatívy je podľa žalobcu v rozpore s účelom a obsahom Smernice Rady č. 91/477/EHS z 18.06.1991 o kontrole získavania a vlastníctva zbraní v znení Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/51/ES z 21.05.2008 (ďalej na účely tohto rozsudku len „Smernica č. 91/477“). Žalobca najmä v správnom konaní argumentoval tým, že ustanovenie čl. 3 Smernice č. 91/477 síce umožňuje prijať členským štátom prísnejšie ustanovenia, avšak článok 1 ods. 4 prvá veta Smernice č. 91/477 vymedzuje inštitút európskeho zbrojného pasu, ktorý vnútroštátne poriadky nemôžu meniť.

3. Sledovaným účelom uvedenej Smernice č. 91/477 je totiž podľa žalobcu úplne zrušenie kontrol a formálnych požiadaviek na vnútorných hraniciach Spoločenstva týkajúcich sa bezpečnosti prepravovaných predmetov a osôb vrátane zbraní a streliva.

Podľa čl. 3 Smernice č. 91/477 s výhradou práv udelených občanom s bydliskom v členských štátoch na základe článku 12 ods. 2 členské štáty môžu prijať do svojich právnych predpisov prísnejšie ustanovenia, ako sú tie, ktoré sú stanovené v tejto smernici.

Podľa čl. 1 ods. 4 Smernice č. 91/477 Európsky zbrojný pas je doklad, ktorý na žiadosť vydávajú orgány členských štátov osobe, ktorá sa legálne stáva držiteľom a používateľom strelnej zbrane. Platí najviac päť rokov. Dobu platnosti je možné predĺžiť. Keď sú na zbrojnom pase uvedené iba strelné zbrane kategórie D, maximálna doba platnosti bude 10 rokov. Bude obsahovať informácie stanovené v prílohe II. Európsky zbrojný pas je neprenosný doklad, v ktorom je uvedená strelná zbraň alebo strelné zbrane, ktoré má v držbe a užívaní držiteľ

zbrojného pasu. Osoba používajúca strelnú zbraň musí mať vždy pri sebe zbrojný pas. Zmeny v držbe alebo charakteristikách strelných zbraní, ako aj strata alebo krádež zbrane sa uvedú do pasu.

4. Navyše podľa žalobcu, ktorý je v zmysle vnútroštátnych predpisov oprávnený na použitie zbrane na ochranu svojej osoby a majetku na akomkoľvek mieste (viď § 15 ods. 2 písm. a/ zák. č. 190/2003 Z.z.), je preto podľa jeho mienky aj opodstatnené, aby túto zbraň mohol používať tiež v zmysle článku 45 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie zo 07.12.2000 (ďalej na účely rozsudku len „Charta EÚ“), ktorým sa zaručuje sloboda pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov; uvedené zahŕňa i možnosť prepravy strelných zbraní (napríklad ako vyplýva i z preambuly smernice). Preto nevydanie európskeho zbrojného pasu znamená pre žalobcu obmedzenie, nakoľko si tento držiteľ musí získať všetky súhlasy pri každom dočasnom vývoze a tieto sú ešte podmienené správnymi poplatkami. S prihliadnutím na výkladový článok 51 ods. 1 Charty EÚ práva a slobody uvedené v Charte EÚ možno obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

5. Naopak žalovaný v napadnutom rozhodnutí argumenty žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnené. Podľa neho Smernica č. 91/477 bola prevzatá a zapracovaná riadne a včas.

Navyše z článku 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej na účely rozsudku len „ZFEÚ“) pre žalovaného vyplynulo, že smernica ako akt sekundárneho únieového práva má vo vzťahu k jednotlivcom priamy účinok len za určitých podmienok, ktoré v tomto prípade nie sú naplnené.

6. Na základe žaloby z 21.04.2011 podanej na Krajský súd v Žiline, uvedený prvostupňový súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného žalobu zamietol ako nedôvodnú. Vo svojom rozsudku sa najmä zaoberal výkladom ustanovenia § 43 ods. 3 zákona o zbraniach a jeho súladu so Smernicou č. 91/477. Predovšetkým podčiarkol obsah ustanovenia článku 3 citovanej Smernice č. 91/477, ktorá s výhradou práv udelených občanom s bydliskom v členských štátoch umožňuje členským štátom, aby prijali do svojich právnych predpisov prísnejšie ustanovenia, ako sú tie, ktoré sú stanovené v tejto smernici.

7. Čo sa týka výkladu článku 288 ods. 3 ZFEÚ, krajský súd si osvojil záver žalovaného, že smernica ako akt sekundárneho práva EÚ má vo vzťahu k jednotlivcom priamy účinok len za určitých podmienok, ktoré v tomto prípade nie sú naplnené. Aj podľa názoru krajského súdu je jednoznačné, že Slovenská republika riadne prevzala a zapracovala túto smernicu do zákona o zbraniach.

8. Takisto Slovenská republika podľa krajského súdu neuskutočnila odchýlku, ktorá by mala za následok porušenie práva zaručeného v článku 45 ods. 1 Charty EÚ.

9. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 22.09.2011 proti rozsudku prvostupňového súdu žalobca poukázal najmä na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci /§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p./.

10. Následne Najvyšší súd uvádza stručný prehľad odvolacích námietok žalobcu:

- rozpor zák. č. 190/2003 Z.z. v citovaných ustanoveniach so Smernicou č. 91/477 vzhľadom na priamy či nepriamy účinok smerníc,
- nesúhlas s názorom krajského súdu, že európsky zbrojný pas má slúžiť len v súvislosti s lovom a športovou strelbou,
- ak je zabezpečený kontrolný mechanizmus uvedený v Smernici č. 91/477, je potrebné zrušiť kontroly na vnútorných hraniciach a
- nerešpektovanie čl. 45 ods. 1 Charty EÚ v spojení s jej článkom 52 ods. 1.
-

11. Súčasťou odvolania boli žalobcom sformulované nasledovné predbežné otázky spolu so žiadosťou na podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 ZFEÚ :

1. Má sa vykladať článok 1 ods. 4 Smernice č. 91/477 v spojení s článkom 3 Smernice č. 91/477 a v spojení s článkom 45 ods. 1 a článkom 52 ods. 1 Charty EÚ tak, že
 - a. neumožňuje členskému štátu prijať takú právnu úpravu, ktorá by neumožňovala vydanie európskeho zbrojného pasu podľa článku 1 ods. 4 Smernice č. 91/477 držiteľovi zbrojného

- preukazu (príslušného oprávnenia na držanie zbrane), ktorý bol vydaný na iné než poľovnícke alebo športové účely a ktorý mu inak umožňuje držanie (ako aj nosenie) strelnej zbrane, pre ktorú vydanie tohto európskeho zbrojného pasu žiada,
- a to aj napriek tomu, že:
- b. právna úprava tohto členského (domovského) štátu umožňuje tomu držiteľovi aj bez európskeho zbrojného preukazu vyvieť takúto strelnú zbraň zo svojho územia na územie iného členského štátu len na základe splnenia oznamovacích povinností, pričom postavenie tohto držiteľa by sa ani pri vydaní európskeho zbrojného preukazu nijak vo vzťahu k tomuto domovskému členskému štátu nezmenilo (tzn. tento držiteľ by musel len splniť rovnaké oznamovacie povinnosti) ?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, ak právna úprava členského štátu neumožňuje takémuto držiteľovi vydať európsky zbrojný pas, má článok 1 ods. 4 Smernice č. 91/477 priamy účinok tak, že členský štát je na základe tohto ustanovenia povinný vydať tomuto držiteľovi európsky zbrojný pas ?
 3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku alebo v prípade zápornej odpovede na druhú otázku, je príslušný orgán povinný vyložiť právnu úpravu členského štátu, ktorá:
 - a. výslovne nezakazuje uvedenému držiteľovi získať európsky zbrojný pas, avšak
 - b. upravuje konanie o vydaní európskeho zbrojného pasu len držiteľovi zbrojného preukazu (príslušného oprávnenia na držanie zbrane), ktorý bol vydaný na poľovnícke alebo športové účely, v čo najviac možnej miere tak, že príslušný orgán je povinný vydať európsky zbrojný pas aj držiteľovi zbrojného preukazu, ktorý nebol vydaný na poľovnícke alebo športové účely, pokiaľ je to možné cez nepriamy účinok Smernice?

12. Z vyjadrenia žalovaného zo dňa 11.10.2011 (č.l. 48) vyplýva, že trvá na skutočnostiach uvedených žalovaným v jeho vyjadrení z 25.05.2011k žalobe.

13. Konajúci senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej na účely rozsudku tiež „Najvyšší súd“) po neúspešnej komunikácii s Kanceláriou predsedu Najvyššieho súdu týkajúcej sa spolupráce pri ďalšom postupe po predložení predbežnej otázky následne vyzval dňa 12.09.2012 žalovaného na vyjadrenie sa k predbežnej otázke sformulovanej žalobcom a k jej možnému položeniu Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej na účely rozsudku len „Súdny dvor“).

14. Žalovaný vo svojom vyjadrení z 24.09.2012 najmä odmietol prejudiciálne otázky pre ich nezrozumiteľnosť a ďalej konštatoval súlad svojho rozhodnutia a s právnymi akty Európskej únie.

15. Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd dospel k záveru, že vzťah vnútroštátneho práva, najmä zákona o zbraniach vo vzťahu k riadnej implementácii uvedenej Smernice č. 91/477 vo svetle citovaných článkov Charty EÚ nie je až tak jednoznačný, vzbudzuje pochybnosti o možnosti zúžiť komunitárne oprávnenia držiteľa zbrane iba na športové a poľovné účely, a preto za účelom nastolenia právnej istoty predložil prostredníctvom uznesenia z 13. novembra 2012 v zmysle postupu podľa čl. 267 ZFEÚ hore uvedené prejudiciálne otázky a s prerušením súdneho konania odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

16. Súdny dvor prostredníctvom rozsudku zo dňa 04. septembra 2014 sp.zn. C-543/12 o položených prejudiciálnych otázkach rozhodol nasledovne:

„Smernica č. 91/477 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava vo veci samej, ktorá povoľuje vydať európsky zbrojný pas len držiteľom strelných zbraní na účely poľovníckej činnosti alebo športovej streľby.“

17. Predovšetkým Súdny dvor prostredníctvom vyššie citovaného rozsudku zdôraznil, že základným predpisom Únie v oblasti kontroly nadobúdania a držby zbraní je Smernica č. 91/477 (okrajový bod č. 7 rozsudku Súdného dvora). Ďalej zdôraznil, že článok 45 Charty, nazvaný „Sloboda pohybu a pobytu“, t.j. že každý občan Únie má právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov“ v zmysle Vysvetliviek k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303,2007, s. 17) objasňuje, že ide o právo zaručené v článku 20 ods. 2 prvým pododsekom písm. a) ZFEÚ, a teda právom, ktoré, ako vyplýva z článku 20 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ, sa uplatňuje v súlade s podmienkami a obmedzeniami vymedzenými v Zmluvách a prostredníctvom opatrení prijatých na ich vykonanie, t.j. aj uvedenou Smernicou č. 91/477.

18. Pokiaľ bude Súdny dvor vykladať uvedenú smernicu s ohľadom na ciele, ktoré sleduje, ako aj na jej systém a všeobecnú štruktúru, tak jedným z cieľov Smernice č. 91/477 je v podstate zakázať cezhraničný pohyb strelných zbraní v rámci Únie, ktoré nie sú určené na poľovnícku činnosť alebo športovú strelbu, s výnimkou prípadov, v ktorých tento pohyb zbraní členské štáty povolia v súlade s postupmi stanovenými v článku 11 a článku 12 ods. 1 uvedenej smernice (okrajové body č. 41 a 46 rozsudku Súdneho dvora).

Za týchto okolností treba na jednej strane konštatovať, že jediná povinnosť členských štátov je vydať európsky zbrojný pas poľovníkom a športovým strelcom, pretože v prípade nevydania takého dokladu nemôžu tieto kategórie osôb vykonávať právo, ktoré im výslovne priznáva uvedená smernica (okrajový bod č. 53 rozsudku Súdneho dvora).

19. Obdobné právne závery vyplynuli pre Súdny dvor aj z nariadenie č. 258/2012, z odôvodnenia 14 Smernice 2008/51, alebo z druhého odôvodnenia Odporúčania 93/216/EHS o európskom zbrojnom pase (Ú. v. ES L 93, s. 39).

Z o d ô v o d n e n i a :

20. Najvyšší súd ako odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v intenciách rozsudku Súdneho dvora sp.zn. C- 543/12, v medziach čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a čl. 267 ods. 1 ZFEÚ na vytýčenom verejnom pojednávaní za účelom naplniť inštitút verejného záujmu a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

21. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré spolu s rozsudkom Súdneho dvora vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na argumentáciu v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy k dodatočne vznesenej námietke ústavnej nekonformity napadnutého rozhodnutia.

22. K tomuto poukazuje na písomné stanovisko žalovaného z 05.01.2015, prostredníctvom ktorého žalovaný označil túto námietku žalobcu za neopodstatnenú. V uvedenom stanovisku sa cituje časť dôvodovej správy k návrhu zákona o strelných zbraniach a strelive, pričom citovaný text dôvodovej správy zdôrazňuje úplný súlad s ústavou Slovenskej republiky a zohľadnenie relevantných ustanovení Európskej dohody o kontrole nadobúdania a držania strelných zbraní jednotlivcami zo dňa 28. júna 1978 a Protokolu o nezákonnej výrobe a obchodovaní so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom, dopĺňujúcim dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu.

23. Za týchto okolností sa Najvyšší súd stotožňuje s tvrdením žalovaného, že s poukazom na rozsudok Súdneho dvora sp.zn. C - 543/12 nevydanie európskeho zbrojného pasu žalobcovi ako držiteľovi skupiny „A“ zbrojného preukazu prostredníctvom rozhodnutia žalovaného nie je prekážkou užívania ústavnej ochrany práva na nedotknuteľnosť osoby a slobody pohybu a pobytu žalobcu.

24. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a stanoviska žalovaného ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté najmä v citovanom rozsudku Súdneho dvora, pri ktorom bol Najvyšší súd viazaný zásadou komunitárnej lojality, s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

66.

ROZHODNUTIE

I. Zásada tzv. materiálnej pravdy má v konaní o udelenie azylu svoje špecifiká spočívajúce v pravidelnej nedostatočnosti dôkazov preukazujúcich dôveryhodnosť žiadateľových tvrdení. Je však na správnom orgáne, aby preukázal, či vyvrátil pravdivosť žiadateľových tvrdení, a to buď úplne nevyvrátiteľne zistením presných okolností viažucich sa na tvrdenie žiadateľa o azyl, alebo aspoň s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá nevyvoláva zásadné pochybnosti o správnosti úsudku správneho orgánu.

II. Špecifikám konania o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré je vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v konaní vo veci medzinárodnej ochrany, to zaťažuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a správny orgán. Preukazovať jednotlivé fakty je povinný primárne žiadateľ, avšak správny orgán je povinný zabezpečiť k danej žiadosti o medzinárodnú ochranu maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, a to tých, ktoré vyvracajú tvrdenie žiadateľa, ako aj tých, ktoré ich podporujú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. januára 2015, sp. zn. 1 Sža 48/2014)

Krajský súd v K. rozsudkom zo dňa 8. októbra 2014 potvrdil rozhodnutie zo dňa 09.06.2014, ktorým odporca podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil azyl navrhovateľovi a súčasne podľa ustanovenia § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytol doplnkovú ochranu na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že napadnuté rozhodnutie odporcu bolo potrebné potvrdiť ako vecne správne. Dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. Navrhovateľ žiadosť o udelenie azylu zdôvodnil v Dotazníku žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 18.03.2014 skutočnosťou „aby dosiahol svoje ciele“, medzi ktoré patrí získať slobodu, príležitosť študovať, prácu a stabilný život, ktorým odporca venoval náležitú pozornosť a vykonal dokazovanie okrem výsluchu navrhovateľa aj obsahom správ o krajine pôvodu (č. 1. 48-63 administratívneho spisu), ktorých podstatnú časť v rozhodnutí s uvedením zdrojov aj uviedol. Krajský súd pri posudzovaní rozhodnutia odporcu poukazuje na skutočnosť, že odporca správne vyhodnotil výpoveď navrhovateľa vo všetkých dôvodoch jeho odchodu z krajiny pôvodu.

K výroku o neudelení azylu navrhovateľovi krajský súd zdôraznil, že predpokladom udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle je existencia opodstatnených obáv z prenasledovania z dôvodov uvedených v tomto zákonom ustanovení. Podľa názoru krajského súdu k naplneniu a preukázaniu konania, ktoré zákon o azyle definuje ako prenasledovanie (§ 2 písm. d/ bod 1), okrem všeobecných predpokladov (objektívna situácia) musí pristúpiť aj individuálne konanie subjektov, smerujúce voči konkrétnej osobe - navrhovateľovi. V prejednávanej veci však faktor prenasledovania alebo jeho hrozby nebol naplnený. Iba za predpokladu naplnenia týchto predpokladov môže dôjsť k splneniu ďalšej podmienky udelenia azylu, teda opodstatnenosti prezentovaných obáv, čo v danom individuálnom prípade nebolo preukázané. Odporca sa vo svojom rozhodnutí podrobne zaoberal dôvodmi žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu. Tieto skutočnosti potom vyhodnotil z hľadiska kritérií uvedených v zákone o azyle a Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951. Z uvedených dôvodov po právnej stránke neboli splnené predpoklady udelenia azylu navrhovateľovi v zmysle zákona o azyle.

Podľa krajského súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny vzhľadom na záver odporcu o tom, že v danom prípade sa zjavne jedná o žiadateľa o azyl, ktorý objektívne nečelil žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátnych orgánov. Obdobne navrhovateľ nečelil ani takému konaniu zo strany neštátnych pôvodcov. Navrhovateľ bol síce niekoľkokrát zadržávaný a uväznený kvôli pokusom o útek z krajiny, ale tak, ako to vyplýva aj z Príručky UNHCR z roku 1992 - Kritériá a postupy pri udeľovaní statusu utečenca podľa Konvencie z roku 1951 a podľa Protokolu z roku 1967 o postavení utečencov (bod 167 a nasl.), za utečencov nemožno považovať osoby, ak jediným motívom pre zbehnutie alebo vyhnutie sa vojenskej službe bola nechť k vojenskému výcviku alebo strach z boja. Na druhej strane UNHCR uznáva, že pokiaľ by si výkon vojenskej služby vyžiadal účasť vo vojenských operáciách, ktoré sú v rozpore s jeho vnútorným politickým, náboženským alebo morálnym presvedčením alebo svedomím, je možné trest alebo jeho hrozbu za dezerciu alebo vyhnutie sa vojenskej službe považovať za prenasledovanie. Výnimočnými situáciami pritom musia byť vojenské operácie (činy) podľa § 13 ods. 2 zákona o azyle, ktoré sú

zavrhnúť hodné z pohľadu medzinárodného spoločenstva pre ich rozpor s morálkou. Trest hroziaci žiadateľovi o azyl za dezerciu alebo vyhnutie sa vojenskej službe je možné považovať za prenasledovanie, až po splnení týchto ostatných predpokladov definície.

Skutočnosti uvádzané navrhovateľom v priebehu celého azylového konania sa krajskému súdu javia z hľadiska bezprostredného ohrozenia navrhovateľa v prípade zotrvania v krajine pôvodu ako neopodstatnené a nasvedčujú iným pohnútkam navrhovateľa než tým, ktoré sú ako dôvody pre udelenie azylu uvedené v Ženevskom dohovore a zákone o azyle a potvrdzujú záver, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu podľa § 8 alebo § 10 zákona o azyle. Z Dotazníku žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 18.03.2014 totiž vyplýva skutočnosť, že navrhovateľ nepožiadala o udelenie azylu z obavy o svoj život tak, ako to uviedol vo Vyhlásení cudzinca č. PPZ-HCP-SE1-12/2014 zo dňa 11.03.2014 pred pracovníkmi UPZC Sečovce, pretože podľa jeho výpovede skutočné dôvody ozrejmil až pri pohovore. Obával sa, že po vrátení do krajiny pôvodu by bol uväznený, po prepustení z ktorého by musel pracovať pre armádu a nemohol by viesť život aký chcel a on takto ďalej žiť nechcel.

V prípade navrhovateľa nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o postavení utečencov a zo zákona o azyle.

Krajský súd nepovažoval námietky navrhovateľa ohľadne nedostatočného zistenia skutkového stavu, nesprávneho právneho posúdenia veci a rozporu zisteného skutkového stavu s obsahom spisov, za dôvodné. Námietky navrhovateľa podľa krajského súdu neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Krajský súd považoval za zrejmé, z akých argumentov odporca pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom došiel k záveru, že ten rozsiahle dokazovanie vykonal a vyhodnotil riadnym spôsobom. Riadne zistil skutkový stav veci a z tohto podkladu neskôr vychádzal pri svojom rozhodnutí o neexistencii dôvodov pre udelenie azylu v zmysle ustanovení § 8 a § 10 zákona o azyle, podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o azyle.

Odporca sa podrobne zaoberal všetkými skutočnosťami, k ich vyhodnoteniu nemal krajský súd žiadne výhrady, a preto rozhodnutie odporcu v časti výroku o neudelení azylu ako vecne správne potvrdiť podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Navrhovateľ podal proti rozsudku krajského súdu včas odvolanie a to z nasledujúcich dôvodov: súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonala navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- a) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- b) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ uviedol, že je mladý muž pochádzajúci z Eritrey. V krajine pôvodu mal nastúpiť na povinnú vojenskú službu, z ktorej utiekol avšak potom, čo ho našli bol väznený a následne navrátený do vojenského tábora. Obáva sa opätovného väznenia a mučenia, ktoré vo väzniciach prebieha, a bol by mu vystavený. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu z nasledujúcich dôvodov: dezercia z vojenského tábora, osobné skúsenosti s ponižujúcim zaobchádzaním počas jeho uväznenia, obavy pred opätovným potrestaním, a to tak z dôvodu dezercie, vyhýbania sa vojenskej službe, ako aj jeho postavenia ako neúspešného žiadateľa o azyl.

Podľa navrhovateľa krajský súd, tak ako aj odporca pred ním, nedostatočne zistil skutkový stav veci s ohľadom na postavenie navrhovateľa ako osoby vyhýbajúcej sa vojenskej službe. Poukázal na to, že v Eritree je povinná vojenská služba. Nenastúpenie alebo dezertovanie z armády je vnímané ako politická opozícia voči vláde, a že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia, či súdu. V prípade nenastúpenia na vojenskú službu takéto osoby môžu čeliť nehumánnym trestom, preto by im podľa Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey*, mal byť poskytnutý azyl. Podľa navrhovateľa je v jeho prípade jednoznačne preukázané, že sa jedná o prenasledovanie vo forme zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutím súdnej ochrany, ktoré vedie k neprímeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprímeranom alebo diskriminačnému trestnom stíhaní alebo treste, trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2.

Navrhovateľ poukázal na to, že v opravnom prostriedku doložil množstvo správ a aj vyššie spomínanú Príručku UNHCR, ktoré tieto skutočnosti preukazujú. Má za to, že krajský súd sa vôbec nezaoberal správami citovanými v opravnom prostriedku, ako dôkazmi, ktoré mal vykonať (oboznámiť sa s nimi). Situácia v krajine Eritrea presne zodpovedá situácii, ktorá stavia mužov podliehajúcich povinnej vojenskej službe, v prípade nenastúpenia alebo dezertovania z armády do situácie, kedy im hrozia zákonné, správne, policajné alebo súdne opatrenia, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutie súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní podľa § 2 d) bod 1-4 zákona o azyle.

Ide o perzekúciu v zmysle zákona o azyle napĺňajúcu všetky jej pojmové znaky: navrhovateľovi skutočne hrozí trest a trestné stíhanie za to, že sa vyhýba nástupu na vojenskú službu, pričom dostupné správy potvrdzujú, že takéto osoby čelia väzneniu v prišerných podmienkach, sú mučení a často krát zmiznú.

Nevykonaním dôkazu - teda správ citovaných v opravnom prostriedku, ako aj tých, ktoré boli založené do administratívneho spisu odporcu, nezistil súd dostatočne skutkový stav veci. Keby sa prvostupňový súd dôsledne zaoberal dostupnými správami, musel by dôjsť k záveru, že ide o čin, ktorý napĺňa znaky prenasledovania.

Rovnako namietal neúplné zistený skutkový stav veci v kontexte nevykonania dôkazu: Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey*. Má za to, že je chybou, pokiaľ prvostupňový súd nepoužije zásadný dokument, ktorý priamo hovorí o potrebe poskytnutia medzinárodnej ochrany pre osoby vyhýbajúce sa povinnej vojenskej službe.

Podľa Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey z 20. apríla 2011 (UN High Commissioner for Refugees, UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Eritrea, 20 April 2011)*:

„UNHCR sa domnieva, že jedinci s profilmi nižšie uvedenými vyžadujú zvlášť starostlivé posúdenie možných rizík. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a je založený na informáciách dostupných UNHCR v čase napísania príručky. Preto by žiadosť nemala byť automaticky považovaná za neopodstatnenú jednoducho preto, že nepatrí do žiadneho z profilov.

(...)

i) Nároky osôb vyhýbajúcich sa vojenskej službe a prebehlíkov

Odmietnutie vykonávať vojenskú službu môže byť posudzované eritrejskými orgánmi, ako výraz politickej opozície voči vláde. Po ich zatknutí, sú osoby vyhýbajúce sa vojenskej službe a dezertéri často

Záver krajského súdu, ako i odporcu, že sa v prípade navrhovateľa nejedná o politické dôvody, sú preto podľa navrhovateľa v rozpore s uvedenými závermi UNHCR, ale i inými správami, ktoré mal odporca (i súd) k dispozícii. K rovnakému záveru sa prikláňa aj Príručka k posudzovaniu žiadostí o azyl podaných žiadateľmi z Eritrey vo Veľkej Británii z augusta 2012 (UKBA - UK Border Agency: Country Specific Asylum Policy OGNs: OPERATIONAL GUIDANCE NOTE ERITREA) výslovne konštatuje nasledovné:

"Dezercia z armády, alebo dokonca vyjadrenie nesúhlasu s časovo neobmedzenou vojenskou službou je vládou vnímané ako politická záležitosť. Preto väčšina väzňov zadržaných z politických dôvodov je väznená bez riadneho obvinenia či súdu za odmietnutie vojenskej služby alebo za priestupky trestné podľa vojenského práva. Najnovšia správa amerického ministerstva zahraničných vecí konštatuje: Bezpečnostné sily mučili a fyzicky napádali dezertérov z armády a osoby, ktoré sa snažili vyhnúť vojenskej službe. Osoby zadržané pre vyhýbanie sa vojenskej službe vo viacerých prípadoch zomreli v dôsledku drsného zaobchádzania a mladí muži a ženy boli údajne surovo zbití a následne usmrtení počas razíí vojenskej služby. Rozšírené týranie a preťažovanie brancov malo v niektorých prípadoch za následok úmrtie či samovraždy príslušníkov vojenskej služby. Vláda pokračuje v hromadných popravách a popravách jednotlivcov v blízkosti ťažobných táborov a hraničných regiónov pre údajné pokusy o útek z vojenskej služby, ktoré sú spojené s ťažobnými prácami, alebo kvôli pokusom opustiť krajinu bez víz. Amnesty International podobne informoval, že trest za dezerciu a vyhýbanie sa vojenskej službe zahŕňa mučenie a väznenie bez akéhokoľvek súdu.

Záver: Vláda vníma ako politických oponentov osoby, ktoré sa vyhýbajú vojenskej službe, alebo dezertujú z armády a zaobchádza s nimi spôsobom, ktorý je definovaný ako prenasledovanie podľa noriem Konvencie o utečencoch. Za opodstatnených aplikantov sú považovaní tí, ktorí môžu dokázať, že:

- sú vo veku pre povinnú vojenskú službu, alebo sa k nemu blížia
- nie sú zdravotne nespôsobilí,

- opustili krajinu nelegálne pred začatím/ukončením povinnej vojenskej služby (tak ako je definované v článku 8 Vyhlásenia z roku 1995), alebo odišli nelegálne po tom ako boli prepustení z vojenskej služby (pretože autority ich stále považujú za príslušníkov štátnej služby, ktorých môžu znova povolať do služby)

Tieto osoby tak budú kvalifikované pre udelenie azylu, pokiaľ nespádajú pod výnimky z Konvencie z roku 1951, článok 1F alebo ak neexistujú určité individuálne okolnosti, ktoré by to znemožňovali. Rodinní príslušníci tých ktorí sa vyhýbajú povinnej vojenskej službe, alebo z nej dezertovali, môžu byť predmetom zlého zaobchádzania alebo prenasledovania."

Význam zisťovania presných a aktuálnych údajov, ktoré má správny orgán v rámci konania pri posudzovaní žiadosti o azyl posudzovať a ktoré má zabezpečiť pri posudzovaní opodstatnenosti obáv z prenasledovania (al. reálnosti ohrozenia vážnym bezpráviom) je explicitne vyjadrený v čl. 8 ods. 2 kvalifikačnej smernice, ktorá konštatuje, že pri posudzovaní, či má žiadateľ opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo je reálne ohrozený vážnym bezpráviom, alebo má prístup k ochrane proti prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v časti krajiny pôvodu v súlade s odsekom 1, členské štáty zohľadnia v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti všeobecné okolnosti prevládajúce v tejto časti krajiny a osobné okolnosti žiadateľa v súlade s článkom 4. Na tento účel členské štáty zabezpečia, aby sa získali presné a aktuálne údaje z príslušných zdrojov, napríklad od Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Európskeho podporného úradu pre azyl. K zohľadneniu týchto správ ho preto zaväzuje priamo kvalifikačná smernica. Pokiaľ odporca nezohľadňoval závery uvedené v uvedenej príručke, nemohol dôsledne zistiť skutkový stav veci, čo následne viedlo k nesprávnym skutkovým i právnym záverom.

Krajský súd, rovnako ako odporca pred ním, podľa navrhovateľa nesprávne konštatuje, že navrhovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu. K jednotlivým pojmovým znakom azylu uviedol:

Navrhovateľ má v prípade návratu obavy pred prenasledovaním spočívajúcim v použití fyzického alebo psychického násilia vrátane sexuálneho násilia, zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprímeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, v trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2. Oprávnenosť obáv potvrdzujú informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, a to jednak tie, ktoré sú založené v spise, ako aj tie, ktoré sme doložili v opravnom prostriedku.

Dôvodmi, prečo navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozí prenasledovanie, je predovšetkým nenastúpenie na povinnú vojenskú službu a vyhýbanie sa výkonu vojenskej služby, čo je v zmysle Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey* považované za výraz politickej opozície voči vláde. Tieto osoby sú považované za nelojálnych a zradcov voči vláde a spadajú pod jeden z rizikových profilov podľa UNHCR z dôvodu im prisudzovaného politického presvedčenia. Takéto osoby možno rovnako zaradiť aj do osobitnej sociálnej skupiny.

Okrem subjektívneho prvkú, a teda strachu navrhovateľa, je potrebné pre zváženie udelenia azylu, preskúmať aj objektívnu stránku jeho obáv. Objektívnosť obáv je však v prípade navrhovateľa preukázaná tak všeobecnými informáciami o krajine pôvodu navrhovateľa, a to tými, ktoré sú zaradené v spise odporcu, ako aj inými dostupnými informáciami pojednávajúcimi o situácii tých osôb, ktoré nenastúpili na vojenskú službu, či z Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey*. Dostupné správy preukazujú, že: je pravdou, že v Eritree je povinná vojenská služba a navrhovateľ spadá medzi osoby, ktoré sú povinné nastúpiť povinnú vojenskú službu, je pravdou, že UNHCR považuje osoby rovnakého profilu, ako je navrhovateľ, za osoby spĺňajúce podmienku prenasledovania a odporúča takýmto osobám udeliť azyl, je pravdou, že dezercia/nenastúpenie na vojenskú službu, ako aj požiadanie o azyl sú vnímané ako prejav politickej opozície voči vláde Eritrey, je pravdou, že v prípade nenastúpenia na vojenskú službu takéto osoby môžu čeliť nehumánnym trestom vo forme mučenia a iného neľudského zaobchádzania.

Tieto skutkové závery, ktoré sú podložené konkrétnymi, v spise založenými správami a správami citovanými v opravnom prostriedku, podľa navrhovateľa preukazujú, akým spôsobom mal navrhovateľ a neskôr aj krajský súd posudzovať žiadosť navrhovateľa. Pokiaľ tak neurobil, musel dospieť k nesprávnemu právnemu názoru, že navrhovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu.

Podľa navrhovateľa záver krajského súdu, podľa ktorého „k naplneniu a preukázaniu konania, ktoré zákon o azyle definuje ako prenasledovanie (§ 2 písm. d) bod 1) okrem všeobecných predpokladov(objektívna

situácia) musí pristúpiť aj individuálne konanie subjektov, smerujúce voči konkrétnej osobe-navrhovateľovi. V pojednávanej veci však faktor prenasledovania alebo jeho hrozby nebol naplnený", nie je správny.

Navrhovateľ poukázal na ustanovenie § 2 písm. d/ bod 4 zákona o azyle, podľa ktorého prenasledovaním sa rozumie závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v neprímeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste.

Podľa navrhovateľa v danom prípade ide presne o jeho prípad. Záver krajského súdu, že v danom prípade nejde o prenasledovanie je podľa navrhovateľa absolútne nesprávny. Navrhovateľ ďalej poukázal na to, že krajský súd uviedol: „že v danom prípade sa zjavne jedná o žiadateľa o azyl, ktorý objektívne nečelil žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátnych orgánov." Navrhovateľ zdôraznil, že bol väznený za nenastúpenie na povinnú vojenskú službu. Zároveň poukázal na veľmi zlú situáciu vo väzniciach, kde sú väzni mučení a niektorí zmiznú. V tejto súvislosti odkázal na Príručku UNHCR, ktorá výslovne konštatuje, že rizikové profily žiadateľov (o. i.) sú: *dezertéri; tí, ktorí sa vyhýbajú nástupu do armády; rodinní príslušníci takýchto osôb, príslušníci opozičných skupín, žurnalisti, príslušníci náboženských menšín.*

Prvostupňový súd tak dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď konštatoval nenaplnenie podmienok na udelenie azylu.

Na základe uvedeného navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že krajský súd pri svojom rozhodovaní o návrhu navrhovateľa nepostupoval v súlade s platnými predpismi a pri svojom konaní sa dopustil pochybení uvedených vyššie.

S ohľadom na vyššie uvedené, preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že rozsudok krajského súdu navrhol potvrdiť. Poukázal na to, že navrhovateľ v priebehu konania neuviedol, že by bol v krajine pôvodu prenasledovaný, resp. mal obavy z prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Dôvody, ktoré uviedol, takými to nie sú. Azyl môže byť udelený výlučne po splnení všetkých predpokladov uvedených v § 8 zákona o azyle. Žiadateľ musí preukázať odôvodnenosť obáv z prenasledovania z dôvodov uvedených v tomto ustanovení. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom pomerne úzko vymedzené a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najväčšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti. Odporca má povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 Správneho poriadku len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby si sám domýšľal právne relevantné dôvody na udelenia azylu žiadateľom neuplatnené a následne si k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia. Odporca uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu dôvodov uvádzaných v opravnom prostriedku a dospel k názoru, že správny orgán rozhodol na základe správneho právneho posúdenia veci, pretože navrhovateľovi sa nepodarilo preukázať opodstatnené obavy z prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. V odôvodnení rozhodnutia zároveň zistený stav veci komplexne opísal, uviedol z akých podkladov pri rozhodnutí vychádzal, a prečo navrhovateľovi azyl neudelil, a prečo mu poskytol doplnkovú ochranu. Zákon o azyle, podobne ako Ženevský dohovor z r. 1951 o právnom postavení utečencov, ktoré ako jediné stanovujú podmienky udelenia azylu, neustanovujú, že iba samotné odmietnutie, resp. dezercia z vojenskej služby by malo byť dôvodom na jeho udelenie. Ak by navrhovateľovi z dôvodu jeho dezercie z armády aj hrozilo uloženie neprímeraného či ponižujúceho trestu, takáto skutočnosť vykazuje znaky vážneho bezprávia, čo odporca správne vyhodnotil a z tohto dôvodu mu poskytol medzinárodnú ochranu vo forme poskytnutia doplnkovej ochrany. Správny orgán skutkový stav veci zistil dostatočným a zákonným spôsobom, pričom rozhodnutie zákonným spôsobom aj odôvodnil. Vzhľadom na uvedené je odporca toho názoru, že navrhovateľ v priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, ani právna zástupkyňa v opravnom prostriedku, neuviedli a nepreukázali také skutočnosti, ktoré by ho oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu, a má za to, že správny orgán objektívne a individuálne posúdil všetky relevantné okolnosti týkajúce sa predmetnej veci. Zistil, že navrhovateľ uvádzal iné skutočnosti ako tie, ktoré sú uvedené v § 8, 9, 10 zákona o azyle, a preto považuje napadnuté rozhodnutie v časti o neudelení azylu za vydané v súlade so zákonom o azyle a Ženevským dohovorom z r. 1951 o právnom postavení utečencov.

Z uvedených dôvodov odporca navrhol, aby Najvyšší súd SR potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <<http://www.nsud.sk>>. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. januára 2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa ust. § 8 zákona ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa ust. § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

§ 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa ust. § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa v rámci opakovanej žiadosti o udelenie azylu rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu.

Podľa ust. § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa ust. § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ust. § 2 písm. f/ zákona o azyle je vážnym bezprávím 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

§ 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu a poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľom. Navrhovateľ napadol tú časť rozhodnutia, ktorá sa týkala neudelenia azylu, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj rozhodnutie odporcu v napadnutej časti, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľov v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa navrhovateľa krajský súd, tak ako aj odporca pred ním, nedostatočne zistil skutkový stav veci s ohľadom na jeho postavenie ako osoby vyhýbajúcej sa vojenskej službe.

Poukázal nie len na situáciu v krajine jeho pôvodu, kde je vojenská služba povinná, ale aj na skutočnosť, že nenastúpenie alebo dezertovanie z armády je vnímané ako politická opozícia voči vláde, a že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia, či súdu.

Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na to, že v prípade nenastúpenia na vojenskú službu takéto osoby môžu čeliť nehumánnym trestom, preto by im podľa Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey*¹, mal byť poskytnutý azyl.

Podľa navrhovateľa je v jeho prípade jednoznačne preukázané, že sa jedná o prenasledovanie vo forme zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2.

Navrhovateľ poukázal na to, že v opravnom prostriedku doložil množstvo správ a aj vyššie spomínanú Príručku UNHCR, ktoré tieto skutočnosti preukazujú.

Tieto námietky navrhovateľa zostali zo strany krajského súdu bez povšimnutia, krajský súd sa totiž vôbec nezaoberal správami citovanými v opravnom prostriedku, ako dôkazmi, ktoré mal vykonať.

Uvedená námietka navrhovateľa bol dôvodná.

Podľa názoru najvyššieho súdu však nebolo účelné z uvedeného dôvodu rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ale odvolací súd dospel k názoru, že je potrebné rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporcu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. O udelení resp. neudelení azylu rozhoduje odporca a v prvom rade odporca musí vykonať náležité dokazovanie zamerané na posúdenie dôvodnosti navrhovateľovej žiadosti o azyl. Nevykonaním dôkazov, ktoré boli založené do administratívneho spisu odporcu totiž odporca nezistil dostatočne skutkový stav veci. Preto bude jeho úlohou v ďalšom konaní zaoberať sa situáciou v krajine pôvodu navrhovateľa nie len z hľadiska správ, ktorými odporca disponoval v čase rozhodovania o navrhovateľovej žiadosti o azyl, ale aj z hľadiska správ o krajine pôvodu, ktoré navrhovateľ predložil ako dôkazy v súdnom konaní. Úlohou odporcu bude posúdiť, či situácia v krajine Eritrea zodpovedá situácii, ktorá stavia navrhovateľa podliehajúceho povinnej vojenskej službe v prípade nenastúpenia alebo dezertovania z armády do situácie, kedy mu hrozia zákonné, správne, policajné alebo súdne opatrenia, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutie súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní a teda úlohou odporcu bude posúdiť tieto okolnosti z pohľadu ustanovenia § 2 d) bod 1-4 zákona o azyle.

Najmä či sa jedná o perzekúciu v zmysle zákona o azyle naplňajúcu pojmové znaky prenasledovania definovaného v ustanovení § 2 d) bod 1-4 zákona o azyle.

Navrhovateľ totiž tvrdí, že mu hrozí trest a trestné stíhanie za to, že sa vyhýba nástupu na vojenskú službu, pričom poukazuje na dostupné správy o krajine pôvodu, ktoré preukazujú, že takéto osoby čelia väzneniu v zlých podmienkach, sú mučení a často krát zmiznú. K veci je potrebné uviesť, že vo veciach medzinárodnej ochrany zohráva mimoriadne dôležitú úlohu dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl a v tomto kontexte i jeho vlastná celková dôveryhodnosť. Pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je v azylovom konaní nutné vychádzať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR, sp. zn. 1SžA 10/2013 zo dňa 9.4.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou.

Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú.

Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejejvej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať.

Týmto požiadavkami sa odporca riadil len čiastočne. Hoci navrhovateľovu výpoveď nepovažoval za nedôveryhodnú, jeho tvrdeniami o možnom postihu - trestnému stíhaniu za vyhýbanie sa nástupu na vojenskú službu a zlým podmienkam vo väzeniach, sa nezaoberal a nedal odpoveď na otázku, či navrhovateľom vyjadrené obavy by obstáli v praktickom živote v krajine jeho pôvodu.

Odporca tak musí dať odpoveď na legitímnu otázku, či vyhýbanie sa vojenskej služby v krajine pôvodu navrhovateľa môže byť vnímané ako politická opozícia voči vláde, a či v krajine pôvodu hrozí, že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia či súdu, ako tvrdí navrhovateľ.

Zásada tzv. materiálnej pravdy má v konaní o udelenie azylu svoje špecifiká spočívajúce v pravidelnej nedostatočnosti dôkazov preukazujúcich dôveryhodnosť žiadateľových tvrdení. Je však na správnom orgáne, aby preukázal či vyvrátil pravdivosť žiadateľových tvrdení, a to buď úplne nevyvrátiteľne zistením presných okolností viažucich sa na tvrdenie žiadateľa o azyl, alebo aspoň s takou mierou pravdepodobnosti, ktorá nevyvoláva zásadné pochybnosti o správnosti úsudku správneho orgánu.

Konanie o medzinárodnej ochrane riadením špecifickým tým, že je v ňom často nutné rozhodovať za situácie dôkaznej núdze (pozri rozsudky Najvyššieho správneho súdu z 26. 2. 2008, č. j. 2 AZS 100/2007 - 64, a z 27. 3. 2008, č. j. 4 AZS 103/2007 - 63, či rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.7.2014, sp. zn. 1SžA 17/2014), že ide o prospektívne rozhodovania (tj. posudzuje sa opodstatnenie strachu z prenasledovania či riziko vážneho bezprávia v budúcnosti) a že nesprávne rozhodnutie má pre sťažovateľa obzvlášť závažné dôsledky.

Týmto špecifikám konanie o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré sú vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v konaní vo veci medzinárodnej ochrany, to zaťažuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu.

Je nesporné, že ak by sťažovateľ ani nenamietal skutočnosti svedčiace o tom, že došlo, alebo že by potenciálne mohlo dôjsť, k zásahu do jeho ľudských práv v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, potom nie je potrebné sa situáciou v jeho krajine pôvodu do detailu zaoberať.

V prípade, že žiadateľ o udelenie medzinárodnej ochrany však uvádza skutočnosti podraditeľné pod taxatívny výpočet dôvodov pre udelenie azylu v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, potom je potrebné žiadateľom uvádzané skutočnosti konfrontovať so zisteniami týkajúcimi sa politického prostredia v krajine pôvodu žiadateľa.

Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a správny orgán. Preukazovať jednotlivé fakty je povinný primárne žiadateľ, avšak správny orgán je povinný zabezpečiť k danej žiadosti o medzinárodnú ochranu maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, a to ako tých, ktoré vyvracajú tvrdenie žiadateľa, ako aj tých, ktoré ich podporujú.

V mnohých prípadoch však musí správny orgán rozhodovať za dôkaznej núdze, t.j. Vtedy, keď nie je ani žiadateľ ani správny orgán schopný doložiť či vyvrátiť určitú skutočnosť či tvrdenie žiadnym presvedčivým dôkazom, v takých prípadoch zostáva jediným dôkazným prostriedkom výpoveď žiadateľa a kľúčovým faktorom sa stáva posúdenie celkovej vierohodnosti žiadateľa a pravdepodobnosti, že k udalosti tak, ako žiadateľ vypovedal, naozaj došlo.

Ak uvedie žiadateľ o udelenie azylu v priebehu správneho konania skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať záveru, že opustil krajinu pôvodu pre niektorý z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, je povinnosťou správneho orgánu viesť zisťovanie skutkového stavu takým spôsobom, aby boli odstránené nejasnosti o žiadateľových skutočných dôvodoch odchodu z krajiny pôvodu.

Správny orgán vo veciach medzinárodnej ochrany nesie zodpovednosť za náležité zistenie reálií o krajine pôvodu. Špecifikom konania vo veci medzinárodnej ochrany je rovnako zásada, že pri splnení daných podmienok sa uplatňuje pravidlo "v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu" ("benefit of doubt").

Ak sú dané skutočnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľov o azyl došlo alebo mohlo by vzhľadom na postavenie žiadateľa v spoločnosti, s prihliadnutím na jeho presvedčenie, názorom, správanie atď., dôjsť, a správny orgán nemá dostatok dôkazov o tom, že to tak nebolo, alebo nemohlo by v budúcnosti byť, potom tieto skutočnosti musí správny orgán v situácii dôkaznej núdze zohľadniť, a to v prospech žiadateľa o azyl."

Odporca preto v ďalšom konaní zaujme stanovisko k navrhovateľom tvrdenej obave, ktorú uvádza od samého začiatku administratívneho konania a posúdi ju so situáciou v krajine pôvodu navrhovateľa aj v kontexte odporúčania vyplývajúceho z Príručky UNHCR: *Posudzovanie potreby medzinárodnej ochrany pre žiadateľov z Eritrey*, podľa ktorého vyhýbanie sa vojenskej službe sa považuje za výraz politickej opozície voči vláde.

Odporca teda opätovne posúdi, či navrhovateľ spadá do skupiny osôb, ktoré sú považované za nelojálnych a zradcov voči vláde a teda či spadá pod jeden z rizikových profilov podľa UNHCR z dôvodu im prisudzovaného politického presvedčenia.

Úlohou odporcu bude posúdiť, či navrhovateľa možno zaradiť do osobitnej sociálnej skupiny. V ďalšom konaní bude podľa názoru Najvyššieho súdu potrebné, aby odporca rozhodol o udelení/neudelení azylu, po doplnení dokazovania uvedeným smerom a po zvážení všetkých vyššie uvedených skutočností.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu podľa § 220 OSP tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 a 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a 2 OSP a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že navrhovateľovi ktorý mal úspech vo veci ich náhradu trov nepriznal, nakoľko navrhovateľ si náhradu trov konania neuplatnil.

67. ROZHODNUTIE

Zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov stanovuje príslušným prevádzkovateľom všeobecnú povinnosť, ktorej podstatou je, aby sa potraviny, ktoré nevyhovujú požiadavkám na akosť, vôbec nedostali na trh, t. j. vôbec vylúčiť možnosť zo strany spotrebiteľov nakúpiť takéto nevyhovujúce a zdravie ohrozujúce potraviny. Viazat' túto povinnosť až na zistenie kontrolných orgánov by celkom stratilo svoj zmysel, pretože do prípadnej štátnej kontroly a jej záverov by takéto nevyhovujúce potraviny boli stále na trhu a je úlohou a povinnosťou prevádzkovateľa takéhoto podniku, aby v rámci svojej podnikateľskej činnosti vykonal také kontrolné mechanizmy, ktorými zabezpečí, aby potraviny, ktoré nezodpovedajú požiadavkám na akosť, neboli vôbec uvádzané do ďalšieho obehu a nedostali sa vôbec k spotrebiteľovi.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2013, sp. zn. 2 Sžo 31/2012)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobný návrh žalobcu, ktorým sa domáhal zrušenia rozhodnutia Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Žilina zo dňa 14. septembra 2011, ktorým ako odvolací správny orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Liptovský Mikuláš zo dňa 6. júla 2011, ktorým správny orgán 1. stupňa rozhodol, že žalobca

1. Porušil povinnosť uvedenú v ust. § 3 písm. b/ bod 2 zákona č. 39/2007 Z. z. – dodržiavať opatrenia pri produkcii a uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh v záujme ochrany zdravia ľudí a to tým, že dňa 5. júna 2008 od 19:30 do 22:15 hod. bolo zistené, že v prevádzkarni účastníka konania, v priestore umyvárne prepraviek v časti vyhradenej na uskladnenie čistých prepraviek sa nachádzali za čistými nastohovanými prepravkami pripravenými na použitie vo výrobe, ukryté prepravky, v ktorých bolo umiestnené:

- 758 kg oravskej slaniny s výraznými senzorickými zmenami ako zápach, zmena farby, osliznutie a na povrchu výrobkov sa nachádzali povlaky rôznych druhov plesní
- 79 kg bravčových údených kolien bez kosti, ich povrch bol lepkavý, vykazovali kyslý zápach, boli zjavne umyté a v prepravkách v ktorých boli uskladnené sa nachádzali zvyšky vody
- 300 kg údených klobás, ktoré vykazovali odporný kyslý zápach, povrch klobás bol osliznutý s výskytom plesní, v časti prepraviek sa nachádzala voda.

Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. ap/ zákona č. 39/2007 Z. z.

2. Ďalej účastník konania porušil ust. § 29 ods. 6, ods. 7 písm. b/, ods. 10 zákona č. 39/2007 Z. z. – pôvodca živočíšnych vedľajších produktov (ďalej len „ŽVP“) je povinný zabezpečiť neškodné odstránenie živočíšnych vedľajších produktov, ktoré vznikli v súvislosti s jeho činnosťou v jeho prevádzkarni, ako aj povinnosť, triediť a bezpečne uchovávať ŽVP do doby ich prepravy na neškodné odstránenie, aby nedošlo k ich odcudzeniu a k ohrozeniu zdravia ľudí, alebo zdravia zvierat, alebo poškodeniu životného prostredia a zabezpečiť ich sústreďovanie a skladovanie podľa kategórií vo vhodných označených nádobách a miestnostiach, spravidla chladených, až do ich odvozu na spracúvanie v schválených prevádzkarniach a je povinný viesť o vyprodukovaných ŽVP evidenciu a bezodkladne nahlásiť neodkladnosť odvozu ŽVP kafilerickému zariadeniu alebo technickému zariadeniu na spracovanie živočíšnych vedľajších produktov, zároveň účastník konania porušil ustanovenia Prílohy II Kapitola 1. písm. a/ Nariadenia (ES) č. 1774/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 3. októbra 2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov určených pre ľudskú spotrebu (ďalej len „nariadenie (ES) č. 1774/2002“) – musia byť prijaté všetky požiadavky na zber a prepravu živočíšnych vedľajších produktov s cieľom zabezpečiť, aby materiály kategórie 1, kategórie 2 a kategórie 3 boli identifikovateľné a zostali oddelené a identifikovateľné počas zberu a prepravy a to tým, že dňa 5. júna 2008 od 19:30 do 22:15 neuskadnil údené mäsové výrobky o hmotnosti 1137 kg, ktoré vykazovali výrazné organoleptické zmeny vo vyčlenenom kafilerickom boxe, ale skladoval ich ukryté za stohmi čistých prepraviek v miestnosti vyčlenenej na skladovanie čistých prepraviek, pričom prepravky, v ktorých sa nachádzali senzoricky zmenené mäsové výrobky boli bez akéhokoľvek označenia, ktoré by nasvedčovalo, že sa jedná o ŽVP.

Účastník konania bezodkladne nenahlásil neodkladnosť odvozu ŽVP, čo bolo zistené pri úradnej kontrole dňa 5. júna 2008 od 19:30 do 22:15 hod. Dňa 11. júna 2008 od 10:30 do 12:15 hod. v čase úradnej kontroly boli senzoricky zmenené mäsové výrobky o hmotnosti 1137 kg ešte stále uskladnené u účastníka konania a to v kafilerickom boxe. Dňa 16. júna 2011 v čase úradnej kontroly od 13:00 do 15:00 hod. neboli

senzoricky zmenené mäsové výrobky likvidované cestou kafilerie, ale boli stále skladované v kafilerickom boxe účastníka konania.

Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. cg/ zákona č. 39/2007 Z. z.

3. Účastník konania nedodrжал ust. § 3 písm. g/ zákona č. 39/2007 Z. z. ďalšie veterinárne požiadavky podľa osobitných predpisov: (osobitným predpisom je Príloha II. Kapitola X. ods. 1 a 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín) – materiál používaný na balenie do priameho a do druhého obalu nesmie byť zdrojom kontaminácie, musia sa skladovať tak, aby neboli vystavené riziku kontaminácie, činnosti pri balení do priameho obalu a do druhého obalu sa musia vykonávať tak, aby sa zabránilo kontaminácií výrobkov a to tým, že dňa 5. júna 2008 bolo v čase úradnej kontroly od 19:30 do 22:15 hod. zistené, že čisté prepravky určené na použitie v čistých častiach výroby ako priamy a druhý obal sa nachádzali v bezprostrednej blízkosti prepraviek s uskladnenými mäsovými výrobkami o hmotnosti 1137 kg, ktoré vykazovali výrazné organoleptické zmeny a u oravskej slaniny a údených klobás boli zistený aj výskyt plesní na ich povrchu.

Uvedeným konaním prevádzkovateľ naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. bi/ zákona č. 39/2007 Z. z.

4. Ďalej účastník konania porušil ust. § 37 ods. 2 písm. f/ bod 2 a 4 zákona č. 39/2007 Z. z. – prevádzkovateľ je povinný sprístupniť dokumentáciu a záznamy podľa toho zákona a osobitných predpisov, ktoré príslušný orgán veterinárnej správy považuje za potrebné na posúdenie predmetu veterinárnej kontroly, je povinný predkladať príslušným orgánom veterinárnej správy všetky doklady, písomnosti, vyjadrenia a informácie potrebné na účely veterinárnych kontrol a to tým, že v čase úradnej kontroly dňa 5. júna 2008 v čase od 19:30 do 22:15 účastník konania nepredložil orgánom veterinárnej správy nadobúdacie doklady na senzorický zmenené mäsové výrobky o hmotnosti 1137 kg, ktoré boli ukryté za vyčistenými prepravkami v miestnosti na skladovanie čistých prepraviek.

Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. br/ zákona č. 39/2007 Z. z.

5. Ďalej účastník konania porušil povinnosť podľa ust. § 37 ods. 1 písm. a/ zákona č. 39/2007 Z. z. – osoby, oprávnené disponovať s produktmi živočíšneho pôvodu sú povinné ohlásiť začatie, prerušenie a skončenie svojej činnosti orgánom veterinárnej správy a zabezpečiť, aby mali príslušné orgány veterinárnej správy vždy k dispozícii aktuálne informácie o prevádzkarni vrátane oznámenia o každej závažnej zmene v činnostiach a ust. § 41 ods. 1, 2 zákona č. 39/2007 Z. z.: - prevádzkovatelia potravinárskych podnikov môžu uvádzať na trh produkty živočíšneho pôvodu, len ak boli vyrobené, pripravené a manipulované sa s nimi v prevádzkarniach, ktoré spĺňajú príslušné požiadavky podľa osobitného predpisu a boli schválené, alebo podmienčne schválené, ak sa to vyžaduje podľa tohto zákona a osobitného predpisu. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov nesmú vykonávať v prevádzkarniach, na ktoré sa vzťahuje požiadavka na schválenia podľa odsekov 1 a 5, príslušnú činnosť dovtedy, kým príslušná regionálna a veterinárna správa nevydá po osobitne vykonanej kontrole prevádzkarne rozhodnutie o schválení, alebo rozhodnutie o podmienčnom chválení na príslušnú činnosť a to tým, že dňa 16. júna 2008 v čase úradnej kontroly od 13:00 do 15:00 hod. bolo zistené, že v sklade sa nachádzalo 195 kg vákuovo balenej klobásy bez etikiet s označením. Podľa kontrolných zistení bola údená klobása dodávaná účastníkovi konania od spoločnosti ATLANTA, spol. s r. o., nebalená v prepravkách a podľa vyjadrenia zamestnanca bola táto údená klobása balená u účastníka konania, pričom účastník konania nemal na takúto činnosť (manipuláciu, balenie a skladovanie) – rozhodnutie o schválení.

Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. a/, bj/ zákona č. 39/2007 Z. z.

6. Ďalej účastník konania svojím konaním porušil ust. § 37 ods. 2, písm. f/ bod 6 a 8 zákona č. 39/2007 Z. z. – prevádzkovateľ je povinný dodržiavať opatrenia nariadené orgánom veterinárnej správy, ktoré sa týkajú bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu a ich hygieny a prijať vhodné nápravné opatrenia podľa výsledkov vlastných kontrol, ako aj výsledkov veterinárnych kontrol a plniť ostatné povinnosti prevádzkovateľa potravinárskeho podniku v záujme ochrany zdravia zvierat, zdravia ľudí a dodržiavania hygienických požiadaviek na produkty živočíšneho pôvodu podľa § 3 a to tým:

- že dňa 11. júna 2008 v čase úradnej kontroly od 10:30 do 12:15 bolo zistené, že neplnil opatrenia č. 05/06/2008 uložené inšpektormi RVPS Liptovský Mikuláš dňa 5. júna 2011 podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z. z. – bezodkladne likvidovať mäsové výrobky o hmotnosti 1137 kg cestou kafilérie a doklad o ich likvidácii predložiť na RVPS Liptovský Mikuláš. Doklad o likvidácii senzoricky zmenených mäsových výrobkov nebol účastníkom konania do vydania rozhodnutia predložený,
- že dňa 16. júna 2008 v čase úradnej kontroly bolo zistené, že účastník konania nesplnil opatrenia č. 11/06/2008 zo dňa 11.6.2008 uložené podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z. z. – zákaz príjmu, skladovania a manipulácie s údenými klobásami v priestoroch firmy OR-LI, s.r.o., nakoľko dňa 16. júna 2008 sa v sklade účastníka konania nachádzala balená údená klobása o hmotnosti 195 kg a podľa dodacieho listu č. 8032730 vystaveného v expedícii mäsa o mäsových výrobkoch účastníka konania dňa 13. júna 2008 o 06:57:37 hod. bolo za účelom uvádzania mäsových výrobkov do obchodnej siete navážené 22,5 kg údenej klobásky určenej na predaj cestou podnikovej pojazdnej predajne mäsa linka 007 účastníka konania,
- neplnil opatrenia č. 16/06/2008 zo dňa 16. júna 2008 uložené podľa § 14 ods. 2 zákona č. 39/2007 Z. z. – vykonať v celej prevádzke dôslednú sanitáciu a predložiť na RVPS Liptovský Mikuláš záznamy o jej prevedení, stiahnuť z obehu nevyhovujúce mäsové výrobky, u ktorých boli zistené nevyhovujúce výsledky vyšetrení podľa protokolov o skúške Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Dolný Kubín, na RVPS Liptovský Mikuláš predložiť dodacie listy a distribučné zoznamy na výrobky dodané odberateľom, u ktorých boli vyšetrením zistené nevyhovujúce výsledky vyšetrení. Do dňa 27. júna 2008 uložené opatrenia neboli splnené. Na RVPS Liptovský Mikuláš nebol predložený záznam o vykonaní dôslednej sanitácie v celej prevádzkarni, nebol predložený doklad o likvidácii stiahnutých nevyhovujúcich mäsových výrobkov, neboli predložené dodacie listy a distribučné zoznamy odberateľov výrobkov, u ktorých boli zistené nevyhovujúce výsledky vyšetrení.

Uvedeným konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 50 písm. r/ zákona č. 39/2007 Z. z.

Za to sa mu v zmysle § 51 ods. 1 písm. d/ zákona č. 39/2007 Z. z. ukladá pokuta vo výške 99 581,75 eur.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalobca a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnutý rozsudok krajského súdu ako nezákonný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu zo dňa 6. júla 2011 bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 99 581,75 €, pričom správny orgán jej výšku odôvodnil tak, že aplikoval pravidlá pre ukladanie úhrnného trestu, t. j., že uložil pokutu za viaceré delikty v zmysle ustanovení vzťahujúcich sa na správny delikt najprísnejšie postihnutelný. Poukázal na to, že proti tejto časti rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu dňa 2. augusta 2011 podali odvolanie, v ktorom uviedli, že správny orgán uložil pokutu za väčší počet údajných priestupkov, vyplývajúci z § 51 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/ zákona č. 39/2007 Z. z., pričom, ale nedefinuje akú konkrétnu pokutu za ten, ktorý správny delikt ukladá a v tejto súvislosti žalobca uviedol, že poukázal aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že pokiaľ sa ukladá v akomkoľvek správnom konaní pokuta za väčší počet deliktov, je potrebné špecifikovať okrem skutkových a právnych zistení aj výšku jednotlivých pokút za jednotlivé delikty, ktoré vyjadrujú v konečnom výsledku úhrnnú pokutu, ktorá je v tomto prípade 99 581,75 €. V prípade, že správny orgán úhrnnú pokutu ukladanú za jednotlivé priestupky nešpecifikuje, je takéto rozhodnutie v tejto časti nepreskúmateľné a vydané v rozpore so zákonom. Ďalej žalobca uviedol, že v žalobe na strane 4 ods. 2, strane 5 ods. 8, 9, na strane 6 ods. 7 a na strane 7 ods. 4 poukazuje na nezákonnosť uloženej pokuty z dôvodu jej nepreskúmateľnosti, ale aj z dôvodu jej výšky a napriek tomu sa s touto námietkou krajský súd vôbec nezaoberal. Uviedol, že vzhľadom na uvedené je logické, že nežiadal o zníženie pokuty, keď od počiatku tvrdí, že správne konanie je nezákonné a jednotlivé priestupky, za ktoré mu bola uložená úhrnná pokuta sa nestali, respektíve nevykazujú znaky priestupkov. Ďalej uviedol, že v odvolaní zo dňa 2. augusta 2011 proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu zo dňa 6. júla 2011 namietali aj nezákonnosť celého správneho konania a to preto, že správne konanie nebolo začaté v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 71/1967 Zb., a teda aj všetky následné právne úkony správnych orgánov boli vykonané v rozpore so zákonom. Správny orgán 1. stupňa mal žalobcovi doručiť upovedomenie o začatí správneho konania a takéto upovedomenie žalobcovi doručené nebolo a tým mu správny orgán zabránil vykonávať jeho práva ako účastníkovi konania. Poukázal na to, že podrobnejšie dôvody uviedol na strane 2, 3, 4, 5 odvolania s tým, že na nezákonnosť správneho konania poukázal aj na strane 4, 5 žaloby. Krajský súd konštatoval, že námietka ohľadne vedenia správneho konania sa v odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu nenachádza a preto na ňu nemohol prihliadnuť. Žalobca má za to, že krajský súd sa vznesenou námietkou v

žalobe nezaoberal. V súvislosti s rozhodnutím v predmetnom správnom konaní poukázal na právoplatnosť rozhodnutia vo veci samej, kedy podľa názoru žalobcu došlo k opätovnému pokračovaniu uplynutia prekluzívnej lehoty. Žalobca v závere svojho odvolania poukázal na to, že konanie podľa piatej časti O.s.p. a to podľa jeho názoru končí meritórnym rozhodnutím a nie rozhodnutím o trovách konania.

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline ako súladný so zákonom potvrdil. Poukázala na to, že Krajský súd v Žiline predchádzajúcim rozsudkom č. k. 20S/5/2009 - 68 zo dňa 2. februára 2010 obe predchádzajúce rozhodnutia správnych orgánov zrušil pri aplikácii § 250 j ods. 2 písm. d/ O.s.p. a vec vrátil správnejmu orgánu na ďalšie konanie. Na rozsudku je vyznačená právoplatnosť dňom 17. marca 2010. Voči uvedenému skoršiemu rozsudku Krajského súdu v Žiline sa žalobca odvolal na Najvyšší súd Slovenskej republiky a žiadal, aby odvolací súd zrušil obe rozhodnutia správnych orgánov nielen z dôvodu § 250 j ods. 2 písm. d/ O.s.p., ale aj z dôvodu § 250 j ods. 2 písm. c/ O.s.p. a zároveň žiadal, aby mu Najvyšší súd Slovenskej republiky priznal i náhradu trov konania v plnom rozsahu. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Sžo/151/2010 zo dňa 25. mája 2011 odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline odmietol a o trovách konania rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Žiline 20S/5/2009 - 68 zo dňa 2. februára 2010 potvrdil. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nadobudlo právoplatnosť dňom 14. júna 2011. Žalovaný má za to, že ďalšie, teda novo vydané rozhodnutia správnych orgánov sú zákonné, zrozumiteľné a vychádzali z nálezite zisteného skutkového stavu veci a správne orgány sa nedopustili vady správneho konania, ktorá by mala vplyv na zákonnosť ich rozhodnutí. Na základe zásad úhrnného trestu uložila Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš žalobcovi pokutu za iný správny delikt najprísnejšie postihnutelný a to za iný správny delikt podľa § 50 písm. r/ zákona č. 39/2007 Z. z.. Výrok rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu obsahuje popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, ktoré sú potrebné k tomu, aby nemohol byť zamenený s iným. Žalovaný poukázal na to, že uloženie sankcie má význam a to tak represívny ako aj preventívny. Výška sankcie je primeraná rozsahu porušenia žalobcu. Správny orgán I. stupňa vo svojom rozhodnutí prihliadal na všetky kritéria pre určenie výšky pokuty stanovené zákonom č. 39/2007 Z. z. a dôsledne sa vysporiadal so závažnosťou protiprávneho konania žalobcu (skladovanie mäsových výrobkov s výraznými organoleptickými zmenami a prerastené plesňami v miestnosti, ktorá slúži na skladovanie prepraviek pripravených k použitiu vo výrobe ako priamy alebo druhý obal, ukrývanie prepraviek so senzoricke zmenenými mäsovými prepravkami, nepredloženie dokladov o pôvode mäsových výrobkov, expedovanie nevyhovujúcich produktov živočíšneho pôvodu, a tak aj ohrozovanie zdravia ľudí), so spôsobom konania žalobcu (umývanie skladovaných senzoricke zmenených mäsových výrobkov, ich ukrývanie za čistými prepravkami, neplnenie opatrení uložených orgánom veterinárnej správy), s časom trvania (neplnenie uložených opatrení bezodkladne) a s možnými následkami protiprávneho konania (ohrozenie zdravia ľudí, nezabezpečená kvalita a bezpečnosť mäsových výrobkov, uvádzanie do obehu nevyhovujúce senzoricke zmenené mäsové výrobky). I podľa krajského súdu ako vyplýva z jeho rozsudku je považovaná námietka žalobcu o úhrnnej pokute za nedôvodnú, nakoľko žalovaný sa pojmom úhrnná pokuta vo svojom rozhodnutí zaoberal dostatočne, vysvetlil tento pojem a taktiež ich absorpčnú zásadu pri ukladaní úhrnnej pokuty a rozhodnutie žalovaného je aj v tomto bode riadne zdôvodnené. Pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie, tá je vecou voľnej správnej úvahy správneho orgánu a súd by sa s výškou uložených sankcií mal zaoberať len v prípade, ak by voľná úvaha, ktorou sa správny orgán riadil pri rozhodovaní vo výške sankcie, nezodpovedala obsahu spisu, alebo by sa priečila zásadám logického myslenia (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/83/2008). Aplikácia absorpčnej zásady je uplatňovaná v prospech delikventa a takýto postup je v súlade s judikatúrou jednak slovenských ako i českých súdov. Uložením úhrnnej sankcie sa sleduje primeranosť postihu, nakoľko uplatnenie kumulačnej /sčítacej/ zásady by mohlo viesť k neúmerne vysokej pokute, a teda postup správnych orgánov je v prospech žalobcu. Konanie podľa piatej časti O.s.p. začalo podaním žaloby žalobcu na Krajský súd v Žiline, t. j. 31. januára 2009 a skončilo sa právoplatnosťou uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, t. j. 14. júna 2011 a počas súdnych konaní lehota určujúca zánik zodpovednosti za správne delikty neplynú. Od 15. júna 2011 až do právoplatnosti rozhodnutia Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Žilina, t. j. do 19. septembra 2011 plynul zvyšok jednoročnej lehoty ustanovenej v § 51 ods. 5 zákona č. 39/2007 Z. z. a to polovica júna, júl, august, 19 dní zo septembra a z uvedeného vyplýva, že ešte neuplynula predmetná jednoročná lehota a nezanikla zodpovednosť a ani možnosť uložiť žalobcovi za zistené porušenia pokutu ako to tvrdí žalobca.

Z odôvodnenia:

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v medziach podaných odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského

súdu je potrebné v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. potvrdiť a to z nasledovných dôvodov:

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, alebo zrušujú práva, alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

V § 1 zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti je upravený predmet úpravy tohto zákona

(1) Tento zákon ustanovuje:

- a) veterinárne požiadavky na zdravie zvierat, násadové vajcia a na spermu, embryá a vajčička zvierat (ďalej len „zárodočné produkty“) z hľadiska zdravia zvierat a na ochranu zvierat,
- b) veterinárne požiadavky na produkty živočíšneho pôvodu vrátane vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov (ďalej len „živočíšny vedľajší produkt“) a vybraných produktov rastlinného pôvodu v záujme ochrany zdravia zvierat,
- c) veterinárne požiadavky na zvieratá, násadové vajcia, ako aj na produkty živočíšneho pôvodu vrátane živočíšnych vedľajších produktov v záujme ochrany zdravia ľudí,
- d) práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo veterinárnej oblasti, ako aj odborné veterinárne činnosti a podmienky ich vykonávania,
- e) organizáciu, pôsobnosť a právomoci orgánov vykonávajúcich štátnu správu vo veterinárnej oblasti,
- f) sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

(2) Tento zákon sa nevzťahuje na vykonávanie úradných kontrol na overovanie dodržiavania predpisov o organizovaní spoločného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami.

§ 3 Veterinárne požiadavky

Veterinárnymi požiadavkami podľa tohto ust. písm. b/ bodu 2. tohto zákona v znení účinnom ku dňu 31. augusta 2009 sú pri produktoch živočíšneho pôvodu vrátane živočíšnych vedľajších produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu, dodržiavanie opatrení pri produkcii a uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh v záujme ochrany zdravia ľudí.

Podľa tohto ust. písm. g/ veterinárnymi požiadavkami sú i ďalšie veterinárne požiadavky podľa osobitných predpisov.

Ako vyplýva z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise správneho orgánu, ide v poradí o druhé preskúmané rozhodnutia správnych orgánov, keď obe pôvodné rozhodnutia správnych orgánov vydané v inštančnom postupe boli rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 20S/5/2009 - 68 zo dňa 2. februára 2010 zrušené v zmysle § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. a vec bola vrátená žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie s tým, že krajský súd žalobcovi náhradu trov konania nepriznal a to napriek úspechu vo veci, nakoľko zistil okolnosti hodné osobitného zreteľa. Na základe odvolania žalobcu proti pôvodnému zrušujúcemu rozsudku krajského súdu následne v odvolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Sžo/151/2010 zo dňa 25. mája 2011 odvolanie žalobcu vo veci samej odmietol a výrok krajského súdu o trovách konania potvrdil a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Pokiaľ žalobca namietal, že zo strany správneho orgánu mu nebolo doručené upovedomenie o začatí správneho konania, tak odvolací súd sa s touto argumentáciou žalobcu nestotožnil a považuje ju za účelového charakteru. Ako vyplýva z administratívneho spisu, tak Regionálna veterinárna a potravinová správa v Liptovskom Mikuláši príslušné upovedomenie o začatí správneho konania č. 23/409/2008 zo dňa 6. júna 2008 adresovala na meno konateľa obchodnej spoločnosti žalobcu M. Š. a na sídlo obchodnej spoločnosti žalobcu podľa údajov nachádzajúcich sa v obchodnom registri. Upovedomenie zo dňa 6. júna 2008 riadne prebral dňom 13. júna 2008 splnomocnenec žalobcu poverený na preberanie písomností. Takéto doručenie je treba považovať za súladné so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. Nové a teda ďalšie doručovanie upovedomenia o začatí správneho konania nie je potrebné a bolo by to nad rámec zákonných

povinností správneho orgánu, hoci boli pôvodné rozhodnutia správnych orgánov zrušené v preskúmovacom konaní krajským súdom. Správne preto postupoval procesne prvostupňový správny orgán, keď vydal oznámenie o pokračovaní v správnom konaní zo dňa 22. júna 2011, ktoré bolo doručené žalobcovi dňa 24. júna 2011, kde mu bolo oznámené že Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš pokračuje k konaní na základe skutočností zistených pri úradných kontrolách dňa 5. júna 2008, 11. júna 2008, 16. júna 2008 a 19. júna 2008, ktorých zistenia sú uvedené v príslušných úradných záznamoch o kontrole nachádzajúcich sa v administratívnom spise a na ktoré odkazuje v dôvodoch svojho rozhodnutia aj Krajský súd v Žiline.

Podľa § 250i ods.1 veta prvá O.s.p. pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250i ods. 3 O.s.p. pri preskúmvaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní pred správnymi orgánmi nezistil žiadne také pochybenia, ktoré by mohli mať vplyv na zákonnosť vydaného správneho rozhodnutia.

Čo sa týka námietky žalobcu, že správne orgány vo veci mali aplikovať Nariadenie Európskeho spoločenstva č. 882/2004, tak správne konštatoval krajský súd, že takáto námietka nebola predmetom námietok žalobcu pred prvostupňovým správnym orgánom a ani pred odvolacím správnym orgánom a preto sa správne orgány s takouto námietkou nemohli žiadnym spôsobom vysporiadať, keďže o nej nevedeli.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k uvedenej námietke uvádza, že napriek tomu správne orgány súladne postupovali s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 zo dňa 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá. Práve naopak, z bodu 23 uvedeného nariadenia vyplýva, že správnym orgánom nič nebránilo, aby aplikujúc uvedené nariadenie v zmysle čl. 50 Nariadenia (ES) č. 178/2002 zväzili, či by členský štát nemal informovať Komisiu, ak má k dispozícii informácie, týkajúce sa existencie vážneho priameho alebo nepriameho rizika zdravia ľudí, vyplývajúceho z krmív alebo potravín. Odvolací súd taktiež považuje za potrebné zdôrazniť, že zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov je súladný a kompatibilný i s nariadením ES č. 882/2004.

Čo sa týka námietok žalobcu, že výška pokuty uložená žalobcovi nezodpovedá zákonným kritériám pre ukládanie sankcií a že je uložená v rozpore so zákonom, tak odvolací súd sa s takouto argumentáciou žalobcu nestotožnil a považuje ju za účelovú.

Podľa § 51 ods. 1 písm. d/ zákona o veterinárnej starostlivosti v znení účinnom ku dňu 31. augusta 2009 fyzickej osobe - podnikateľovi alebo právnickej osobe uloží príslušný orgán veterinárnej správy pokutu od 1 000 000 Sk do 5 000 000 Sk, ak sa dopustí správneho deliktu podľa § 50 písm. g/, h/, p/, r/, v/, w/, z/, ab/, af/ a bj/.

Podľa § 51 ods. 4 pri určovaní pokuty sa prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky protiprávneho konania. Pri posudzovaní závažnosti protiprávneho konania orgán veterinárnej správy berie do úvahy jeho povahu, možný vplyv na zdravie zvierat, zdravie ľudí alebo ochranu zvierat, ako aj iné faktory, najmä opakované porušovanie tohto zákona.

Podľa § 51 ods. 5 pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď príslušný orgán veterinárnej správy zistil porušenie alebo nesplnenie povinností, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď došlo ku konaniu zakladajúcemu právo na uloženie pokuty.

Podľa § 50 písm. r/ zákona o veterinárnej starostlivosti fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba sa dopustí iného správneho deliktu, ak nedodrží pri uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh opatrenia nariadené orgánom veterinárnej správy, najmä obmedzenie uvádzania produktov na trh alebo obmedzenie obchodu s produktmi posúdenými ako nepoživatelné alebo nevhodné na ľudskú spotrebu, alebo nariadenie zničenia produktov živočíšneho pôvodu, ktoré môžu predstavovať vážne ohrozenie zdravia zvierat alebo zdravia ľudí, alebo sú nevhodné na ľudskú spotrebu.

V danom prípade Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš uložila žalobcovi pokutu vo výške 99 581,75 €. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky takto uložená pokuta bola uložená v súlade so zákonom a správne prvostupňový správny orgán aplikoval pri súbehu viacerých správnych

deliktov absorpčnú zásadu. Správne v tejto súvislosti žalovaný správny orgán poukazuje na zásady, ktoré je potrebné aplikovať pri ukladaní sankcií, keď v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/28/2007. V tejto súvislosti správne dôvodí krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia, že žalovaný sa pojmom úhrnná pokuta vo svojom rozhodnutí dostatočne zaoberal, dostatočne tento pojem vysvetlil a taktiež i absorpčnú zásadu pri ukladaní úhrnnej pokuty a že rozhodnutie žalovaného je v tomto bode riadne zdôvodnené. S takouto argumentáciou Krajského súdu sa stotožňuje i Najvyšší súd Slovenskej republiky, pretože argumentácia krajského súdu má oporu v obsahu administratívneho spisu.

Odvolací súd sa taktiež nemohol stotožniť s námietkou žalobcu, že prvostupňový správny orgán mu uložil sankciu až po uplynutí jednoročnej subjektívnej prekluzívnej lehoty, keď v tejto súvislosti v odvolaní uviedol, že podľa jeho názoru konanie končí meritórnym rozhodnutím a nie rozhodnutím o trovách konania. V tejto súvislosti správne konštatuje krajský súd, keď tvrdí, že žalobca v žalobe subjektívnu lehotu očividne vypočítal nesprávne, keď uviedol ako koniec týchto lehôt dátumy v roku 2008.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že v zmysle § 246 O.s.p., ak osobitný zákon upravujúci priestupky, kárne, disciplinárne a iné správne delikty určuje lehoty pre zánik zodpovednosti, prípadne pre výkon rozhodnutia, tieto lehoty počas konania podľa tejto časti neplynú. Obdobne to platí o lehotách pre zánik práva vo veciach daní, poplatkov a odvodov, ktoré sú príjmami štátneho rozpočtu, verejných fondov, rozpočtov obcí, miest a vyšších územných celkov.

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky v predchádzajúcom konaní rozhodol uznesením sp. zn. 6Sžo/151/2010 zo dňa 25. mája 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. júna 2011 a preto treba prijať ten názor, že dovtedy trvalo i súdne preskúmovacie konanie podľa piatej časti hlavy druhej O.s.p., a že dovtedy taktiež spočívala príslušná prekluzívna lehota podľa § 51 ods. 5 zákona o veterinárnej starostlivosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nemohol stotožniť s názorom žalobcu, že by Najvyšší súd Slovenskej republiky v predchádzajúcom konaní rozhodoval iba o trovách konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval ako vyplýva z jeho uznesenia sp. zn. 6Sžo/151/2010 zo dňa 25. mája 2011 i o odvolaní žalobcu smerujúcom proti výroku Krajského súdu v Žiline, ktorým v predchádzajúcom konaní zrušil obe rozhodnutia správnych orgánov vydané v inštančnom postupe podľa § 250 j ods. 2 písm. d/ O.s.p. Pričom žalobca sa v odvolaní domáhal zmeny zrušujúceho rozsudku krajského súdu s tým, že rozhodnutia správnych orgánov sa zrušia i z dôvodu ustanovenia § 250 j ods. 2 písm. c/ O.s.p. Teda z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nerozhodoval vzhľadom na odvolanie žalobcu iba o trovách konania, a preto správne museli správne orgány vyčkat' na rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a na správoplatnenie rozhodnutia.

Preto podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v lehote od 15. júna 2011 do právoplatnosti rozhodnutia Krajskej veterinárnej a potravinovej správy v Žiline, teda do 19. septembra 2011 plynul zvyšok jednoročnej subjektívnej prekluzívnej lehoty zakotvenej v § 51 ods. 5 zákona o veterinárnej starostlivosti a preto správne orgány postupovali súladne so zákonom, keď žalobcovi uložili príslušnú finančnú sankciu. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že úradné kontroly boli u žalobcu vykonané v júni 2008 a na základe týchto zistení vydala regionálna veterinárna a potravinová správa v Liptovskom Mikuláši rozhodnutie č. 23/409/2008 – R zo dňa 10. júla 2008 a v odvolacom konaní Krajská veterinárna potravinová správa Žilina vydala odvolacie rozhodnutie dňa 3. novembra 2008. Následne žalobca podal dňa 31. januára 2009 predchádzajúcu správnu žalobu na Krajský súd v Žiline a od vykonania úradných kontrol do podania predchádzajúcej správnej žaloby tak uplynulo 7 mesiacov a 25 dní. Nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 6Sžo/151/2010 z predchádzajúceho konania nadobudlo právoplatnosť dňa 14. júna 2011, potom za uvedenej časovej genézy rozhodovania správnych orgánov vyplýva, že stihli právoplatne rozhodnúť v subjektívnej jednoročnej prekluzívnej lehote o predmetných správnych deliktoch žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že žalobca závažným spôsobom porušil svoje zákonné povinnosti na úseku veterinárnej starostlivosti, ktoré skutočnosti nesporne vyplývajú z jednotlivých úradných záznamov z vykonaných kontrol a zhodne s prvostupňovým súdom sa stotožňuje s tým, že skutková veta v prvostupňovom správnom rozhodnutí je súladná so zisteným skutkovým stavom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že zákon o veterinárnej starostlivosti stanovuje príslušným prevádzkovateľom všeobecnú povinnosť, ktorej zmyslom je, aby sa potraviny, ktoré nevyhovujú požiadavkám na akosť, vôbec nedostali na trh, t. j. vôbec vylúčiť možnosť zo strany spotrebiteľov nakúpiť takéto nevyhovujúce a zdravie ohrozujúce potraviny. Viazat' túto povinnosť až na zistenie kontrolných orgánov by celkom stratilo svoj zmysel, pretože do prípadnej štátnej kontroly a jej záverov by takéto nevyhovujúce potraviny boli stále na trhu a je úlohou a povinnosťou prevádzkovateľa takéhoto podniku, aby v rámci svojej

podnikateľskej činnosti zabezpečil také kontrolné mechanizmy, ktorými zabezpečí, aby potraviny, ktoré nezodpovedajú požiadavkám na akosť neboli vôbec uvádzané do ďalšieho obehu a nedostali sa vôbec k spotrebiteľovi.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline ako súladný so zákonom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ust. § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ust. § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. za použitia ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. Žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

68. ROZHODNUTIE

Pokiaľ zákonný zástupca maloletého dieťaťa odmietne dať zaočkovať svoje maloleté dieťa, môže sa dopustiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov priestupku, za ktorý mu správny orgán môže uložiť finančnú sankciu – pokutu.

Právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) nemožno považovať za právo absolútne, a preto zásah do tohto práva automaticky neznamená aj jeho porušenie.

Povinné očkovanie ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť síce predstavuje zásah do práva na rešpektovanie súkromného života, ktoré zahŕňa osobnú, fyzickú a mentálnu integritu garantovanú článkom 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak takýto medicínsky zásah neznamená automaticky i porušenie práva, ak je vykonaný v súlade so zákonom, ak sleduje legitímny cieľ ochrany zdravia a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti (článok 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2014, sp. zn. 2 Szd 1/2013)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného ako i rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom Trnava zo dňa 28. marca 2011 podľa § 250 j ods. 2 písm. d/ O.s.p., ktorým rozhodnutím Ž. Š. a Ing. J. Š. boli uznaní vinnými zo spáchania priestupku na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z. i podľa vyhlášky č. 585/2008 Z. z. v znení vyhlášky č. 273/2010 Z. z., keď nezabezpečili plnenie povinnosti a odmietli podrobiť povinnému očkovaniu svoju dcéru L. Š. proti tuberkulóze a proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, vírusovému zápalu pečene typu B, hemofilovým invazívnym nákazám a pneumokokovým invazívnym ochoreniam, čím spáchali priestupok, za čo im bola uložená správnym orgánom podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v spojení s § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. pokuta vo výške 331 €.

Krajský súd takto rozhodol, keď sa stotožnil so žalovaným v časti, podľa ktorej žalobkyňa ako rodič maloletej tým, že nezabezpečila plnenie povinností uložených podľa § 51 ods. 1 písm. d/ a ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a § 6 ods. 1, 2 vyhlášky č. 585/2008 Z. z. a odmietla dať zaočkovať maloletú dcéru L., dopustila sa ako zákonný zástupca dieťaťa podľa § 56 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. priestupku, za ktorý možno uložiť pokutu a v tejto časti považuje krajský súd rozhodnutie správneho orgánu za správne. Krajský súd taktiež poukázal na to, že správne orgány dostatočne odôvodnili všetky námietky, ktoré vzniesla žalobkyňa proti rozhodnutiam správnych orgánov a stotožnil sa i s tvrdením žalovaného, podľa ktorého ani zákonní zástupcovia maloletej L., nemôžu s poukazom na svoje presvedčenie porušovať právne povinnosti, ktoré im zákon ukladá práve v súvislosti s tým, že by zbavili svoje dieťa práva na ochranu jeho zdravia.

Krajský súd sa však nestotožnil s odôvodnením správneho rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt vo výške 331 €, ktorú zákon uvádza ako pokutu v súhrnnej výške. Správny orgán totiž výšku pokuty odôvodnil iba konštatovaním, že vzal do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ako aj možné zdravotné následky a zohľadnil ohrozenie zdravia dieťaťa, ako aj mieru rizika ohrozenia verejného zdravia prenosnými ochoreniami, proti ktorým účastníci konania odmietli očkovanie. Predmetné odôvodnenie vo vzťahu k výške uloženej pokuty ani Úrad verejného zdravotníctva SR ako odvolací orgán podrobnejšie a najmä konkrétnejšie neodôvodnil. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na ustanovenie § 47 ods. 3 správneho poriadku a konštatoval, že rozhodnutie správneho orgánu i v časti odôvodnenia pokuty čo do jej výšky je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože iba odkaz na všeobecné závery nie je postačujúci k tomu, aby bolo možné takéto rozhodnutie správneho orgánu považovať za správne. Odôvodnenie i v tejto časti musí byť určité, musí z neho vyplývať, z akého dôvodu správny orgán uložil pokutu v súhrnnej výške a akými úvahami sa pri určení maximálnej výšky vzhľadom na konkrétne okolnosti riadil. V závere krajský súd v súvislosti s výškou pokuty poukázal i na novelizované znenie § 6 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., ktorým bola vypustená povinnosť očkovať novorodencov proti tuberkulóze.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalovaný Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní zmenil rozsudok Krajského súdu

v Trnave tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietne a žalobcovi neprizná náhradu trov konania. Čo sa týka argumentácie krajského súdu, že sa nemôže stotožniť s odôvodnením rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt vo výške 331 €, ktorú zákon uvádza ako pokutu v súhrnnej výške, tak v tejto súvislosti žalovaný uviedol, že nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, že by v tejto časti rozhodnutie správneho orgánu bolo nepreskúmateľné a žalovaný poukázal na to, že účastníci konania odmietli spolu 3 dávky povinného očkovania, ktoré malo byť vykonané v priebehu jedného roku. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na príslušnú právnu úpravu a uviedol, že očkujú sa všetci zdraví novorodenci medzi 4. dňom až do konca 6. týždňa života s minimálnou hmotnosťou 2 200 gramov pri dobrom klinickom stave a bez ďalšej rizikovosti. Z toho vyplýva, že maloletá mala byť očkovaná medzi 29. júnom 2010 a 6. augustom 2010. Ak dieťa nebolo očkované proti tuberkulóze do konca 6. týždňa života, očkuje sa po ukončení príslušných očkovaní, ktoré sa mali vykonať v 1. roku života; určené lehoty pre toto očkovanie u maloletej k dátumu uloženia pokuty uplynuli márne. Povinnosť zabezpečiť očkovanie maloletej vakcínou proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, prenosnej detskej obrne, vírusovému zápalu pečene typu B, invazívnym hemofilovým nákazám a pneumokokovým invazívnym ochoreniam vyplýva z § 51 ods. 1 písm. d) v spojení s ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a prílohou č. 2, časť A, bod 2 písm. a/ vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z. v znení vyhlášky MZ SR č. 273/2010 Z. z.. Očkovanie proti uvedeným ochoreniam je potrebné vykonať tromi dávkami a v 3., 5. a v 11. mesiaci života. Z toho vyplýva, že maloletá mala byť očkovaná 1. dávkou od 26. augusta 2010 do 26. septembra 2010, 2. dávkou od 26. októbra 2010 do 26. novembra 2010 a tieto určené lehoty pre tieto očkovania u maloletej k dátumu uloženia pokuty uplynuli márne, pričom za všetky uvedené očkovania bola uložená pokuta v súhrnnej výške 331 € a to práve pre márne uplynutie lehôt pre uvedené povinné očkovania.

Pokiaľ krajský súd v závere svojho rozsudku poukázal na novelizované znenie § 6 vyhlášky č. 585/2008 Z. z., ktorým mala byť vypustená povinnosť očkovať novorodencov proti tuberkulóze, tak žalovaný považuje tento názor krajského súdu za rozporný s vtedy platnou vyhláškou. Žalovaný uviedol, že vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z. z. nadobudla účinnosť od 1. januára 2009 a bola zmenená vyhláškou MZ SR č. 273/2010 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. júla 2010. Očkovanie novorodencov proti tuberkulóze v čase vydania rozhodnutia žalovaného a rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Trnava bolo povinné a ustanovené v uvedenej vyhláške. Povinné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze bolo zrušené až vyhláškou č. 544/2011 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2012. V čase nadobudnutia účinnosti vyhlášky MZ SR č. 544/2011 Z. z., ktorá zrušila povinné očkovanie proti tuberkulóze, bolo rozhodnutie žalovaného ako aj Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trnave niekoľko mesiacov právoplatné a preto uvedenú zmenu vyhlášky nemohol úrad vo svojom rozhodnutí zohľadniť.

Žalobkyňa sa písomne ku odvolaniu žalovaného vyjadrila a žiadala, aby Najvyšší súd SR v odvolacom konaní napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave ako súladný so zákonom potvrdil a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania vo výške 161,75 €. Rozhodnutie krajského súdu považuje za správne, pretože žalovaný žiadnym spôsobom nezdôvodnil v dôvodoch svojho rozhodnutia akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, neodôvodnil výšku uloženej pokuty, odkázal len na všeobecné závery, jeho rozhodnutie v časti odôvodnenia uloženej pokuty je neurčité a vôbec nezdôvodnil stanovenie maximálnej výšky pokuty s ohľadom na skutkovú situáciu a pomery účastníkov. Žalovaný podľa názoru žalobkyne nepochopil názor súdu, ktorý poukázal na zmenu legislatívy a chcel uviesť túto skutočnosť len na margo výšky pokuty, ktorá bola uložená v maximálnej výške, pričom žalovaný mohol zobrať do úvahy aj následnú zmenu legislatívy, o ktorej v čase rozhodovania vedel a na základe ktorej i konanie žalobkyne v časti porušenia povinnosti očkovania voči tuberkulóze nebolo správnym deliktom.

Z odôvodnenia:

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Rozsudok bol verejne vyhlásený 16. apríla 2014 podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, alebo zrušujú práva, alebo

povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 1 správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

Podľa § 47 ods. 2 správneho poriadku výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

V danom prípade Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave zákonným zástupcom maloletej za porušenie zákonných povinností uložil pokutu v zmysle § 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. v súhrnnej výške 331 €.

§ 56 Priestupky

(1) Priestupku na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí ten, kto

- a) sa bez preukázania závažných zdravotných alebo iných lekárskych zdôvodnených prípadoch nepodrobí očkovaniu, vyplývajúcemu z príslušných právnych predpisov, alebo nariadenému očkovaniu,
- b) nevykoná nariadenú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov,
- c) sa nepodrobí nariadenej izolácii alebo nestrpí nariadený zvýšený zdravotný dozor, lekárske dohľad alebo sa nepodrobí nariadeným karanténym opatreniam,
- d) nevykoná nariadené opatrenia na zabránenie šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí,
- e) sa nepodrobí nariadenému zákazu alebo obmedzeniu výkonu povolania z dôvodu ochorenia na prenosné ochorenie alebo podozrenia na prenosné ochorenie,
- f) nespĺní nariadené opatrenie pri ohrození verejného zdravia podľa § 48 ods. 4 písm. a/ až d/, f/ až i/ a n/,
- g) nespôsobuje s úradom verejného zdravotníctva alebo regionálnym úradom verejného zdravotníctva pri plnení nariadených opatrení na predchádzanie ochoreniam,
- h) poruší oznamovaciu povinnosť alebo povinnosť poskytnúť informácie podľa § 51 ods. 1 písm. c/,
- i) sa nepodrobí v súvislosti s predchádzaním prenosným ochoreniam lekárske vyšetreniam alebo diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, preventívnemu podávaniu protilátok alebo iných prípravkov, liečeniu prenosných ochorení, izolácii alebo karanténym opatreniam,
- j) neinformuje o svojom akútnom prenosnom ochorení alebo o svojom bacilonosičstve pri prijatí do zariadenia, v ktorom sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti, do zariadenia sociálnych služieb alebo do zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- k) nezabezpečí ako zástupca dieťaťa plnenie niektorej z povinností podľa § 51 ods. 1 a 2,
- l) vykonáva činnosť, na ktorú je potrebné podľa ustanovení tohto zákona osvedčenie o odbornej spôsobilosti, bez takéhoto osvedčenia.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 1659 € a v blokovom konaní do 99 €. Za nepodrobenie sa povinnému očkovaniu možno uložiť pokutu v súhrnnej výške 331 €.

(3) Priestupky podľa tohto zákona prejednávajú v rozsahu svojej pôsobnosti úrad verejného zdravotníctva, regionálny úrad verejného zdravotníctva a orgány verejného zdravotníctva uvedené v § 3 ods. 1 písm. d) až g). Na priestupky a na ich prejednanie sa vzťahuje osobitný predpis.⁶⁷⁾

⁶⁷⁾ Zákon Slovenskej národnej rady č. [372/1990 Zb.](#) o priestupkoch v znení neskorších predpisov

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutí vydaných na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), súd preskúmava iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom; súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Výška pokuty je výsledkom správneho uváženia zo strany správneho orgánu a súd iba skúma, či toto uváženie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 245 ods. 2 O.s.p.), či je v súlade s pravidlami logického myslenia, a či podklady pre taký úsudok boli zistené úplne a riadnymi procesnými postupmi.

Výšku pokuty správny orgán I. stupňa odôvodnil vo svojom rozhodnutí skutočne iba konštatovaním, že vzal do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ako aj možné zdravotné následky a zohľadnil ohrozenie zdravia dieťaťa, ako aj mieru rizika ohrozenia verejného zdravia prenosnými ochoreniami, proti ktorým účastníci konania odmietli očkovanie, pričom Úrad ako odvolací orgán takto určenú výšku pokuty bližšie neodôvodnil.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že obe napadnuté rozhodnutia správnych orgánov sú v časti týkajúcej sa uloženej pokuty nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Inštitút správneho uváženia vyžaduje – s ohľadom na jeho samotnú preskúmateľnosť v správnom súdnictve, ale aj s ohľadom na jeho zrozumiteľnosť účastníkom konania – odôvodnenie výšky pokuty z hľadiska všetkých zákonných kritérií. V rozhodnutí preto nestačí ani vymenovať zákonné kritériá, ktoré sú relevantné pri rozhodovaní o určení výšky pokuty, ale treba uviesť, v čom správny orgán vidí ich naplnenie.

Najvyšší súd SR považuje právny názor Krajského súdu v Trnave zatiaľ z právneho hľadiska za súladný s vnútroštátnou právnou úpravou a to totiž v časti pokiaľ sa stotožnil so žalovaným v tom, že žalobkyňa ako rodič maloletej tým, že nezabezpečila plnenie povinností uložených podľa § 51 ods. 1 písm. d/ a ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a § 6 ods. 1, 2 vyhlášky č. 585/2008 Z. z. a odmietla dať zaočkovať mal. L., dopustila sa ako zákonný zástupca dieťaťa podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z. priestupku, za ktorý možno uložiť pokutu.

Najvyšší súd SR si pre úplnosť veci dovoľuje vzhľadom na vyššie uvedenú konštatáciu krajského súdu upriamiť ďalšiu rozhodovacia činnosť správneho orgánu, vzhľadom na protichodné argumentácie procesných strán, i na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu zo dňa 15. marca 2012 vo veci Sergej Dmitrijevič Solomakhin proti Ukrajine (Sťažnosť č. 24429/03), v ktorej veci sa ESLP zaoberal i obdobnými problematickými otázkami, ktoré sú predmetom i tohto konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si v súvislosti s vyššie uvedeným rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vo veci Solomakhin proti Ukrajine dovoľí poznamenať, že v súčasnosti časť odbornej obce ako aj médiá viackrát reagovali v spojitosti s viacerými prípadmi týkajúcimi sa Slovenskej republiky vo veciach núteného očkovania maloletých detí nie príliš objektívnymi tvrdeniami, že Solomakhinova rodina obdržala spravodlivé zadostučinenie 2400 € vraj za nútené očkovanie a že na takéto odškodnenie za nútené očkovanie by tak mohol mať nárok každý aj na území Slovenskej republiky, kto by sa na súd obrátil z dôvodu, že k očkovaniu bol nútený zákonmi alebo úradmi.

Najvyšší súd SR i pre ďalšiu rozhodovacia činnosť správnych orgánov v Slovenskej republike v súvislosti s povinným očkovaním maloletých detí vzhľadom na uvedené považuje za potrebné poukázať na okolnosti prípadu vo veci Solomakhin, ktoré vyplývajú z vyššie uvedeného rozsudku ESLP:

V odseku 28. spomínaného rozsudku ESLP sa uvádza, že „Odvolávajúc sa na článok 2 Dohovoru, sťažovateľ sa sťažoval na ujmu na zdraví, ktorú mal utrpieť v dôsledku údajnej nevhodnej lekárskej starostlivosti. Konkrétne sa sťažoval, že výsledkom očkovania zo dňa 28. novembra 1998 boli viaceré chronické ochorenia. (...) Článok 8 Dohovoru, ktorý je relevantným právnym predpisom a ktorý znie nasledovne:

“1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného (...) života (...)

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho

blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.“

ESLP v rozsudku uvádza, že „povinný lekársky zásah, ak je čo i len minimálnej dôležitosti, činí zásah do tohto práva [právo na rešpektovanie súkromného života garantované čl. 8 Dohovoru] (...). Povinné očkovanie – ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť – rovnako činí zásah do práva na rešpektovanie súkromného života.“ Z rozsudku ESLP je teda jednoducho čitateľné, že obe procesné strany sa zhodujú, že k zásahu do tohto práva došlo.

Vzhľadom na uvedený podstatný obsah rozsudku ESLP podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR je nesmierne dôležité zdôrazniť, že právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru) nemožno považovať za právo absolútne a preto zásah do tohto práva automaticky neznamená aj porušenie tohto práva. ESLP štandardne skúma nasledujúce tri kritériá pri posudzovaní, či je zásah porušením práva: 1) či bol zásah vykonaný v súlade so zákonom, 2) či sledoval legitímny cieľ a 3) či bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR z rozsudku vo veci Solmakhin proti Ukrajine možno vyvodit' v súvislosti s povinným očkovaním maloletých detí záver, že právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru) nemožno považovať za absolútne. Fyzická integrita človeka je obsiahnutá v koncepte " súkromného života ", pričom povinný lekársky zásah, ak je čo i len minimálnej dôležitosti, činí zásah do tohto práva. Povinné očkovanie potom ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť rovnako činí zásah do práva na rešpektovanie súkromného života, ktoré zahŕňa osobnú, fyzickú a mentálnu integritu garantovanú článkom 8 ods. 1 Dohovoru. Takýto zásah preto neznamená automaticky porušenie práva, ak je vykonaný v súlade so zákonom, ak sleduje legitímny cieľ ochrany zdravia a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti (článok 8 ods. 2 Dohovoru).

V odseku 35 rozsudku ESLP explicitne konštatuje, že „tento zásah [vo veci Solomakhin] bol jasne v súlade so zákonom a sledoval legitímny cieľ ochrany zdravia,“ pričom v nasledujúcich odsekoch rozsudku ESLP dospel k záveru, po posúdení relevantných okolností a faktov, že tento zásah bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

Predtým ako štrasburský súd dospel ku všeobecnejšiemu záveru, sudcovia starostlivo posudzovali, či „lekársky zásah nebude sťažovateľovi na ujmu do takej miery, že by narušil rovnováhu záujmov medzi sťažovateľovou osobnou integritou a verejným záujmom ochrany zdravia obyvateľstva (...).“

Najvyšší súd SR v danom prípade, vzhľadom na obsah a na právne závery vyplývajúce z rozsudku ESLP vo veci Solomakhin proti Ukrajine, zdôrazňuje, že postupom ukrajinských súdov došlo vo vzťahu k sťažovateľovi Solomakhinovi iba k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý hovorí o práve na spravodlivé súdne konanie a nie aj k porušeniu článku 8 Dohovoru, ktorý hovorí o práve na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Teda suma 2400 € bola priznaná rodine sťažovateľa za prieťahy v súdnych konaniach, ku ktorým došlo postupom ukrajinských súdov, teda za porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru. Spravodlivé zadost'učinenie, o ktoré sťažovateľ žiadal za údajné porušenie článku 8 Dohovoru, ESLP pochopiteľne odmietol priznať, keďže dospel k záveru, že k žiadnemu porušeniu článku 8 Dohovoru nedošlo.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti za daného skutkového a právneho stavu veci sa Najvyšší súd SR stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že žalobkyňa tým, že odmietla dať zaočkovať mal. L., dopustila sa ako zákonný zástupca dieťaťa podľa § 56 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. priestupku, za ktorý správny orgán oprávnene uložil sankciu.

Keďže podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd o otázkach, ktoré boli dôvodom na podanie žaloby žalobcov o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, nerozhodol svojvoľne, a keďže najvyšší súd nezistil dôvod na zmenu ani zrušenie napadnutého rozsudku považujúc za správny nielen jeho výrok ale čiastočne aj jeho odôvodnenie, ktoré je v časti týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu vo veci uloženia pokuty logické, jasné a zrozumiteľné a nezistil v tejto časti rozhodnutia žiadny rozpor s Občianskym súdnym poriadkom, ani správnym poriadkom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal ich náhradu v uplatnenej výške 161,75 €, ktoré pozostávajú z náhrady trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej

služby poskytnutej advokátom žalobkyni podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z., vyjadrenie k odvolaniu žalovaného vo výške 127,16 € + režijný paušál 7,63 € +20% DPH.

69. ROZHODNUTIE

I. Ak konaniu daňového subjektu vzhľadom na skutkové okolnosti posudzovanej veci chýba akýkoľvek ekonomický zmysel, je potom potrebné vzhľadom na všetky okolnosti posudzovanej daňovej veci vyvodiť logický záver, že i napriek formálnemu deklarovaniu podmienok vyplývajúcich zo zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, bolo v danom prípade zo strany daňového subjektu sledovanie jediného účelu, a to iba získanie nadmerného odpočtu.

II. Nemožno potom takémuto konaniu daňového subjektu prostredníctvom daňového práva poskytnúť pre daňové účely príslušnú ochranu v rámci súdneho prieskumu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. júla 2014, sp. zn. 2 Sžf 44/2013)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného uvedeného v záhlaví tohto rozsudku, ktorým podľa § 48 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov potvrdil dodatočný platobný výmer Daňového úradu Kráľovský Chlmec zo dňa 27. apríla 2010, ktorým vyrubil žalobcovi rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie máj 2008 v sume 113 869, 41 €. Krajský súd v Košiciach takto rozhodol, keď sa stotožnil so žalovaným ako i správcom dane, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie zákonných podmienok pre odpočítanie dane z pridanej hodnoty v zdaňovacom období máj 2008 v príslušných finančných čiastkach. Taktiež v súlade so zákonom správca dane ponechal daň z pridanej hodnoty, ktorú žalobca vykázal ako vlastnú daňovú povinnosť, ktorú je povinný ako platiteľ DPH odviešť vo výške uvedenej v podaných daňových priznaniach za už uvedené zdaňovacie obdobie. Nákup drevených plotov, jablčných dební drevených a tokajského vína samorodného suchého sudového v príslušných množstvách žalobca preukazoval iba dodávateľskými faktúrami a pokladničnými dokladmi (výdavkové a príjmové pokladničné doklady), pričom všetky faktúry, ako aj pokladničné doklady, vystavoval M. V. ako konateľ žalobcu a tiež ako konateľ dodávateľov Baravin, s.r.o., Naft-SM Gastroslovakia, s.r.o., BRSC, s.r.o., Royal Tokaj, s.r.o., a Drevo SK, s.r.o.. Krajský súd sa stotožnil so závermi právneho predchodcu žalovaného, že posudzované plnenia nesledovali skutočný obchodný účel a boli len nástrojom na získanie daňovej výhody - finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Dôvodom neuznania odpočítania dane z predmetných plnení bola skutočnosť, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal reálne uskutočnenie deklarovaných zdaniteľných obchodov, t.j., že uvedení dodávateľia skutočne zrealizovali fakturované zdaniteľné obchody a žalobca ich prijal a použil na dodávky tovarov ako platiteľ DPH. Z výsledkov daňovej kontroly vykonanej u žalobcu za predmetné zdaňovacie obdobia vyplynulo, že tovar sa pohyboval v reťazci obchodných spoločností prepojených na osobu M. V., ktorý bol v postavení konateľa a spoločníka.

Tovar, ktorý bol deklarovaný na sporných faktúrach, bol uskladnený v jednom sklade, neopustil tento sklad a menil iba vlastníka z jednej spoločnosti, kde bol konateľom M.V. do ďalšej spoločnosti, kde tiež M.V. vystupoval ako konateľ. Krajský súd ďalej dôvodil, že podľa vyjadrenia konateľa žalobcu tovar bol v rámci jedného skladu premiestňovaný z jedného miesta v sklade na ďalšie skladovacie miesto, pričom konateľ žalobcu nevedel preukázať ani spôsob tohto tzv. preskladnenia tovaru, ani s tým súvisiace režijné náklady a nezdôvodnil ani obchodný, respektíve ekonomický účel takýchto presunov tovarov, ktoré mali byť ponímané ako obchodné aktivity medzi jednotlivými obchodnými spoločnosťami, ktorých bol konateľom. Podľa krajského súdu konštatovanie správca dane, ako i žalovaného v ich rozhodnutiach o tom, že u žalobcu nebol vytvorený predpoklad ekonomickej činnosti v rozsahu, ako to deklaroval v podaných daňových priznaniach, v dôsledku čoho žalobca ani nevykonával reálnu ekonomickú činnosť, je v súlade so zisteniami správca dane. Žalobca nezamestnával žiadnych zamestnancov, nevlastnil žiaden hnutelný alebo nehnuteľný majetok, dopravné prostriedky, neúčtoval žiadne režijné náklady v súvislosti s podnikateľskou činnosťou a tvrdenie žalobcu, že výkony u neho, tzv. preskladňovanie tovaru vykonávali zamestnanci spoločnosti Jomado, s.r.o., bez preukázania tohto tvrdenia, nepostačuje pre záver, že žalobca vykonával reálnu ekonomickú činnosť.

Pokiaľ žalobca namietal, že správca dane nedisponuje žiadnym priamym ani nepriamym konkrétnym dôkazom, ktorý by vyvrátil uskutočnenie zdaniteľných plnení a dodanie tovaru, tak krajský súd sa s touto argumentáciou žalobcu nestotožnil a uviedol, že podanými daňovými priznaniami za príslušné zdaňovacie obdobia si žalobca uplatnil hmotnoprávny nárok na vrátenie nadmerného odpočtu DPH a z ustanovenia § 29 ods. 8 a § 15 zákona č. 511/1992 Zb. vyplýva, že je povinnosťou platiteľa DPH preukázať oprávnenosť uplatňovaných nárokov na odpočet DPH. Ustanovenie § 49 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona podmieňuje vznik práva na odpočet DPH zaplatenej za dodanie tovaru alebo služby tým, aby bolo preukázané dodanie tovaru alebo

služby inou zdaniteľnou osobou - touto inou zdaniteľnou osobou je osoba, ktorá vystavila faktúru za dodanie tovaru alebo služby a aj preto nebolo povinnosťou správcu dane v rámci daňovej kontroly zabezpečiť dôkazy, ktoré by vyvracali uskutočnenie sporných zdaniteľných plnení, naopak, bolo povinnosťou žalobcu preukázať ich uskutočnenie.

Krajský súd považoval za zákonný i postup správcu dane, ktorý ponechal daň na výstupe, pokiaľ išlo o žalobcom tvrdené zdaniteľné obchody týkajúce sa predaja drevených plotov, jablčných dební drevených, hoci tieto obchody podľa zistení správcu dane neboli reálne uskutočnené a žalobcovi tak nevznikla daňová povinnosť z titulu dodania tovaru. Takýto postup správcu dane bol v súlade s § 71 ods. 6 zákona č. 222/2004 Z. z., ktorého obsahom je premietnutie článku 203 Smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH ("daň z pridanej hodnoty platí každá osoba, ktorá uvedie túto daň na faktúre").

Žalobca vystavil odberateľské faktúry, ktorými deklaroval predaj uvedených komodít, na ktorých uviedol DPH, a preto bol povinný i v zmysle § 71 ods. 6 zákona o DPH odviesť daň uvedenú v predmetných faktúrach do štátneho rozpočtu SR. Pokiaľ žalobca vystavil tieto faktúry len formálne a k dodaniu deklarovaných tovarov nedošlo, mal potom právo postupovať podľa § 75 ods. 7 zákona o DPH a urobiť nápravu podaním dodatočného daňového priznania za príslušné zdaňovacie obdobia.

Krajský súd taktiež dôvodil, že pokiaľ žalobca namietal, že postupom správcu dane v priebehu daňovej kontroly došlo vo vzťahu k nemu k porušeniu zásady proporcionality, tak táto skutočnosť v priebehu preskúmovacieho konania nebola preukázaná. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že princíp proporcionality je normatívne zakotvený v článku 52 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a predstavuje jednu zo všeobecných právnych zásad, ktoré sú základom právneho poriadku Európskej únie. Je rešpektovaná v rozhodovacej praxi Súdneho dvora Európskej únie, ako aj Ústavného súdu SR, ktorý vo svojom náleze č. PL ÚS 3/00 poskytol výklad tejto zásady a že podstatu zásady proporcionality zovšeobecnil Ústavný súd SR aj v náleze PL ÚS 67/07.

Prvostupňový súd uviedol, že je nesporné, že žalobca ako fyzická osoba - podnikateľ bol súčasne spoločníkom a konateľom niekoľko desiatok obchodných spoločností, ktoré uskutočňujú medzi sebou ako platitelia dane z pridanej hodnoty zdaniteľné obchody. M.V. v týchto obchodných spoločnostiach vykonával súčasne všetky činnosti súvisiace s obchodno - ekonomicky a organizačno - výrobnými aktivitami týchto spoločností a podľa vlastného vyjadrenia bol v celom reťazci svojich obchodných spoločností nezastupiteľný a ku všetkým preberaným skutočnostiam mohol iba on podať vyjadrenia a predkladať dôkazné prostriedky ku kontrole, preto bol súbežný výkon daňových kontrol u viacerých týchto spoločností nevyhnutný v záujme najúplnejšieho zistenia skutkového stavu veci. Realnosť uskutočnených obchodov bolo možné preukázať iba zisťovaním pohybu tovaru v reťazci spoločností, v ktorých M.V. bol konateľom. Snahou správcu dane bolo zistiť pôvod tovaru, t.j. kto bol prvotným dodávateľom tovaru, cez ktorú obchodnú spoločnosť v reťazci obchodných spoločností, v ktorých je žalobca konateľom, sa tovar do tohto reťazca dostal, resp. kedy tovar a cez ktorú spoločnosť opustil tento reťazec obchodných spoločností. Postup správcu dane bol preto v súlade so zásadou proporcionality. Žalobca, ktorý bol súčasne konateľom ďalších obchodných spoločností, si musel byť vedomý toho, že pri uplatňovaní nároku na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty môže byť dôvodnosť uplatnených nárokov predmetom daňových kontrol zo strany príslušných správcov dane a pri týchto daňových kontrolách správcovia dane realizujú svoje zákonné oprávnenie. Podľa krajského súdu z týchto dôvodov nemožno preto akceptovať námietku žalobcu týkajúcu sa veľkého počtu súčasne vykonávaných daňových kontrol v obchodných spoločnostiach, ktorých konateľom bol žalobca. Veľkému počtu spoločností personálne a majetkovo prepojených jeho osobou musel zodpovedať aj počet daňových kontrol.

Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal odvolanie žalobca a žiadal, aby Najvyšší súd SR v odvolacom konaní napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že predmetné rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR v spojení s dodatočným platobným výmerom Daňového úradu Kráľovský Chlmec zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a žalovaného zaviazke k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania. Žalobca má za to, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v napadnutom rozsudku tiež neuviedol, že na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v zmysle § 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. Jediným argumentom v tomto prípade je skutočnosť, že žalobca preukazoval predmetné obchody len faktúrami, resp. pokladničnými dokladmi a nesplnil zákonné podmienky uvedené v § 49 zákona o DPH, a preto je žalobca toho názoru, že prvostupňový súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Skutočnosť, že medzi spoločnosťami existuje personálne prepojenie nie je sama osebe spôsobilá mať výpovednú hodnotu vo vzťahu k uskutočneniu (neuskutočneniu) akéhokoľvek plnenia. Pokiaľ žalovaný ako i krajský súd argumentovali, že žalobca nepreukázal existenciu režijných nákladov a že

nebol u neho vytvorený predpoklad ekonomickej činnosti v rozsahu, ktorý deklaroval, žalobca poukázal v tejto súvislosti práve na jeho personálne prepojenie s podnikateľskými subjektmi, s ktorými obchodoval. Tieto podnikateľské subjekty v podstate fungovali vo forme blízkej holdingu, ktorý spája výhody veľkých podnikov (napr. ekonomickú silu, kapacitné možnosti, významnejšie postavenie na trhu), s výhodami podnikov menších jednotiek holdingu (napr. pružnosti). Skutočnosť, že daňový subjekt neúčtuje o režijných nákladoch (vodné, stočné, spotreba elektrickej energie), neznamená automaticky, že by tento daňový subjekt nevykonával reálne žiadnu činnosť a nemal vytvorené reálne podmienky na uskutočnenie zdaniteľných obchodov. Poukázal na to, že zákonom nie je zakázané, aby 1 podnikateľský subjekt využíval so súhlasom ďalšieho podnikateľského subjektu služby telekomunikačných operátorov, energiu, vodu či plyn, za ktoré platí ako odberateľ podnikateľský subjekt odlišný od daňového subjektu, obzvlášť, ak sú personálne prepojené. Z faktu, že si žalobca neúčtoval prevádzkovú réžiu a nemal zamestnancov, príp., že nemal vlastné skladovacie priestory, nie je možné teda automaticky vyvodit', že uskutočnené zdaniteľné obchody boli nereálne a s touto skutočnosťou sa krajský súd nezaoberal.

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky sa písomne k odvolaniu žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach vyjadrilo a uviedlo, že žalovaný trvá na svojom rozhodnutí zo dňa 30. augusta 2011 a jeho odôvodnení a v plnom rozsahu sa stotožňuje s právnym posúdením veci uvedeným v napadnutom rozsudku Krajského súdu v Košiciach. Žalovaný zároveň žiadal vo svojom písomnom vyjadrení, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil a zaviazal žalobcu na zaplatenie trov konania.

Z odôvodnenia:

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako i konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie žalobcu prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu nie je možné vyhovieť a to z nasledovných dôvodov:

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods.1 OSP).

Podľa § 250i ods. 3 OSP na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd nezistil procesné vady, ktoré by samy o sebe boli dôvodom pre zrušenie rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach. Rozsudok krajského súdu sa dostatočne podrobne zaoberá skutkovými zisteniami správnych orgánov, námietkami žalobcu, ako aj vyjadreniami správnych orgánov na tieto námietky. Odvolací súd sa preto v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi prvostupňového rozsudku, ktoré zodpovedajú obsahu spisu a tieto dôvody si odvolací súd osvojuje ako svoje vlastné.

Najvyšší súd prvostupňový rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny potvrdil a súčasne odkazuje na jeho podrobné dôvody vo vzťahu ku všetkým dôvodom podaného odvolania, ktoré sú prakticky totožné s dôvodmi samotnej žaloby a s ktorými sa krajský súd náležite po stránke skutkovej aj právnej vysporiadal a odvolací súd nevidí dôvod na zopakovanie vecne správnych dôvodov rozsudku krajského súdu.

Podľa § 219 ods. 2 OSP odvolací súd len dopĺňa dôvody prvostupňového rozsudku nasledovne:

Podľa § 2 ods. 3 zákona o správe daní správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo.

Podľa § 2 ods. 6 zákona o správe daní pri uplatňovaní daňových predpisov v daňovom konaní sa berie do úvahy vždy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre určenie alebo vybratie dane.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o správe daní, daňovou kontrolou zamestnanec správca dane zisťuje alebo preveruje základ dane alebo iné skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane alebo vznik daňovej povinnosti, a to u daňového subjektu alebo na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje. Daňová kontrola sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie účelu podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu. Za daňovú kontrolu sa považuje aj kontrola oprávnenosti vrátenia dane alebo kontrola na zistenie oprávnenosti nároku na vrátenie nadmerného odpočtu podľa osobitného zákona, alebo kontrola uplatnenia daňového bonusu podľa osobitného zákona, alebo kontrola použitia tovaru oslobodeného od dane podľa osobitných zákonov.

Podľa § 29 ods. 8 zákona o správe daní, daňový subjekt preukazuje skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v priznaní, hlásení a vyúčtovaní, alebo na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane v priebehu daňového konania, ako aj vierohodnosť, správnosť alebo úplnosť povinných evidencií alebo záznamov vedených daňovým subjektom. Jednou zo základných zásad daňového konania je v zmysle zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, zásada zákonnosti, ktorá ustanovuje povinnosť pre správcu dane v daňovom konaní postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 2 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb.). V zmysle zásady súčinnosti (§ 2 ods. 2 zákona č. 511/1992 Zb.) správca dane postupuje v daňovom konaní v úzkej súčinnosti s daňovými subjektmi. Pre daňovú kontrolu a daňové konanie je jednou z najvýznamnejších zásad tzv. zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb.), podľa ktorej správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo.

Účelom daňového konania je zistenie, či si daňové subjekty splnili v súlade s príslušnými hmotnoprávnymi predpismi svoje povinnosti voči štátnemu rozpočtu. Zákon o správe daní a poplatkov preto zakotvuje oprávnenie daňových orgánov, aby mohli zisťovať, či daňové subjekty si splnili svoje povinnosti stanovené príslušnými hmotnoprávnymi predpismi. Keďže ide o fiškálne záujmy štátu, zákon o správe daní a poplatkov obsahuje osobitnú úpravu zisťovania, preverovania základu dane, alebo iných skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane alebo daňovej povinnosti daňového subjektu.

Podľa § 29 ods. 1 zákona o správe daní dokazovanie vykonáva správca dane, ktorý vedie daňové konanie.

Podľa § 29 ods. 2 zákona o správe daní, správca dane dbá, aby skutočnosti rozhodujúce pre určenie daňovej povinnosti boli zistené čo najúplnejšie a nie je pri tom viazaný iba návrhmi daňových subjektov.

Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. v platnom znení právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť.

Podľa § 49 ods. 2 písm. a/ zákona o DPH platiteľ môže odpočítať od dane, ktorú je povinný platiť, daň z tovarov a služieb, ktoré použije na účely svojho podnikania ako platiteľ, s výnimkou ods. 3 a 6. Platiteľ môže odpočítať daň, ak je daň voči nemu uplatnená iným platiteľom v tuzemsku z tovarov a služieb, ktoré sú alebo majú byť platiteľovi dodané.

Podľa § 51 ods. 1 písm. a/ zákona o DPH právo na odpočítanie dane podľa § 49 môže platiteľ uplatniť, ak pri odpočítaní dane podľa § 49 ods. 2 písm. a/ má faktúru od platiteľa vyhotovenú podľa § 71.

Vzhľadom na uvedené, napriek tomu, že žalobca predložil ako dôkazy predmetné faktúry, ktoré majú vyvrátiť tvrdenie žalovaného, tak správca dane, ako i žalovaný správne vyhodnotili dôkazy predložené žalobcom ako nedôveryhodné.

Podmienky uvedené v § 49 ods. 1 a 2 písm. a/ a § 51 ods. 1 písm. a/ zákona o DPH sú hmotnoprávnej povahy a na ich bezpodmienečné splnenie sa viaže nárok na odpočet.

Naopak, zákonodarca požaduje (pre ľahkú zneužitelnosť), aby platiteľ, ktorý nárok na odpočet uplatňuje, preukázal existenciu podmienok, ktoré pre nárok na odpočet stanovil zákon. Pokiaľ si platiteľ uplatňuje nárok na odpočítanie dane z dodávateľskej faktúry, musí byť schopný preukázať, že zdaniteľné obchody boli reálne uskutočnené.

Na základe vyššie uvedených skutočností správca dane svoj záver, že sa zdaniteľné plnenie, ktoré si uplatnil žalobca v daňovom priznaní, neuskutočnilo, podložil skutkovými zisteniami s konkrétnym odkazom na vykonané dôkazy a ich obsah, ktoré vyhodnotil a dostatočne zdôvodnil, na základe čoho podľa názoru najvyššieho súdu dospel k oprávneným pochybnostiam o neuskutočení zdaniteľných plnení.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že skutkový stav bol nesprávne právne posúdený, najvyšší súd sa s touto námietkou žalobcu nestotožňuje. V danom prípade totiž nepostačuje, pokiaľ si platiteľ uplatňuje nárok na odpočítanie dane z dodávateľskej faktúry, iba predloženie účtovných dokladov a zmlúv, pretože uskutočnenie zdaniteľného plnenia je potrebné preukázať nielen po formálnej, ale aj po obsahovej stránke. K tejto námietke dáva žalobcovi súd do pozornosti, že v zmysle ustanovenia § 29 ods. 8 zákona o správe daní je dôkazné bremeno na strane daňového subjektu. V daňovom konaní je povinnosťou daňového subjektu preukázať všetky tvrdené skutočnosti, pričom správca dane tieto dôkazy posudzuje. Správca dane, ktorý získa oprávnené pochybnosti o tom, či bola predmetná služba dodaná, nie je povinný dokazovať jej nedodanie, ale daňový subjekt musí vedieť preukázať uskutočnenie zdaniteľného plnenia osobou uvedenou v predkladaných faktúrach, pokiaľ si uplatňuje nárok na odpočítanie dane z dodávateľskej faktúry. Ak daňovník neunesie v tomto zmysle dôkazné bremeno, nemôže byť úspešný v uplatnení nároku na odpočet DPH.

Žalobca ako podnikateľský subjekt má byť dostatočne oboznámený so svojimi povinnosťami daňovníka vo vzťahu k správcovi dane, ktoré vyplývajú z daňových zákonov (plnenie daňových povinností je jedna z podstatných podmienok podnikania). Dá sa preto oprávnene očakávať od daňovníka vedomosť o tom, že má v zmysle daňových predpisov preukázať pri predpokladanej daňovej kontrole, že k zdaniteľnému plneniu skutočne došlo a taktiež musí vedieť preukázať, že kto uvedenú službu skutočne aj reálne poskytol.

V odôvodnení rozhodnutia sa prvostupňový súd vysporiadal so všetkými skutkovými aj právnymi otázkami majúcimi význam pre posúdenie prejednávanej veci. V rozhodnutí uviedol zákonné ustanovenia, na základe ktorých dospel k právnemu záveru a dostatočným spôsobom sa vysporiadal aj s právnou argumentáciou žalobcu.

Najvyšší súd v konaní žalovaného správneho orgánu nezistil ani takú vadu, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250j ods. 3 O.s.p.), v dôsledku čoho nemožno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu alebo jeho postup nie je v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade stotožňuje s Krajským súdom v Košiciach, ktorý vyslovil záver, že akceptuje stanovisko žalovaného správneho orgánu, podľa ktorého hlavným cieľom žalobcom deklarovaných obchodných aktivít bolo získanie daňovej výhody, pretože žalobcom tvrdené zdaniteľné obchody neboli vytvorené za ekonomickým účelom.

Najvyšší súd SR považuje za potrebné vzhľadom na skutkový stav danej veci zdôrazniť, že je toho názoru, že vzhľadom na všetky okolnosti posudzovanej daňovej veci, vyplýva potom logický záver, že jediným účelom i napriek formálnemu deklarovaniu podmienok vyplývajúcich zo zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, bolo v danom prípade iba získanie nadmerného odpočtu, pričom konanie žalobcu vzhľadom na skutkové okolnosti posudzovanej veci postráda akýkoľvek ekonomický zmysel, a preto takémuto konaniu daňového subjektu nemožno prostredníctvom daňového práva poskytnúť pre daňové účely príslušnú ochranu v rámci súdneho prieskumu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na závery uvedené vyššie považoval námietky žalobcu uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu za nedôvodné, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci a preto napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, stotožniac sa v zásade aj s dôvodmi jeho rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), nakoľko pri nedostatku žalobných dôvodov pre zrušenie napadnutého rozhodnutia nezistil ani okolnosti, ku ktorým by musel prihladiť z úradnej povinnosti.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a tiež s prihliadnutím na závery obsiahnuté v dôvodoch rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd SR nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od právneho názoru krajského súdu v danej veci odchyľil (napr. zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), a preto v zmysle ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. za použitia ust. § 246c ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu ako súladný so zákonom potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd SR v zmysle ust. § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. za použitia ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.. Žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

70. ROZHODNUTIE

I. Konštrukcia generálnej klauzuly, ako je zakotvená v zákone číslo 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (§ 8 ods. 2) vo vzťahu k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám je nevyhnutná, pretože v súťažnom práve nikdy nemožno normatívne zakotviť úplný výpočet spôsobov, ktorými možno zneužiť moc na trhu na ujmu ostatných účastníkov trhu.

II. Význam generálnej klauzuly v súťažnom práve spočíva v tom, že pokiaľ určité konanie napĺňa jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené v zákone pomenovanou skutkovou podstatou, je konaním zakázaným, a to so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúci subjekt vyplývajú. Akékoľvek konanie, ktoré napĺňa znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia, a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.

III. Konceptia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané.

IV. Argumentácia žalobcu, že v jeho správaní ide "o novú skutkovú podstatu", za ktorú by nemal byť sankcionovaný, je právne irelevantná v súťažnom práve. Pokiaľ súťažitelia používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia, tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti, a potom by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa "novú praktiku", ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva, a preto i na prípady, v ktorých ide o určitú "novosť" praktík v zneužití na trhu", je aplikácia generálnej klauzuly ako inštitútu súťažného práva súladná so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže ako i s článkom 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. apríla 2013, sp.zn. 2 Sžpu 1/2012)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru zneužívania dominantného postavenia zo dňa 10. decembra 2010, a to podľa § 250 j ods. 2 písm. a/, c/, d/ O.s.p., ktorými rozhodnutiami Rada v rozkladovom konaní potvrdila rozhodnutie protimonopolného úradu, ktorým úrad rozhodol, že:

- konanie žalobcu v čase od 1. januára 2006 do 31. decembra 2006 spočívajúce v objektívne neodôvodnenom uplatňovaní rozdielných zrážok alebo prirážok k základnej veľkoobchodnej cennikovej cene benzínu voči jednotlivým odberateľom benzínu je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov na úrovni veľkoobchodu na území Slovenskej republiky podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len „ZoHS“) a je preto podľa § 8 ods. 6 tohto zákona zakázané,
- konanie spoločnosti v čase od 1. januára 2005 do 31. decembra 2006 spočívajúce v objektívne neodôvodnenom uplatňovaní rozdielných zrážok alebo prirážok k základnej veľkoobchodnej cennikovej cene nafty voči jednotlivým odberateľom nafty je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja nafty na úrovni veľkoobchodu na území Slovenskej republiky podľa § 8 ods. 2 ZoHS a je preto podľa § 8 ods. 6 tohto zákona zakázané,
- zároveň uložil obchodnej spoločnosti žalobcu povinnosť zaplatiť za vyššie uvedené protiprávne konanie pokutu vo výške 9 028 746 € do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutia správnych orgánov vydané v inštančnom postupe, keď dospel k záveru, že výrok prvostupňového správneho orgánu vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, na ktorý v zmysle záverov krajského súdu nemožno aplikovať generálnu klauzulu v zmysle § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Krajský súd poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky v konaniach 3Sžh/3/2010, 4Sžhu/1/2011, z ktorých vyplýva, že identifikovanie praktík zneužitia dominantného postavenia uvedených vo výroku rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo správnou úvahou, musí byť logické a racionálne. Vymedzenie praktiky musí byť jednoznačné a nezameniteľné tak, aby bolo možné danú konkrétnu praktiku zakázať, uložiť povinnosť zdržať sa takéhoto konania, alebo odstrániť protiprávny stav. Krajský súd ďalej uviedol, že z uvedených rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že „podmienky správneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď nová skutková podstata s konštitutívnymi účinkami ustálená žalovaným musí rešpektovať zásady správneho trestania, t.j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu.“ Krajský súd ďalej uviedol, že protimonopolný úrad nesprávne právne posúdil skutok zneužívania dominantného postavenia, keď klasifikoval konanie spoločnosti Slovnaft, a.s., ako zneužitie dominantného postavenia formou diskriminácie, ale posudzoval ho podľa generálnej klauzuly zneužívania dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, namiesto aplikácie § 8 ods. 2 písm. c/ zákona o ochrane hospodárskej súťaže, v ktorom je definovaná osobitná skutková podstata zneužitia dominantného postavenia formou diskriminácie. Taktiež podľa názoru krajského súdu úrad mal v konaní preukázať, že konanie Slovnaft, a.s., bolo spôsobilé obmedziť, respektíve narušiť hospodársku súťaž na trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať, a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu a podľa názoru krajského súdu tieto skutočnosti v napadnutých rozhodnutiach správnych orgánov absentovali. Tiež musí byť relevantne preukázané, že takéto konanie bolo spôsobilé znevýhodniť jednotlivých dotknutých podnikateľov v súťaži, t.j. dostatočným spôsobom preukázať vylučovací efekt posudzovaného konania. Pre posúdenie veci je nedostačujúce zo strany úradu preukazovanie zistení o diskriminácii odberateľov prostredníctvom štatistických metód - ekonometrickými, regresnými analýzami, keď krajský súd mal za to, že použitie štatistických metód pri preukazovaní porušenia zákona v rámci správneho trestania nie je podľa názoru súdu dostatočným a jednoznačným dôkazom, že došlo k porušeniu zákona, keďže štatistickými metódami nie je možné dokázať porušenie zákona, iba ak s určitou mierou pravdepodobnosti, ale nie nad akúkoľvek pochybnosť. Podľa krajského súdu v zmysle zásady v pochybnostiach v prospech obvineného, ktorá sa uplatňuje i pri správnom trestaní, nemohol protimonopolný úrad založiť zodpovednosť žalobcov za správny delikt zneužívania dominantného postavenia na zistení, že pravdepodobne sa uvedená spoločnosť dopustila porušenia zákona na základe štatistických metód a podľa krajského súdu sú rozhodnutia správnych orgánov v danej veci nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov v zmysle § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p., nakoľko v nich absentujú akékoľvek iné dôkazy, okrem štatistických analýz. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, na základe čoho dospel žalovaný k svojim záverom o diskriminácii niektorých odberateľov, ani k vyčísleniu získaného údajného majetkového prospechu, nepreukázal žiaden negatívny dopad konania žalobcu na hospodársku súťaž a nevysporiadal sa s námietkami žalobcu.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal odvolanie žalovaný a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako nezákonný zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Úradu nie je zrejmé na základe akých zistení a argumentov krajský súd dospel k svojim záverom uvedeným v dôvodoch napadnutého rozsudku, je nejasný a nezrozumiteľný. Necelé 4 strany rozsudku z 28 strán tvoria právny názor súdu, v ktorom podľa žalovaného len zhrnul žalobcove argumenty bez ich ďalšieho dodatočného vysvetlenia. Pokiaľ ide o vysporiadanie sa s námietkami žalobcu, tak úrad má za to, že sa s každou jednou námietkou žalobcu vysporiadal dôkladne a venoval sa každej, či už v prvostupňovom alebo v druhostupňovom rozhodnutí. Z napadnutého rozsudku nevyplýva, či argumenty úradu vôbec súd vzal na zreteľ, respektíve v čom videl ich nelogickosť a neracionálnosť. Takmer dve strany rozsudku krajského súdu zo štyroch, kde sú dôvody zrušenia správnych rozhodnutí, tvoria tvrdenia ohľadom generálnej klauzuly, ktoré sa opakujú. Taktiež pokiaľ krajský súd na strane 27 svojho rozsudku stručne konštatuje, že úrad sa mal zamyslieť aj nad otázkou posúdenia relevantného trhu, tak úradu nie je zrejmé, ako si má toto tvrdenie súdu vyložiť, keď úrad sa zaoberá touto otázkou, ktorá je veľmi zložitá v každom jednotlivom prípade dôkladne a precízne a preto je takéto konštatovanie krajského súdu pre úrad nezrozumiteľné a zmätočné. Naopak, v dôvodoch rozhodnutia súdu absentuje, v čom úrad mal pochybiť a čo konkrétne a nedostatočne zistil. V tomto kontexte úrad poukázal na to, že otázkam relevantného trhu sa v prvostupňovom rozhodnutí venoval na 28 stranách, kde podrobne uviedol všetky, pre relevantný trh podstatné skutočnosti. Krajský súd vôbec nevysvetlil svoje právne argumenty ohľadne relevantného trhu aj v súvislosti s procesným právom žalovaného na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. februára 2012, sp. zn. 2Sžhu/1/2011, ktorým bolo rozhodnutie krajského súdu zrušené práve z dôvodov nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia. Z ustálenej judikatúry podľa úradu vyplýva, že posudzovanie a vymedzovanie relevantného trhu by naďalej malo byť výlučne v kompetencii úradu.

Pokiaľ krajský súd odporúča úradu, aby konanie žalobcu subsumoval pod ust. § 8 ods. 2 písm. c/ zákona o ochrane hospodárskej súťaže, tak sa vôbec nezaoberal argumentmi úradu, ktorými sa snažil vysvetliť

podstatu a spôsob konania žalobcu a aký malo jeho konanie v skutočnosti efekt. Konanie žalobcu je podľa úradu špecifické v tom, že ide výlučne o postihnutie vykorisťovateľskej praktiky a v žiadnom prípade nejde o jej kombináciu s vylučovacou praktikou žalobcu, najmä z dôvodu, že konaním žalobcu nedošlo k vylučovaniu konkurentov z trhu. V danom prípade nebolo preto možné subsumovať konanie žalobcu pod uvedenú skutkovú podstatu, ako sa to mylne domnieva krajský súd, pretože uvedená skutková podstata predstavuje vylučovaciu praktiku a táto skutková podstata postihuje iné konanie, ako spáchané žalobcom, postihuje vylučovanie podnikateľov z trhu nanajvýš v kombinácii s vykorisťovaním, ale v žiadnom prípade táto skutková podstata nepostihuje výlučne vykorisťovateľské správanie podnikateľa a preto v danom prípade bolo nevyhnutné, aby úrad subsumoval konanie žalobcu pod generálnu klauzulu. Žalobca však v danom prípade svojim konaním vykorisťoval tých podnikateľov (nie konkurentov), ktorí nemohli podniknúť adekvátne kroky k svojej ochrane, čo bolo dosiahnuteľné len tým, že by mali možnosť prejsť ku konkurencii. Títo podnikatelia, ktorí boli vykorisťovaní, boli v postavení, že museli PHM od žalobcu odoberať aj napriek tomu, že to nebola cena, na ktorú mali vzhľadom na zaužívané postupy žalobcu nárok. Naopak, žalobca im stanovil cenu s prirážkou len preto, že mal vedomosť o tom, že pre nich nebolo možné prejsť ku konkurencii a žalobca mal dostatočnú vedomosť o tom, že títo podnikatelia nemajú podmienky a možnosť na prechod ku konkurencii a túto skutočnosť aj využil.

K námietke krajského súdu, že úrad nepreukázal negatívny dopad konania žalobcu na súťaž, úrad uviedol, že je ustálenou súťažnou praxou, že pri vykorisťovateľskej praktike sa tento negatívny dopad na súťaž nepreukazuje a pri tomto type praktiky je podstatné, že ide o vykorisťovanie podnikateľov z dôvodu ich nemožnosti prechodu ku konkurencii. Výsledkom konania žalobcu nebolo vylučovanie v súťaži, pretože praktika sa netýkala konkurentov Slovaftu, ako napr. OMV, SHELL,... ale jej výsledkom bola škoda spôsobená zákazníkom Slovaftu, konečným spotrebiteľom, ktorí PHM ďalej nepredávali, ale mali ho pre svoju spotrebu. Z bodu 207 prvostupňového rozhodnutia a z rozhodnutí je evidentné, že žalobca vykorisťoval práve druhú skupinu odberateľov - koncových spotrebiteľov PHM, avšak z rozsudku krajského súdu nie je zrejme ako sa s týmto tvrdením úrad vysporiadal, iba poznamenal, že úrad sa mal zaoberať aj vylučovacími dopadmi konania žalobcu a skonštatoval, že preto použitie generálnej klauzuly je neakceptovateľné. Úrad ďalej uviedol, že pri tejto vykorisťovateľskej praktike sa preukazuje len škoda, ktorú úrad preukázal, čo vyplýva z bodov 257 až 289 a 300 až 310 prvostupňového rozhodnutia. Zároveň žalovaný odmietol tvrdenia krajského súdu, že sa nevysporiadal s námietkami žalobcu, pretože na každú jeho námietku reagoval, avšak veľký počet námietok sa neustále opakoval a na tieto opakujúce sa námietky už úrad len odkázal žalobcu na predchádzajúce vysporiadanie sa s nimi a preto nie je úradu jasné, čo mal krajský súd na mysli.

Úrad poukázal tiež na to, že regresné analýzy neboli jediným dôkazom a rozhodne nie hlavným dôkazom, čo žalovaný skonštatoval, avšak krajský súd sa s týmto tvrdením úradu vôbec nezaoberal a ani sa k nemu nevyjadril. Žalovaný riadne opísal všetky dôkazy, ktoré ho viedli k záveru o protisúťažnom a protiprávnom konaní žalobcu, avšak krajský súd nikde vo svojom rozsudku neuviedol, na čom konkrétne založil svoje tvrdenie. Žalobca účelovo vytrhol v tejto súvislosti vety a názvy jednotlivých kapitol z kontextu a je samozrejmé, že v kapitole, ktorej názov je „Preukázanie praktiky diskriminácie na trhu nafty/benzínu – REGRESIA“, nebude úrad popisovať všeobecne dôkazy voči žalobcovi, ale konkrétne tam budú uvedené výpočty a vysvetlenia týchto výpočtov, ktoré sú nazvané REGRESIOU. Rozhodnutia úradu majú 106, respektíve 94 strán a regresné analýzy v prvostupňovom rozhodnutí majú cca 13 strán a už z tohto je zrejme, že nejde o podstatnú časť rozhodnutia, ale len o jednotlivé kapitoly. Žalovaný poukázal na to, že predsa už vo vyjadrení k žalobe uviedol zoznam dôkazov, na ktorých založil svoje tvrdenia a rozhodnutia, avšak krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia ani náznakom neuviedol, že by sa uvedeným zoznamom dôkazov zaoberal a ako sa s týmito dôkazmi vo svojom rozhodnutí vysporiadal, ale prevzal iba tvrdenia žalobcu. V závere svojho odvolania žalovaný poukázal na jednotlivé dôkazy a uviedol, že praktika zneužívania dominantného postavenia bola preukázaná a potvrdená podporne aj ekonometrickými analýzami a tiež poukázal na ďalší podporný dôkaz, ktorý použil, a to test stacionarity, ktorým preukazoval, či sa dve rôzne ceny pohybujú spoločne, resp. či ich vývoj má rovnaký charakter, ktorú techniku využíva štandardne aj Európska komisia pri definovaní relevantných trhov na zistenie, či sa ceny dvoch rôznych tovarov alebo ceny rovnakého tovaru na dvoch rôznych priestorových trhoch pohybujú v čase dostatočne „rovnako“, teda, že sa navzájom dostatočne silno ovplyvňujú na to, aby patrili na jeden trh. V podobnom kontexte bol tento test použitý v tomto prípade na zistenie, či sa veľkoobchodné ceny žalobcu pohybujú spoločne s kótovanými cenami, respektíve či kótovaná cena ovplyvňuje ceny žalobcu, či je žalobca pod konkurenčným tlakom a nemôže sa správať od nej nezávisle tak, ako to tvrdil vo svojom vyjadrení k žalobe na stranách 4 až 5.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne vyjadril, keď poukázal predovšetkým už na svoje tvrdenia a argumenty týkajúce sa nesprávneho použitia generálnej klauzuly, ako i nesprávnych záverov správnych orgánov,

keď svoje tvrdenia opreli o regresné analýzy ako dôkaz. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave ako vecne správne potvrdil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 O.s.p. a § 214 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia najvyššieho súdu bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18. apríla 2013 podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá O.s.p. je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na obsah podaného odvolania žalovaného posudzoval, či žalovaný, ako i krajský súd, pri rozhodovaní vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a s ohľadom na námietky žalovaného, ako i žalobcu zisťoval, či konanie pred žalovaným ako i krajským súdom, bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zabezpečoval správny výsledok a či boli dôkazy vykonané spôsobom zodpovedajúcim pravidlám spravodlivého procesu.

Krajský súd sa v danom prípade snažil síce svoj postup správne odôvodniť, avšak sám žiadne dôkazné prostriedky, ako to vyplýva z dôvodov jeho rozhodnutia, nevyhodnotil a to napriek tomu, že podklady rozhodnutia tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Podľa § 8 zákona č. 136/2001 Z. z. zákonodarca upravil zneužívanie dominantného postavenia týmto spôsobom:

(1) Dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

(2) Zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä,

- a) priame alebo nepriame vynucovanie neprímeraných cien alebo iných neprímeraných obchodných podmienok,
- b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,
- c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
- d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom tejto zmluvy, alebo
- e) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.

(6) Zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že skúmal výrok žalobou napadnutého rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu hlavne z hľadiska, či vymedzuje skutok, ktorého sa mal žalobca dopustiť spôsobom, ktorý by odôvodnil záver o použiteľnosti generálnej klauzuly podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže a poukázal na právny názor vyslovený v rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 a 4Sžhp/1/2011. V oboch uvedených konaniach mal Najvyšší súd Slovenskej republiky poukázať na podmienky správneho trestania v prípade použitia generálnej klauzuly, keď nová

skutková podstata s konštitutívnymi účinkami ustálená žalovaným musí rešpektovať zásady správneho trestania, t.j. sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu.

Uvedený právny názor vychádza zo skutočnosti, že príslušné konanie, ktorým došlo k zneužitiu dominantného postavenia na relevantnom trhu, nemožno sankcionovať, ale je potrebné delikventa upozorniť zo strany Úradu na jeho protisúťažné konanie a pokiaľ by sa delikvent v budúcnosti opätovne dopustil protisúťažného konania tým istým spôsobom, respektíve rovnakou protisúťažnou praktikou, tak až vtedy by mu bolo možné za ustálenú skutkovú podstatu Úradom uložiť sankciu.

S uvedeným právnym názorom sa senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2S nestotožňuje, nakoľko aplikácia takéhoto názoru je podľa názoru senátu 2S v absolútnom rozpore s doterajšou aplikačnou praxou Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora.

Zákon vo všeobecnosti nedefinuje, čo sa považuje za zneužitie dominantného postavenia, avšak konkretizáciu, respektíve bližšie vymedzenie tohto pojmu, typické pre právo generálnych klauzúl, kde sa zaraďuje i súťažné právo, ponecháva na judikatúru. Demonstratívny výpočet praktík uvedených v § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže má slúžiť podnikateľom hlavne k tomu, aby si mohli urobiť predstavu o najčastejších alebo najzávažnejších formách zneužitia dominantného postavenia. Ak sa v aplikačnej praxi vyskytne taká praktika, ktorá nie je uvedená v demonštratívnom výpočte v § 8 ods. 2, tak podľa právneho názoru senátu 2S musí úrad vychádzať z generálnej klauzuly uvedenej v zákone a postihuje a aj musí postihovať takéto praktiky v zmysle zásady oficiality. Je potrebné si uvedomiť, že úrad nemôže určité konanie, ktoré je správnym deliktom, podradiť pod skutkovú podstatu, ktorá mu je svojím obsahom najbližšia, pretože výpočet skutkových podstát v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z. z. je neúplný. V danom prípade je taktiež si potrebné uvedomiť, že správny orgán príslušné konanie žalobcu z hľadiska spáchaného správneho deliktu nemôže subsumovať pod približnú skutkovú podstatu takej praktiky, ktorá zjavne nespĺňa znaky konania žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na skutočnosť, že charakterom generálnej klauzuly k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám sa podrobne zaoberal i Najvyšší správny súd Českej republiky napr. vo veci Sazka (rozsudok NSS sp. zn. 7 Afs 40/2007), kde okrem iného NSS uviedol, že konštrukcia generálnej klauzuly je obdobná komunitárnej predlohe s poukazaním na článok 102 ZFEÚ a označil ju za nevyhnutnú, pretože nikdy nemožno normatívne podať úplný výpočet spôsobov, ktorými možno tržnú moc zneužiť na ujmu ostatných účastníkov trhu. Vo veci Sazka NSS taktiež našiel význam generálnej klauzuly v tom, že pokiaľ určité konanie naplňuje jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené pomenovanou skutkovou podstatou, je zakázaným konaním so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúceho vyplývajú a uviedol, že akékoľvek konanie, ktoré naplňuje znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.

Zneužitím dominantného postavenia a aplikáciou generálnej klauzuly vo vzťahu k deklarátornému výpočtu praktík uvedených v českom zákone o ochrane hospodárskej súťaže sa Najvyšší správny súd ČR zaoberal i napr. vo veci UPC (rozsudok NSS 7 As 58/2006), kde uviedol, že „ku zneužitiu monopolného (dominantného) postavenia súťažiteľov môže dôjsť i inak než spôsobom opísaným v zákone a nemožno pritom ani vylúčiť, že zneužitím dominantného postavenia na trhu môže byť i konanie, ktoré by na jednej strane bolo v prospech iných súťažiteľov, avšak na druhej strane by súčasne bolo na ujmu konečného spotrebiteľa“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami poukazuje i na príklad zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu v prípade udeľovania súhlasu na používanie ochrannej známky Zelený bod na území Slovenskej republiky, kedy Protimonopolný úrad Slovenskej republiky na danú vec aplikoval rovnako § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, teda príslušné protisúťažné konanie delikventa subsumoval v rozhodovacom procese pod generálnu klauzulu.

Európsky súdny dvor vymedzil zneužitie ako „objektívny pojem, ktorý vystihuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení, ktorých podstatou je ovplyvnenie štruktúry trhu, na ktorom je na základe prítomnosti dominantného podniku stupeň súťaže oslabený, a ktorých cieľom je vytvorenie prekážok rozvoja súťaže na tomto trhu za použitia prostriedkov, ktoré sa líšia od tých, ktoré riadia normálnu súťaž výrobkov a služieb medzi súťažiteľmi“. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané (Hoffmann Roche v. Komisia).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade na rozdiel od krajského súdu stotožňuje so žalovaným, že konanie žalobcu je špecifické v tom, že sa jedná výlučne o postihnutie vykorisťovateľskej praktiky a že v danom prípade nejde tu ani o jej kombináciu s vylučovacou praktikou, pretože i podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je nesporné, že v konaní žalobcu nedošlo k vylúčeniu konkurentov z trhu. Skutková podstata uvedená v § 8 ods. 2 písm. c/ jednoznačne nevystihuje nedovolené konanie žalobcu a preto nič nebránilo úradu, aby na konanie žalobcu aplikoval generálnu klauzulu. V danom prípade žalobca v roku 2005 a 2006 v prípade nafty a v roku 2006 v prípade benzínu realizoval taký systém predaja pohonných hmôt, že ceny pre odberateľov stanovoval individuálne. Tieto rozdiely v cenách medzi odberateľmi nie je možné zo strany žalobcu objektívne a rozumne odôvodniť, napr. na základe rozdielných nákladov spojených s predajom a dopad nedovolennej praktiky žalobcu spočíval v tom, že tí odberatelia, ktorí mali menej možností odísť ku konkurencii, mali potom neodôvodnene vyššie ceny. V danom prípade výsledkom tejto vykorisťovateľskej praktiky nebolo vylučovanie konkurencie v súťaži (žalobca vykorisťoval tých podnikateľov, ktorí sa nemohli adekvátne brániť napr. možnosťou prejsť ku konkurencii), pretože táto vykorisťovateľská praktika sa netýkala konkurentov Slovnaftu, ako napr. OMV, SHELL, ale výsledkom tejto praktiky bola škoda spôsobená zákazníkom Slovnaftu, teda konečným spotrebiteľom, ktorí tieto pohonné hmoty ďalej nepredávali, ale používali ich pre svoju spotrebu.

V danom prípade odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu, že Úrad sa mal zaoberať aj vylučovacími dopadmi konania žalobcu a že aj z tohto dôvodu je použitie generálnej klauzuly neakceptovateľné. Odvolací súd zdôrazňuje, že úrad, ako vyplýva zo spisového materiálu, ani netvrdil, že v danom prípade by zo správania, alebo konania žalobcu vyplývala i vylučovacia praktika a preto odvolací súd ani nevidí dôvod na takúto konštatáciu krajského súdu. V danom prípade z rozhodnutia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky vyplýva, že sa dôsledne zaoberal i otázkou spôsobenej škody v dôsledku vykorisťovateľskej praktiky žalobcu a tieto skutočnosti rozsiahlym a precíznym spôsobom zdôvodnil v bodoch 257 až 289, 300 až 310 svojho rozhodnutia. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na všeobecne známe v súťažnom práve „Pokyny Komisie pre posudzovanie vylučovacích praktík“, ktoré sa zaoberajú problematikou dominantného postavenia v podobe single dominancie a tržnej sily, stanovujú všeobecný rámec analýzy používaný Komisiou pri posudzovaní, či by mala venovať svoju pozornosť rozličným formám správania dominantna vylučujúceho ostatné podniky, a popisujú aplikáciu takéhoto rámca na najdôležitejšie typy vylučovacieho správania (predátorské chovanie, výhradné odbery, rabaty, viazaný a spojený predaj a odmietnutie dodávok). Komisia sa v uvedenom materiáli nezaoberať okrem iného napr. vykorisťovateľskými praktikami. Pokyny potvrdzujú zámer Komisie sústrediť svoju pozornosť pri vydávaní rozhodnutí v oblasti článku 102 ZFEÚ a to predovšetkým na správanie podnikov majúcich potenciál poškodiť spotrebiteľa a zvažovať možné ekonomické prínosy inak závažného protisúťažného správania.

V danom prípade vzhľadom aj na uvedené skutočnosti sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožňuje so žalovaným, že v danej veci nejde zo strany žalobcu o vylučovaciu praktiku, ale o praktiku vykorisťovateľskú. Odvolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že v súťažnom práve nie je otázka právnej kvalifikácie vôbec rozhodujúcou pre vyslovenie záveru o porušení súťažného práva a uloženie príslušnej sankcie v prípade, ak súťažiteľ svojím správaním na súťažnom trhu poruší zákon.

Napríklad i Európsky súd pre ľudské práva v roku 2009 v rozsudku Zolotukhin uviedol, že rozhodujúcim je samotný skutok a nie jeho právna kvalifikácia (sťažnosť č. 14/939/03). V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že argumentácia krajského súdu, že v správaní žalobcu ide o „novú skutkovú podstatu“, za ktorú by nemal byť sankcionovaný, je právne irelevantná a nemá oporu v súťažnom práve. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na prípad riešený jednak Komisiou ako i Európskym súdnym dvorom a to prípad Astra Zeneca. Námitkam Astra Zeneca, že sa jedná o určitú „novosť praktík v zneužití na trhu“ a že by mali dostať preto iba symbolickú pokutu, nebolo vyhovené a táto jej obrana bola odmietnutá a nerešpektovaná a naopak, vo veci boli uložené prísne finančné sankcie. V danej veci praktiky zneužitia boli nové a to pokiaľ ide o použité prostriedky, napriek tomu však Všeobecný súd ako i Európsky súdny dvor konštatovali, že príslušné zneužitia sú závažnými porušeniami a nemôžu byť tolerované v súťažnom práve. Navyiac, z rozhodnutí súdov v danej veci vyplýva, že Astra Zeneca mala očakávať, že zneužitia, o ktoré v danom prípade ide, patria do pôsobnosti článku 102 ZFEÚ a to napriek tomu, že Komisia ani Súdny dvor ešte nepreskúmavali správanie, ktoré využívalo rovnaké prostriedky alebo metódy. Napokon i vo veci Astra Zeneca bola na daný prípad nepochybne aplikovaná generálna klauzula.

Podľa názoru odvolacieho senátu 2S nemožno vzhľadom na uvedené skutočnosti akceptovať argumentáciu krajského súdu, ktorá sa opiera a vychádza zo záverov dvoch rozsudkov Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 a 4Sžhu/1/2011. Podľa senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2S súťažiteľia v súčasnosti používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia a tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti a potom v prípade osvojenia si názoru krajského súdu, by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa „novú praktiku“, ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva. V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu skutočností, na ktoré poukazuje krajský súd, nemôžu byť ani poľahčujúcimi okolnosťami, v ktorých by bolo možné vidieť zníženie uloženej sankcie žalobcovi, resp. využitia moderačného práva súdom vo vzťahu k žalobcovi.

V danom prípade je Najvyšší súd Slovenskej republiky toho názoru, že žalobca ako skúsený podnikateľ mohol a mal predvídať a to i s prihliadnutím na rozhodovacia prax Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora, že jeho konanie je zneužívaním dominantného postavenia na relevantnom trhu predaja benzínov a nafty a že v danom prípade používanie vykorisťovateľských praktík je v rozpore s cieľom a účelom súťažného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol potom odvolací súd akceptovať argumentáciu krajského súdu, že Protimonopolný úrad Slovenskej republiky mal v konaní preukázať, že konanie žalobcu bolo spôsobilé obmedziť resp. narušiť hospodársku súťaž na trhu a konkretizovať, v čom takéto obmedzenie súťaže malo spočívať a ako sa prejavoval jeho negatívny efekt na trhu. Všetky tieto skutočnosti vytýkané krajským súdom v danom prípade Protimonopolný úrad Slovenskej republiky aj riadne konkretizoval vo svojom rozhodnutí a tiež podrobne zdôvodnil v čom sa prejavil negatívny efekt protisúťažnej praktiky žalobcu na relevantnom trhu. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje i na rozsudok vo veci Deutsche Telekom, v ktorom Európsky súdny dvor vo vzťahu k otázke, či porušenia boli spáchané úmyselne, alebo z nedbanlivosti a či sa preto majú trestať pokutou, poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že táto podmienka je splnená, ak si dotknutý podnik nemôže nebyť vedomý protisúťažnej povahy svojho správania a to bez ohľadu na to, či si je alebo nie je vedomý toho, že porušuje pravidlá zmluvy o hospodárskej súťaži.

V danom prípade je odvolací súd nesporne toho názoru, že žalobca si musí byť jednoznačne vedomý svojho protisúťažného konania, ktoré bolo vedomé, a ktorá skutočnosť vyplýva z jednotlivých rozdielnych zmlúv pre odberateľov žalobcu, ako i z ďalších dôkazných prostriedkov, ktoré protimonopolný úrad zhromaždil od tretích osôb, ktoré si na jeho výzvu splnili svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Krajský súd v danom prípade sa snažil síce svoj postup odôvodniť, avšak sám tieto dôkazné prostriedky či už k problematike generálnej klauzuly, ako i otázkam relevantného trhu nevyhodnotil, resp. vyhodnotil, avšak v rozpore s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorá je pre súdny systém Slovenskej republiky záväzná. Krajský súd takto nedôsledne postupoval napriek tomu, že podklady tvorili rozsiahly obsah administratívneho spisu, avšak iba vo všeobecnej rovine krajský súd spochybňoval zistené skutočnosti, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukazoval žalovaný a od ktorých odvodzoval deliktuálnu zodpovednosť žalobcu.

Podľa ust. § 3 ods. 3 zákona č. 136/2001 Z. z. relevantným trhom je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých výrobkov, výkonov, prác a služieb, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné.

Podľa § 3 ods. 4 uvedeného ustanovenia tovarový relevantný trh zahŕňa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné tovary schopné uspokojiť určitú potrebu užívateľov.

Podľa ods. 6 uvedeného ustanovenia priestorový relevantný trh je vymedzený územím na ktorom sú súťažné podmienky také homogénne, že toto územie môže byť odčlenené od ostatných území s odlišnými súťažnými podmienkami.

V danom prípade krajský súd na strane 27 svojho rozsudku k otázke relevantného trhu v podstate len uviedol, že je potrebné zamyslieť sa nad otázkou posúdenia relevantného trhu a že pri vymedzovaní relevantného trhu je potrebné skúmať, čím a kde sú potreby spotrebiteľov uspokojované, teda výrobkový ako aj teritoriálny relevantný trh. Krajský súd vo svojom rozhodnutí však absolútne nedôvodí, či protimonopolný úrad správne vymedzil príslušný relevantný trh, alebo či pri jeho vymedzení nejakým spôsobom pochybil. Správne v tejto súvislosti protimonopolný úrad uviedol, že otázkam relevantného trhu sa v prvostupňovom rozhodnutí venoval na 28 stranách, kde podrobne uviedol všetky pre relevantný trh podstatné skutočnosti. S týmto názorom žalovaného sa v plnom rozsahu stotožňuje i Najvyšší súd Slovenskej republiky, pretože absolútne súhlasí s vecnými argumentmi protimonopolného úradu a s vymedzením relevantného trhu v danej veci. Svoje názory v tomto smere protimonopolný úrad ako i žalovaný odôvodnili logickými úvahami, ktoré vychádzajú z

transparentných ekonomických údajov a príslušných technických podkladov, ktoré sú taktiež v rozhodnutiach správnych orgánov rozumnými úvahami a argumentmi aj podložené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s vymedzením relevantného trhu zo strany protimonopolného úradu. Správne protimonopolný úrad postupoval, keď prioritne pri skúmaní priestorového relevantného trhu vychádzal z územia Slovenskej republiky, kde sledoval a skúmal dopady praktiky žalobcu a zisťoval, z ktorých krajín by bolo možné očakávať výrazný súťažný tlak na Slovenskú republiku formou importov a potom len o tieto krajiny prípadne rozšíriť priestorový trh. Správne preto postupoval úrad, keď neakceptoval argumentáciu žalobcu, že „veľkoobchodné relevantné trhy majú byť definované spádovým územím pokrytia rafinériou Spoločnosti, ktorý bude okrem Slovenska zahŕňať aj susedné krajiny: Českú republiku, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko, Rumunsko, Chorvátsko a Srbsko.“

Odvolačný súd sa stotožňuje s úradom, že v danom prípade je právne irelevantné kam a v akom rozsahu exportuje Slovnaft pohonné hmoty, teda kde vykonáva súťažný tlak, ale podstatnou otázkou v danom prípade je, že kto vykonáva alebo by mohol vykonávať súťažný tlak na Slovnaft v Slovenskej republike resp. odkiaľ možno očakávať súťažný tlak na Slovnaft v Slovenskej republike. Je nesporné, že na Slovensku sa nachádza len 1 rafinéria - Slovnaft a konkurenciu mu môžu tvoriť preto len zahraničné rafinérie ktoré na Slovensko importujú PHM, pričom na Slovensko sa pohonné hmoty importujú hlavne z Rakúska a v podstatne menšej miere z Českej republiky a Poľska. Správne úrad o Maďarsku ako konkurenčnej možnosti neuvažoval a to vzhľadom na to, že maďarská a slovenská rafinéria majú spoločného vlastníka, ktorá skutočnosť má potom logický záver podľa odvolacieho súdu, že reálne tu nemôže ísť o konkurenčný trh. Podľa zistení úradu v Rakúsku, Česku a Poľsku má najväčší trhový podiel vždy domáca rafinéria a potom s výrazným odstupom nasledujú konkurenti a z dokazovania vykonaného úradom vyplýva, že Slovnaft a MOL pôsobia v rôznych krajinách rozdielne, avšak Slovnaft a MOL sú rozhodujúcimi hráčmi vo svojej domácej krajine, kde ich trhový podiel presahuje 70 %, respektíve až 80 %, pričom v okolitých krajinách je ich trhový podiel oveľa nižší, čo znamená, že rozhodujúcim hráčom je tam domáca rafinéria. Pokiaľ žalobca poukazoval na rozhodnutie M.3291-Preem Skandinavska Raffinaderi, kde je relevantný trh z priestorového hľadiska zadaný ako škandinávsky región a že teda v danom prípade priestorový trh aj v tomto prípade by mal byť definovaný širšie, odvolací súd sa stotožňuje s názorom úradu, keď poukazuje úrad na svoju časť rozhodnutia týkajúcu sa tovarových relevantných trhov, že pri definovaní relevantného trhu je potrebné zohľadniť konkrétne podmienky danej krajiny, ktorej sa rozhodnutie týka a závery platné pre západnú Európu alebo škandinávsky región nie je automaticky možné aplikovať na trh Slovenskej republiky, kde sú rozdielne podmienky. Taktiež i z hľadiska vykonaného dokazovania odvolací súd sa stotožňuje s úradom, že za jediného významného konkurenta Slovnaftu sa dá považovať len OMV Slovensko, ktorej rafinéria sa nachádza v blízkosti od rafinérie Slovnaftu a to približne 60 kilometrov a OMV ako jediný z predajcov dodáva na trh v SR významnejšie množstvá PHM a má k dispozícii aj cenovo prijateľnejšie distribučné kanály, avšak aj napriek tejto dobrej pozícii voči Slovnaftu má svoj trhový podiel výrazne až niekoľkonásobne nižší ako Slovnaft. Taktiež z vykonaného dokazovania úradom vyplýva, že Slovnaft má dlhodobý stabilný vysoký trhový podiel na zadanom trhu a štruktúra trhu určujú, že Slovnaft má na zadaných relevantných trhoch dominantné postavenie.

Protimonopolný úrad ako i žalovaný sa pri vymedzení relevantného trhu na rozdiel od krajského súdu navyše aj logicky a argumentačne vysporiadali i s jednotlivými námietkami žalobcu, ktoré skutočnosti vyplývajú a korešpondujú z rozhodnutí protimonopolného úradu ako i žalovaného a to v otázkach aplikácie generálnej klauzuly, vymedzenia relevantného trhu, otázkach analytických údajov a podobne.

Z príslušných analytických údajov, ktoré sú veľmi podrobne obsiahnuté v rozhodnutí protimonopolného úradu nesporne vidieť aj príslušné tržné podiely žalobcu a jeho „konkurentov“ na relevantnom konkurenčnom trhu, tak ako ho správne vymedzil protimonopolný úrad. Jednotlivé analytické údaje, z ktorých správne orgány vychádzali, považuje za správne i Najvyšší súd Slovenskej republiky, pretože v danom prípade vychádzajú z logiky veci a sú argumentačne podložené.

K námietkam žalobcu ohľadne vymedzenia relevantného trhu protimonopolným úradom Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že cieľom vymedzenia relevantného trhu je systematicky identifikovať konkurenciu daného podniku a tým pádom určiť jeho tržnú silu a to z produktového ako i geografického hľadiska. Týmto otázkami sa protimonopolný úrad a aj žalovaný podrobne zaoberali, na ktoré skutočnosti odvolací súd poukazuje v iných častiach svojho rozhodnutia.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, hoci protimonopolný úrad riadne skúmal a zaoberal sa otázkou vymedzenia relevantného trhu, tak v danom prípade bolo taktiež podstatné skúmať skutočný

dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu na relevantnom trhu a tento negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu taktiež protimonopolný úrad riadne dokazovaním spoľahlivo zistil a vo svojom rozhodnutí i riadne zdôvodnil. Totiž je potrebné si v danom prípade uvedomiť, že skutočný negatívny dopad vykorisťovateľskej praktiky žalobcu mal negatívny dopad na území Slovenskej republiky.

Pokiaľ žalobca argumentuje tým, že k určitým listinným dôkazom sa nevie vyjadriť z dôvodu, že sú označené v spisovom materiáli ako obchodné tajomstvo, tak v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje so žalovaným a dáva mu za pravdu, že väčšina nesprístupneného obchodného tajomstva sú konkrétne údaje podnikateľov, ktorými informáciami má právo disponovať výhradne ich poskytovateľ, teda jednotliví podnikatelia, ktorí príslušné listinné dôkazy, resp. ich časti označili obchodným tajomstvom. Tento postup však nemožno žalovanému vyčítať a považovať ho za nezákonný, pretože takýto postup vyplýva protimonopolnému úradu priamo zo zákona. Napriek tomu protimonopolný úrad dal možnosť žalobcovi sa k príslušným skutočnostiam vyjadriť vo svojich výzvach na vyjadrenie, kde popisným spôsobom opísal príslušné údaje získané od jednotlivých tretích subjektov. V tejto súvislosti správne protimonopolný úrad poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 419/04, kde Ústavný súd ČR konštatuje „v posudzovanom prípade, informácie o tých častiach spisu, ktoré tvorili obchodné tajomstvo správnym orgánom oslovených sťažiteľov na relevantných trhoch, boli, primerane situácii, „zverejnené“ sťažovateľovi v rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa tým, že bola podrobne rozobraná situácia na relevantných trhoch. Záver Najvyššieho správneho súdu o medziach aplikácie vyššie uvedeného zákonného ustanovenia v tom smere, že sťažovateľ mal možnosť konštatovanú situáciu na relevantných trhoch poprieť a navrhnúť k svojmu prípadnému odlišnému tvrdeniu dôkazy, je tak úplne oprávnený.“

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil aj s dôkaznými prostriedkami, ktoré protimonopolný úrad aplikoval ako podklady pri vyčíslení a uložení pokuty žalobcovi. Tieto ekonomické podklady pre uloženie pokuty, ktoré sú podrobne odôvodnené v rozhodnutí protimonopolného úradu, ako i žalovaného a ktorých správnosť žalobca namieta, sú rozumným spôsobom správnymi orgánmi odôvodnené a to rozsiahle a precíznym spôsobom a preto sa s nimi stotožnil i odvolací súd.

Z ustanovenia § 38 ods. 1 zákona o ochrane hospodárskej súťaže vyplýva, že za porušenie ust. § 8 ods. 6 tohto zákona, podľa ktorého zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané, uloží úrad podnikateľovi pokutu do 10 % z obratu za predchádzajúce účtovné obdobie.

Úrad pri ukladaní pokuty správne posudzoval závažnosť a dĺžku porušenia zákona zo strany žalobcu a pri posudzovaní závažnosti tohto porušenia zohľadnil jeho povahu ako i skutočný dopad na príslušný relevantný trh. V danom prípade úrad pri určení výšky pokuty rešpektoval Metodický pokyn o postupe pri určovaní pokút v prípadoch zneužívania dominantného postavenia a dohôd obmedzujúcich súťaž, v zmysle ktorého ako východisko pri určení pokuty zohľadnil relevantný obrat podnikateľa.

Úrad správne uvádza, že relevantným obratom je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu a pri výpočte relevantného obratu úrad zvyčajne vychádza z údajov o predajoch realizovaných podnikateľom za posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní.

V danom prípade z dokazovania vykonaného úradom vyplýva, že žalobca používal rovnakú prax jednak na trhu predaja benzínu na veľkoobchodnej úrovni a jednak na trhu predaja nafty na veľkoobchodnej úrovni, teda na dvoch trhoch a každá z praktík žalobcu mala rozdielne časové trvanie na týchto dvoch trhoch. Z odôvodnenia protimonopolného úradu vyplýva, že úrad z týchto dôvodov neurčil ako relevantný obrat spoločný obrat dosiahnutý z predaja benzínov a nafty na veľkoobchodnej úrovni, ale vypočítal pokutu na základe závažnosti a dĺžky trvania zvlášť pre naftu a zvlášť pre benzín a zo súčtu týchto dvoch čiastkových údajov získal úrad základnú sumu pokuty. V danom prípade išlo o relevantný obrat dosiahnutý v prípade zneužívania dominantného postavenia z predaja benzínu a nafty na úrovni veľkoobchodu na trhu v Slovenskej republike.

V danom prípade posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa podnikateľ zúčastnil na protisúťažnom konaní, je v prípade nafty ako i benzínu rok 2006, kde úrad vychádzal z tržieb Slovnaftu z predaja nafty ako i benzínu na úrovni veľkoobchodu (bez daní) a to z listu Slovnaftu, ktorý bol doručený úradu 25. mája 2007. Relevantný trh bol úradom určený ako územie Slovenskej republiky, nakoľko praktika žalobcu mala dopad na celé územie Slovenskej republiky. Úrad stanovil sumu pokuty príslušným percentom na základe závažnosti konania, pričom suma pokuty stanovená na základe závažnosti v prípade nafty predstavuje sumu 116

000 000 Sk a v prípade benzínov 40 000 000 Sk. V danom prípade pokutu určenú na základe závažnosti úrad pre násobil počtom rokov trvania porušovania zákona, pričom obdobie kratšie ako 6 mesiacov sa v zmysle Metodického pokynu berie ako $\frac{1}{2}$ roka a obdobie dlhšie ako 6 mesiacov sa berie ako celý rok. V prípade nafty zo strany úradu bolo preukázané porušovanie zákona, ktoré trvalo 2 roky a to v rokoch 2005 a 2006 a v prípade benzínov bolo úradom preukázané porušovanie zákona trvajúce 1 rok, a to konkrétne rok 2006. V danom prípade úrad príslušnú pokutu určenú na základe závažnosti v prípade nafty pre násobil koeficientom 2 a v prípade benzínu koeficientom 1, teda z hľadiska počtu rokov trvania porušovania zákona a potom základná suma pokuty je pre benzín a aj naftu spoločne vyčíslená na sumu 272 000 000 Sk. V dôvodoch rozhodnutia správne úrad konštatuje, že základná suma pokuty môže byť upravená a to zvýšená alebo znížená v prípade, ak úrad identifikuje iné skutočnosti, ktoré sa zohľadňujú pri stanovení pokuty a ktorých demonštratívny výpočet je uvedený v § 38 ods. 10 zákona o ochrane hospodárskej súťaže. V danom prípade úrad identifikoval jednu inú skutočnosť, ktorá sa zohľadňuje pri výpočte pokuty a to dosiahnutie majetkového prospechu. Toto kritérium je uvedené a vysvetlené aj v Metodickom pokyne, kde je uvedené, že „Je potrebné, aby uložená pokuta presahovala dosiahnutý majetkový prospech z porušovania zákona, a to z toho dôvodu, aby predstavovala pre podnikateľa dostatočne odstrašujúci faktor nedopúšťať sa ďalšieho porušovania a zároveň, aby ho dostatočne potrestala za protiprávne správanie“. Toto kritérium úrad uplatní ako to vyplýva z Metodického pokynu, keď je možné vyčíslit majetkový prospech získaný v súvislosti s protiprávnym konaním. V závere svojho rozhodnutia protimonopolný úrad logickým spôsobom zdôvodnil ako dospel k odhadu získaného majetkového prospechu žalobcom v dôsledku jeho protisúťažného konania. Celkový odhad získaného majetkového prospechu spoločne za benzín aj za naftu za príslušné roky predstavuje 203,27 milióna Sk. Základná suma pokuty pre benzín aj naftu spoločne predstavuje sumu 272 000 000 Sk. Z toho vyplýva, že pokuta určená úradom potom získaný majetkový prospech presahuje a výška uloženej pokuty a odhadnutý získaný majetkový prospech sú vzájomne konzistentné údaje, ktoré nie sú potom vo výraznom nepomere.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky je toho názoru, že námietky Slovnafu ohľadne výšky uloženej pokuty, že nezodpovedá kritériám stanoveným v § 38 ods. 10 zákona o ochrane hospodárskej súťaže, sú účelové a zavádzajúce. Výška pokuty je v rozhodnutiach správnych orgánov podľa názoru odvolacieho súdu transparentným spôsobom zdôvodnená v súlade s ustanovením § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. V tomto smere úrad správne aplikoval i judikatúru Českej republiky, kde sa aplikuje obdobná právna úprava, dôkazom čoho je i rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 6 A 96/2002.

Pokiaľ žalobca namietal, že pokuta by nemala presahovať získaný majetkový prospech, s touto konštatáciou sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje, pretože sankcia okrem iných funkcií musí nevyhnutne plniť i svoj represívny charakter, ktorá skutočnosť je zjavná a nepochybná a má svoju logiku z hľadiska generálnej prevencie predovšetkým v oblasti súťažného práva. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z rozhodovacej činnosti Európskej komisie ako i Európskeho súdneho dvora. V posudzovanej veci je nesporné ako to vyplýva z výpočtov protimonopolného úradu, že na celkovom obrate Slovnafu v roku 2006 uložená pokuta predstavovala len 0,2 % a teda sa nepriblížila ani k 1 %-tu z celkového obratu a z celkového čistého zisku Slovnafu v roku 2006 predstavovala uložená pokuta približne 4%. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odmieta i výhrady žalobcu o neprimeranosti výšky pokuty, pretože za danej skutkovej a právnej situácie nič nebránilo protimonopolnému úradu, aby v súlade s praxou uložil sankciu i vo vyššej výške, keďže úrad je limitovaný výškou pokuty do 10 % z celkového obratu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako nezákonný v zmysle ust. § 220 O.s.p. za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. zmenil a žalobu žalobcu ako nedôvodnú v zmysle ustanovenia § 250 j ods. 1 O.s.p. zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobca v konaní úspech nemal a žalovanému správne orgánu náhrada trov konania neprináleží.